

HAILUOTO

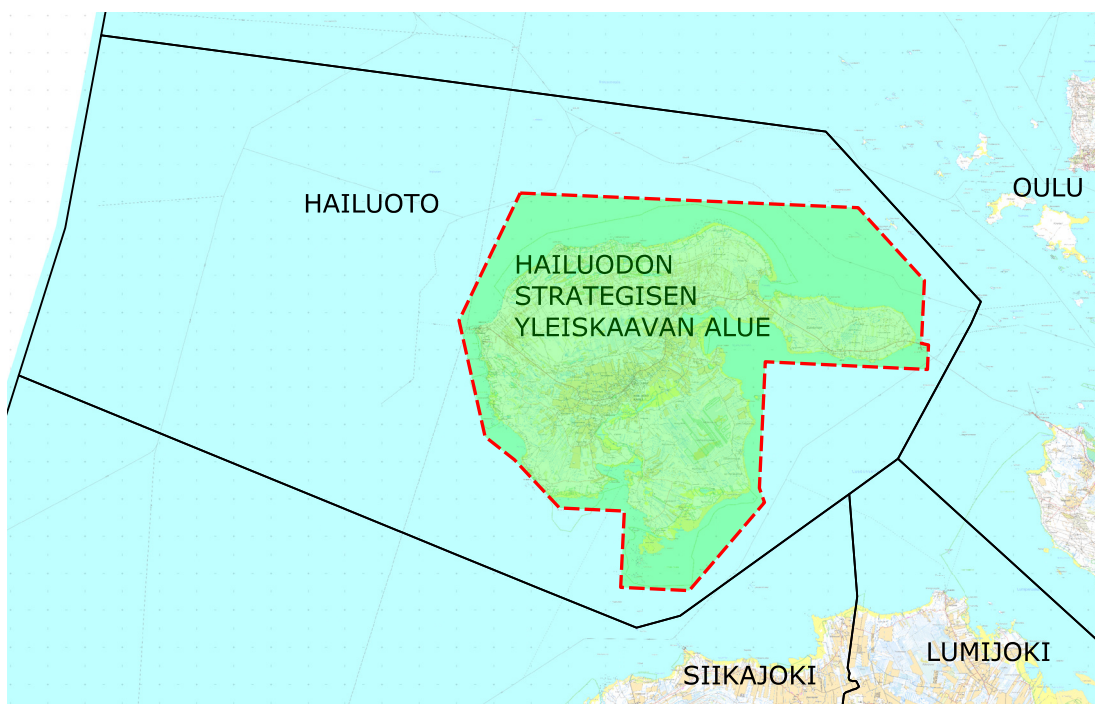
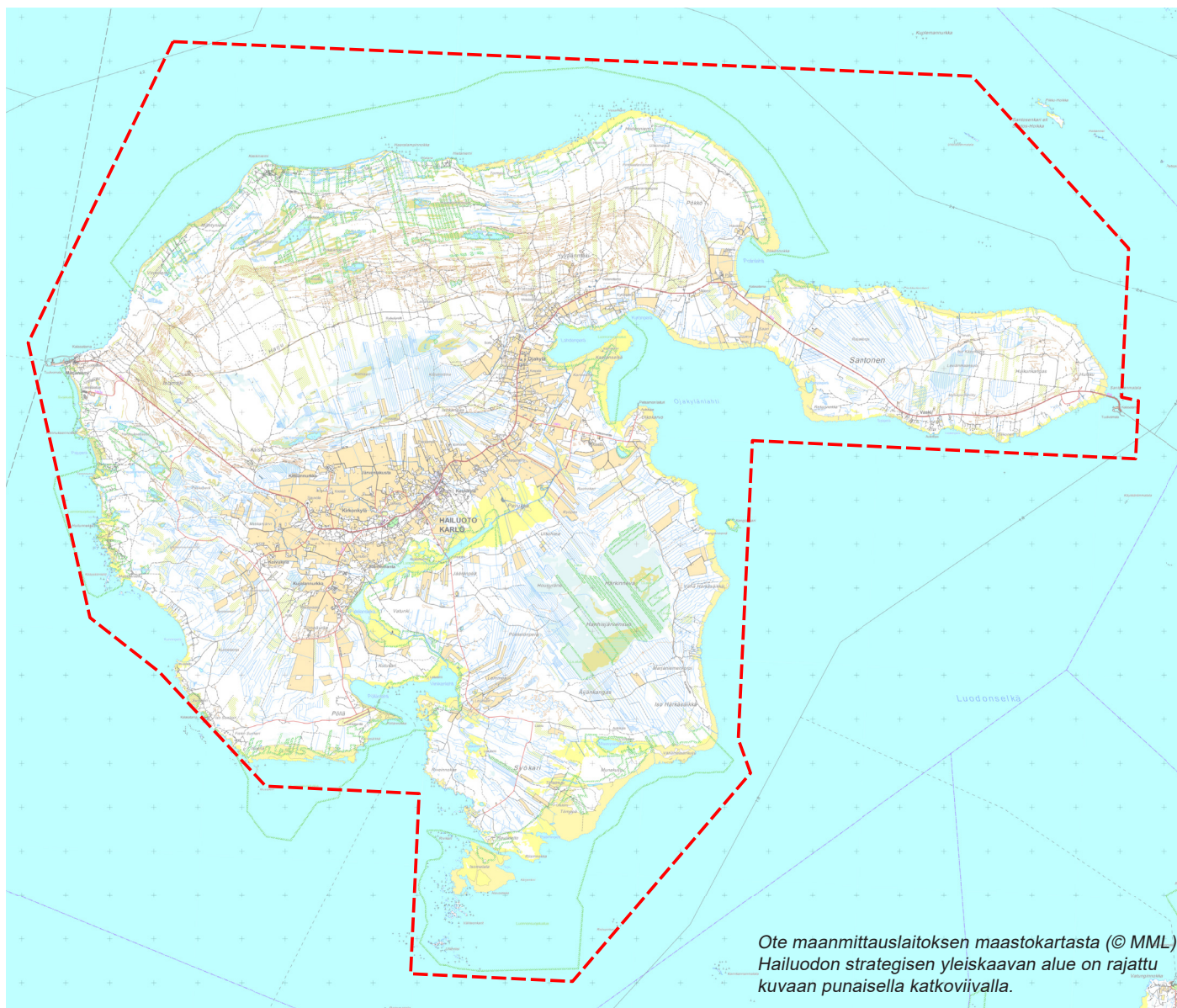
STRATEGINEN YLEISKAAVA 2030

KAAVASELOSTUS 28.1.2019

tekniset muutokset ja tarkistukset 9.9.2019

yleiskaava hyväksytty: kv 13.11.2019 § 40

Kaava-alue suhteessa
Hailuodon koko kunnan
alueeseen.

Sisällysluettelo

1. KAAVAN TUNNISTETIEDOT	
1.1. Kaavaselostuksen liiteasiakirjat	2
1.2. Muut kaavaprosessin aikaiset erillisliitteet	2
2. TIIVISTELMÄ	
3. LÄHTÖKOHDAT	
3.1. Sijainti	3
3.2. Selvitys suunnittelualueen oloista	3
3.3. Suunnittelutilanne	4
4. KAAVATYÖN TAVOITTEET	
4.1. Aiempien suunnitelmien antamat tavoitteet	15
4.2. Kaavatyön aikaiset tavoitteet	17
5. SELVITYKSET / KAAVAN TAUSTA-AINEISTO	
5.1. Yhdyskuntarakenne	18
5.2. Matkailu ja virkistys	20
5.3. Liikenne	22
5.4. Rakennettu ympäristö	24
5.5. Arkeologinen kulttuuriperintö	26
5.6. Maisema	29
5.7. Luonto	30
5.8. Tekninen huolto	34
5.9. Maatalous ja luontaiselinkeinot	35
5.10. Maaperä ja rakennettavuus	36
5.11. Pohja- ja pintavedet	37
5.12. Ympäristön suojeleminen ja ympäristöhäiriöt	37
6. YLEISKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET	
6.1. Kaavan vireille tulo	39
6.2. Suunnittelutyön organisointi	39
6.3. Osalliset	39
6.4. Viranomaisyhteistyö	39
6.5. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma	39
6.6. Muu tiedottaminen ja palautteen antaminen	39
6.7. Kaavan valmisteluvaihe	40
6.8. Ehdotusvaihe	40
6.9. Kaavan hyväksyminen	40
7. YLEISKAAVAN KUVAUS	
8. VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	
8.1. Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen	50
8.2. Vaikutukset rakennettuun ympäristöön ja taajamakuvaan	50
8.3. Vaikutukset muinaisjäänneksiin	50
8.4. Vaikutukset muihin maankäyttömuotoihin	51
8.5. Vaikutukset luontoon	51
8.6. Vaikutukset maisemaan	52
8.7. Vaikutukset maa- ja kallioperään	52
8.8. Vaikutukset vesistöihin	52
8.9. Vaikutukset ilmaan ja ilmastoon	52
8.10. Vaikutukset liikenteeseen	53
8.11. Vaikutukset virkistyskäyttöön	53
8.12. Selvitysalueen mahdollinen tuleva maankäyttö ja sen vaikutukset	53
8.13. Vaikutukset teknisen huollon järjestämiseen	54
8.14. Vaikutukset talouteen	54
8.15. Vaikutukset terveyteen, sosiaalisiin oloihin ja ihmisten elinoloihin	54
8.16. Suunnittelutilanteeseen kohdistuvat vaikutukset	55
8.17. Kaavan oikeusvaikutukset	55
9. TOTEUTUS	56

1. KAAVAN TUNNISTETIEDOT

Kunta: Hailuoto

Kaavan nimi: Hailuodon strateginen yleiskaava 2030

Kaavan laatija: Ramboll Finland Oy
Merja Isteri, arkkitehti SAFA, YKS 285
Kiviharjunlenkki 1A, 90220 Oulu
puh. 020 755 611 (vaihe)
etunimi.sukunimi@ramboll.fi

Tilaaja: Hailuodon kunta, tekninen toimi
Luovontie 176
90480 Hailuoto

tekninen johtaja Markku Maikkola
puh. 044 497 3510
@mail: markku.maikkola@hailuoto.fi

Vireilletulo: 19.5.2014 khall § 100

Kaavan päiväys: 28.1.2019
tekniset muutokset ja tarkistukset 9.9.2019

OAS nähtäville 25.5.2016 alkaen
(khall 9.5.2016 § 76)
(nähtävillä koko kaavaprosessin ajan)

kaavaluonnos nähtävillä 5.3.-5.4.2018
kaavaehdotus nähtävillä 5.3.-5.4.2019

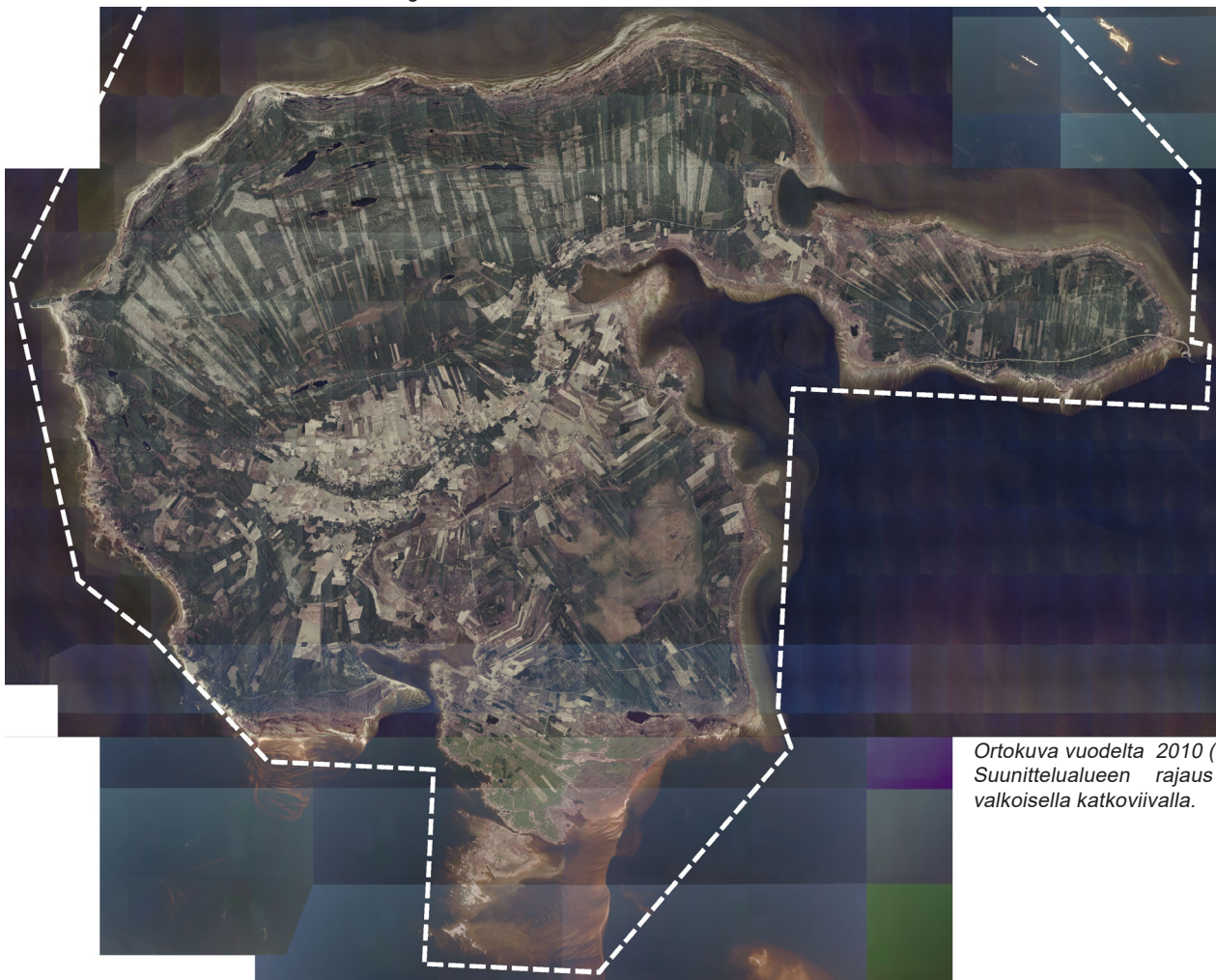
Hyväksymispäivämäärät:
Kunnanhallitus: 6.11.2019 § 197
Kunnanvaltuusto: 13.11.2019 § 40

1.1. Kaavaselostuksen liiteasiakirjat

- * Kaavakartta 1: 25 000
- * Kaavakartan merkintöjen selitykset

1.2. Muut kaavaprosessin aikaiset erillisliitteet

- * Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- * Hailuodon strategisen yleiskaavan luontoselvitys. 14.4.2016 Ramboll Finland
- * Hailuodon strategisen yleiskaavan arkeologinen inventointi 7.11.2016
- * Hailuodon kunta, Strateginen yleiskaava 2030, Kaavan valmisteluvaiheen (kaavaluonnos) lausunnot ja mielipiteet sekä niihin laaditut vastineet, 28.1.2019
- * Hailuodon strategisen yleiskaava 2030, kaavaehdotuksesta saadut lausunnot ja muistutukset sekä niihin laaditut vastineet, 9.9.2019

Ortokuva vuodelta 2010 (© MML).
Suunnittelualueen raja on esitetty
valkoisella katkoviivalla.

2. TIIVISTELMÄ

Yleiskaavan tehtävä ja tarkoitus yleisesti:

Yleiskaavoja on hyvin erilaisia riippuen kaavan tarkoituksesta ja tavoitteista. Yleiskaavoituksen keskeisin tehtävä on ohjata yhdyskuntarakenteen kehittymistä ja eri toimintojen yhteensovittamista. Yleiskaavan tulee esittää tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoittaa yleispiirteisesti tarpeelliset alueet eri toiminnolle. Yleiskaava voidaan laatia myös rakentamista ja maankäyttöä suoraan ohjaavaksi. Yleiskaavoituksessa korostuu yhdyskunnan toiminnallinen rakenne, eri aktiviteettien sijoittaminen ja niiden välisten yhteyksien järjestäminen sekä tämän rakenteen sovittaminen muuhun ympäristöön. Yleiskaava on kunnalle strateginen väline maankäytön ohjaamisessa, eräänlainen kunnan tahdon ilmaisija.

Hailuodon strateginen yleiskaava 2030:

Hailuodon kunta on käynyt läpi mittavan seudullisen kuntaliitosselvityksen, ja sitä kautta päättänyt säilyä itsenäisenä kuntana. Kunnan strategiaprosessissa on vuoteen 2025 määriteltä itsenäisen kunnan tavoitteet. Näitä tavoitteita toteuttamaan kunnassa tarvitaan oma strateginen yleiskaava. Uuden kuntastrategian valmistelu on aloitettu.

Hailuodon strateginen yleiskaava 2030 laaditaan yleispiirteiseksi, mutta oikeusvaikutteiseksi kaavaksi, joka ohjaa jatkossa yksityiskohtaisempaa kaavoitusta. Hailuodossa tällaisina yksityiskohtaisempina kaavoina tullaan pääasiassa käyttämään osayleiskaavatasoisia kyläkaavoja. Nyt laadittavan strategisen yleiskaavan tärkeimpänä tavoitteena on osoittaa kunnan keskeiset asumisen alueet. Lisäksi kaavassa osoitetaan maankäytön kehittämisen sekä eri toimintojen (esim. asuminen, virkistys, palvelut, työpaikat, liikenne, maa- ja metsätalous) yhteen sovittamisen pääperiaatteet unohtamatta kulttuuriympäristön suojeluun, luontoarvoihin ja matkailuun liittyviä tarpeita.

Hailuodon maankäytön kehittämisen lähtökohtana on Hailuodon elinvoimaisuuden sekä omaleimaisuuden ja ainutlaatuisen saaristo-, kulttuuri- ja luonnonympäristön säilyttäminen ja vahvistaminen. Hailuodon strateginen yleiskaava korvaa suunnittelualueella voimassa olevan Oulun seudun yleiskaavan 2020. Aiemmin Hailuotoon laadituista osayleiskaavoista jäävät strategisen yleiskaavan hyväksymisen jälkeenkin voimaan alla luetellut yleiskaavat. Myös yleiskaavoitusta yksityiskohtaisemmat detaljitason kaavat (rantakaavat ja asemakaavat) jäävät voimaan.

- * Hailuodon rantayleiskaava
- * Marjaniemen osayleiskaava
- * Merialueen osayleiskaava
- * Peltokuusikon osayleiskaava

3. LÄHTÖKOHDAT

3.1. Sijainti

Hailuoto on Perämeren suurin saari, jonka maapinta-ala on noin 200 km². Hailuoto sijaitsee noin 7 km:n etäisyydellä mantereesta. Etäisyyttä Hailuodon ja Oulun keskustojen välillä on 55 km. Lumijoen kunnan vesiraja sijaitsee runsaan 5 km:n päässä Hailuodon kaakkoispuolen ranta-alueista Luodonselällä ja Siikajoen kunnan vesiraja tulee vastaan kunnan eteläpuoleisilla vesialueilla runsaan 3 km:n etäisyydellä rannasta.

Mantereen ja saaren välillä on lauttayhteys ja talvisin olosuhteiden mukaan jäätie. Mantereen ja Hailuodon välisen kiinteän yhteyden mahdollistava osayleiskaava on hyväksytty niin Hailuodon kuin Oulunkin puolella ja kaava on saanut lainvoiman, mutta kiinteän yhteyden rakentamisesta ei ole vielä tehty päätöksiä.

Laadittavan Hailuodon strategisen yleiskaavan alue käsittää Hailuodon pääsaaren rantavesialueineen ja lähisaarineen. Suunnittelualueen laajuus on noin 336 km². Vaikka ranta-alueet kuuluvat mukaan strategisen kaavan kokonaisuuteen, ei tällä kaavalla puututa ranta-alueiden rakentamisen mitoitukseen.

3.2. Selvitys suunnittelualueen oloista

Alueen yleiskuvaus

Rakennettu ympäristö koostuu Ojakylän ja Kirkonkylän maanviljelyskylästä, kalastukseen liittyvistä Pajuperän, Iso-Sunikarin ja Fiskin Sunikarin alueista sekä merenkulkuun liittyneestä Marjaniemen asutuksesta. Lisäksi rannoilla on runsaasti loma-asutusta. Hailuoto on kokonaisuutena merkittävä kulttuuriympäristö ja alueella on säilynyt runsaasti vanhaa rakennuskantaa. Asukkaita Hailuodossa oli vuoden 2017 alussa 1001 henkilöä. Koko kaavan alue on Oulun seudulle tärkeää maisema- ja matkailualueita.

Suunnittelualueen nykytilaa on kuvattu kattavammin kaavaselostuksen kohdassa 5 *Selvitykset / kaava-alueen tausta-aineisto*.

Lautan odotusta Huikussa 1.8.2004 klo 20:11.

3.3. Suunnittelutilanne

3.3.1. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet keskittyvät valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottamiseen kuntakaavoituksessa. Tavoitteet antavat kaavoitukselle sisällöllisen perustan ja viranomaisten tulee toiminnassaan tukea ja edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista.

14.12.2017 tehdyn Valtioneuvoston päätöksen mukaiset valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulevat voimaan 1.4.2018 ja ne korvaavat aiemmat vuosina 2000 ja 2008 laaditut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

Hailuodon strategisen yleiskaavan laatimista koskevat ja ohjaavat erityisesti seuraavat 14.12.2017 Valtioneuvoston päätöksen mukaiset valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa mainitut kohdat:

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen:

- * Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.
- * Luodaan edellytykset vähähiiliseen ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä.
- * Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.
- * Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.

Tehokas liikennejärjestelmä:

- * Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö:

- * Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.
- * Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.
- * Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys tai riskit hallitaan muulla tavoin.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat:

- * Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.
- * Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.
- * Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.
- * Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.

Uusiutumiskykyinen energiantuotanto:

- * Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.

Hailuodon kirkko.

Luonnonrantaa Hailuodossa.

3.3.2. Maakuntakaava

Maakuntakaava ohjaa kuntien kaavoitusta. Pohjois-Pohjanmaan vuonna 2005 vahvistetun maakuntakaavan uudistaminen käynnistyi vuonna 2010. Maakuntakaavan uudistaminen on edennyt kolmessa vaiheessa alla esitetyn mukaisesti. Vuoden 2005 kokonaismaakuntakaava kumoutuu vaihekaavassa käsiteltyjen teemojen ja korvaavien merkintöjen osalta aina vaihekaavan saadessa lainvoiman.

- 1. vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 2.12.2013. Kaava on lainvoimainen. (teemoina energia, kauppa, luonnonympäristö ja liikenne)
- 2. vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 7.12.2016. Kaava on lainvoimainen. (teemoina maaseudun asutusrakenne, kulttuuriympäristö, virkistys- ja matkailu, seudulliset materiaaliakeskukset, jätteenkäsittelyalueet ja ampumaradat sekä puolustusvoimien alueet)
- 3. vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 11.6.2018. Kaava on määrätty tulemaan voimaan MRL 201 § nojalla vaikkei se olekaan vielä lainvoimainen (maakuntahallitus 5.11.2018 § 232). (teemoina kiviaines ja pohjavesi, mineraalivarat ja kaivokset, Oulun seudun liikenne ja maankäyttö, tuulivoima-alueiden tarkistukset ja muut tarvittavat päivitykset)

Hyväksyttyjen maakuntakaavojen määräyksistä Hailuodon strategista kaavaa koskevat seuraaville sivuilla kootut määräykset ja merkinnät.

 KANSAINVÄLINEN KEHITTÄMISVYÖHYKE: PERÄMERENKAARI
Suunnittelumääräykset: Kehittämisyöhykkeen toimintojen verkostoitumista tulee edistää alueidenkäyttörajoilla. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varauduttava palvelutasoltaan korkeatasoisiin kansainvälisiin liikenneyhteyksiin, erityisesti pääteiden liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden parantamiseen, raideliikenteen kehittämiseen sekä tietoliikenneverkostoihin. Perämeren rannikon matkailu- ja virkistyspalvelujen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon seudullisesti merkittävien virkistysalueiden, veneilyreittien ja -satamien kehittämistarpeet sekä yhtenäisen kevyen liikenteen reitin kehittämismahdollisuus. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon maanköhaamisen taloudelliset ja ympäristölliset vaikutukset sekä turvattava maiseman ja luonnontalouden erityispiirteet ja luonnon kehityskulkujen alueellinen edustavuus. Maanköhaamisrannikon luonnon- ja kulttuuriperinnön kansainvälisten arvojen säilymistä ja matkailullista hyödyntämistä on pyrittävä edistämään.

 MATKAILUN VETOVOIMA-ALUE / MATKAILUN JA VIRKISTYKSEN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE
Merkinnällä osoitetaan ympäristöarvojen, matkailun ja virkistykseen kannalta valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittäviä aluekokonaisuuksia.
Suunnittelumääräys: Alueen maanköyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota virkistysalueiden ja -reittien verkoston muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen ja matkailukeskusten rakentamisen sopeuttamiseen ympäristöön.
Aluekohtaiset kehittämisperiaatteet:
Liminganlahti-Hailuoto-Oulu: Alueen kehittäminen perustuu maanköhaamisrannikon luonnon ja kulttuuriympäristöjen erityisiin arvoihin sekä maaseudun ja kaupunkikulttuurin vuorovaikutukseen.

 VALTAKUNNALLISESTI ARVOKAS MAISEMA-ALUE
Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston periaatepäätöksen (1995) mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet.
Suunnittelumääräykset: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja kehittämisessä on otettava huomioon alueen ominaispiirteet sekä turvattava maisema- ja kulttuuriarvojen säilyminen. Alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maanköyttö sekä alueen maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Maisema-alueella tulee edistää peltojen, niittyjen ja muiden avoimien maisematilojen säilymistä. Uudis- ja täydennysrakentamisen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen sopeutumiseen sijainniltaan ja rakennustavaltaan maisemaan. Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota julkaisussa Arvokkaat maisema-alueet. Maisema-alueryöryöhmän mietintö II (Mietintö 66/1992, ympäristöministeriö, 1993) esitetyissä aluekuvauksissa selostettujen ominaispiirteiden ja arvojen säilymiseen.

 VALTAKUNNALLISESTI ARVOKAS RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ
Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston päätöksen 2009 mukaiset valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009). Luettelo alueista ja valtakunnallisesti merkittävistä rakennetun ympäristön kohteista on esitetty kaavaselostuksessa (2-vaihekaava...).

Suunnittelumääräykset: Alueiden käytön suunnittelussa tulee varmistaa kulttuuriympäristön valtakunnallisten arvojen säilyminen. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa on otettava huomioon rakennettujen kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet ja ominaispiirteet. Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota RKY 2009 -inventoinnissa sekä Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015 -selvityksessä kirjattuihin arvoihin ja ominaispiirteisiin.

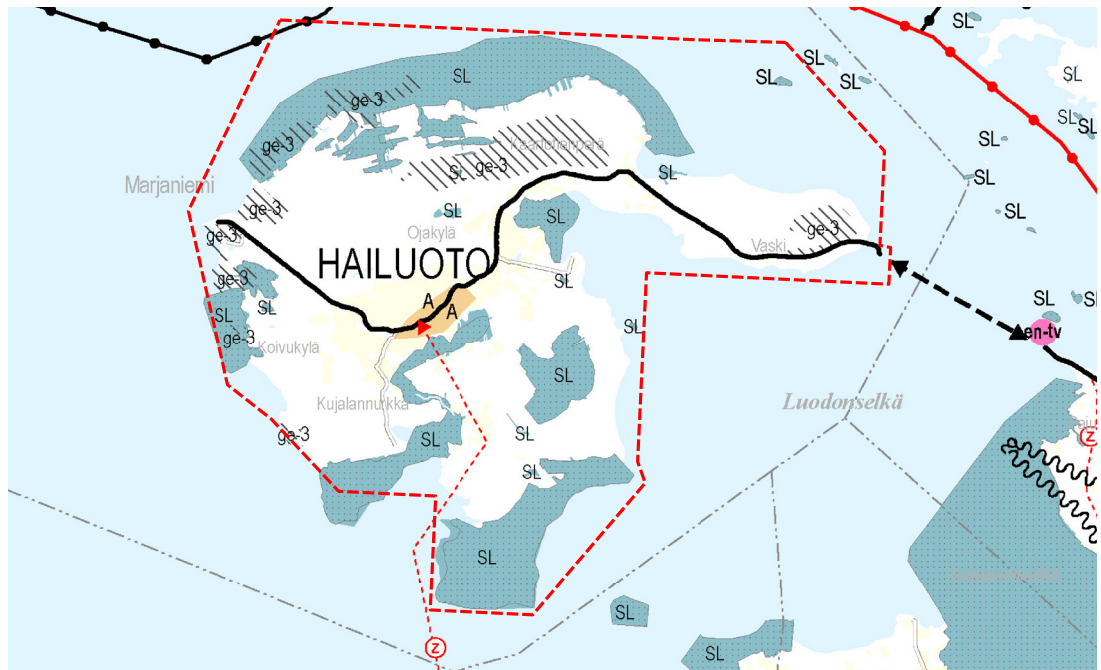
 POHJAVESIALUE
Merkinnällä osoitetaan yhdyskuntien vedenhankintaa varten tärkeät (I luokka / 1-luokka) ja vedenhankintaan soveltuvat (II luokka / muut vedenhankintaköyttöön soveltuvat (2-luokka) pohjavesialueet.
Suunnittelumääräykset: Pohjavesien pilaantumis- ja muuttumisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista tai riskien syntyminen on estettävä riittävien vesiensuojelutoimenpitein. Alueella tulee huolehtia pohjavesien suojelun ja maa-ainesten ottotarpeiden yhteensovittamisesta.

 NATURA 2000 –VERKOSTOON KUULUVA ALUE
Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston päätösten mukaiset Natura 2000 -verkoston alueet.

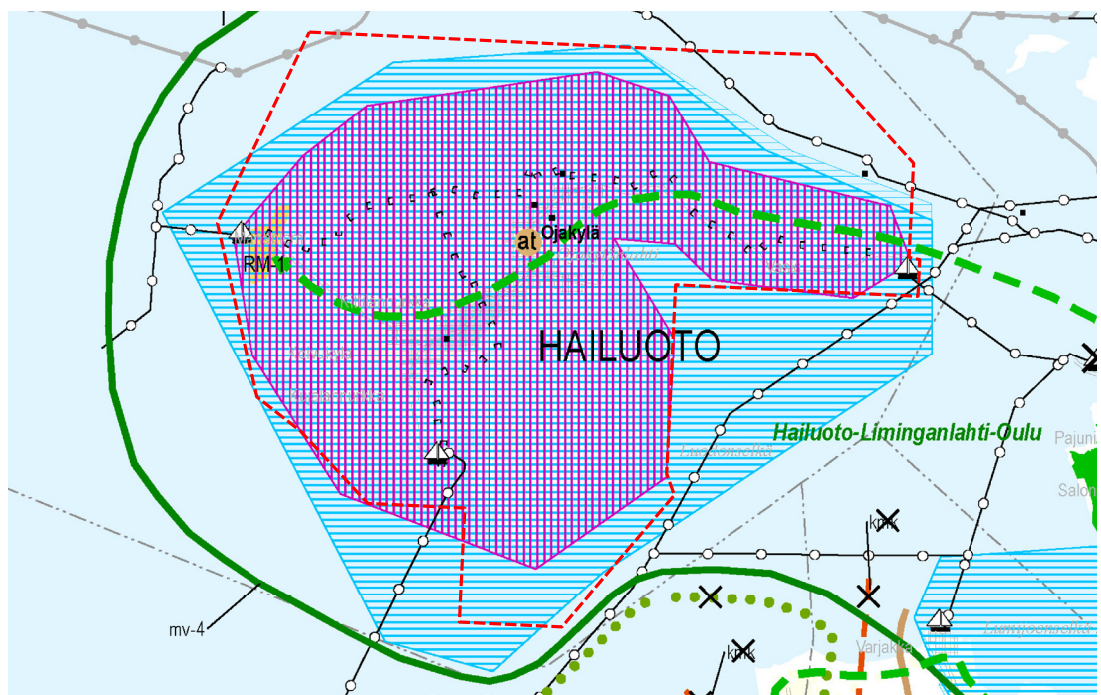
 MATKAILUPALVELUJEN ALUE
Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti merkittävien matkailukeskusten ydinalueita, joihin sisältyy hotelli- ym. palveluja.
Suunnittelumääräys: Lisämerkintä –1 osoittaa, että alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja köytössä tulee ottaa huomioon maanköhaamisrannikon erityispiirteet.

RM-1

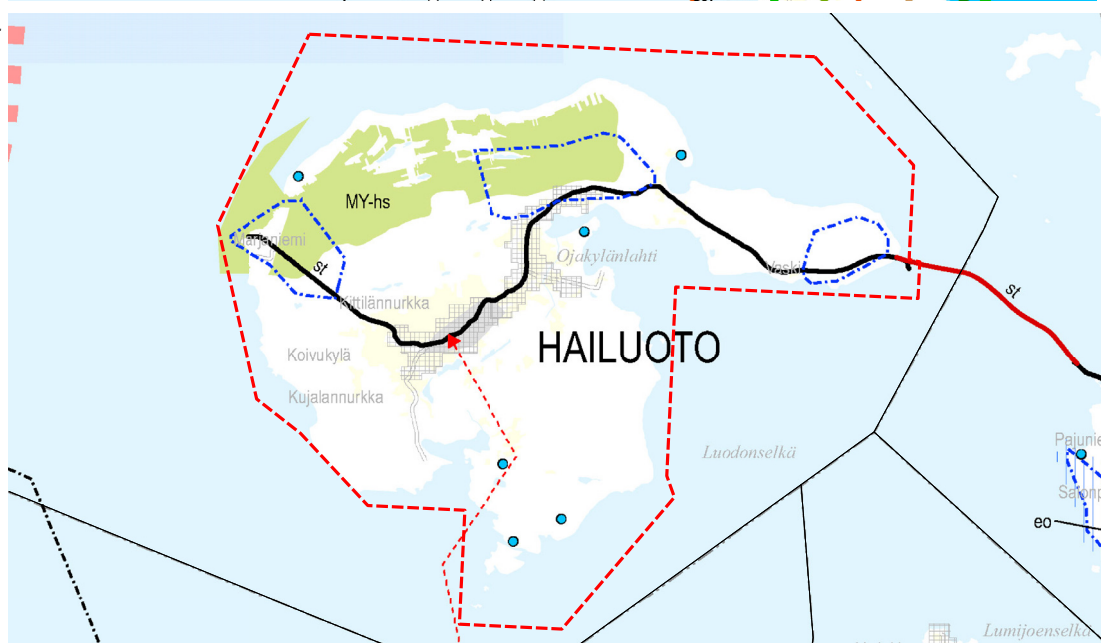
Ote Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaavasta (Hyväksytty 2.12.2013). Kaava on lainvoimainen. Hailuodon strategisen yleiskaavan alue on lisätty kuvaan punaisella katkoviivalla.

Ote Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaavasta (Hyväksytty 7.12.2016). Kaava on lainvoimainen. Hailuodon strategisen yleiskaavan alue on lisätty kuvaan punaisella katkoviivalla.

Ote Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavasta (Hyväksytty 11.6.2018). Hailuodon strategisen yleiskaavan alue on lisätty kuvaan punaisella katkoviivalla.

A**TAAJAMATOIMINTOJEN ALUE**

Merkinnällä osoitetaan asumisen, palvelujen, teollisuus- ja muiden työpaikka-alueiden ym. taajamatoimintojen sijoittumisalue ja laajentumisalueita.

Suunnittelumääräykset: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee alueiden käyttöönottojärjestyksessä ja mitoituksessa kiinnittää erityistä huomiota vaihtoehtoisten aluekokonaisuuksien toiminnallistaloudelliseen edullisuuteen, ympäristön laatuun ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiin. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä hajanaisesti ja vajaasti rakennetuilla alueilla sekä taajaman ydinalueen kehittämistä toiminnallisesti ja taajamakuvallisesti selkeästi hahmottavaksi keskukseksi. Maankäyttöratkaisuissa tulee pyrkiä hyvään energiatalouteen. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee määritellä kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kannalta edulliset vyöhykkeet taajamarakenteen kehittämisen perustaksi.

Yksityiskohtaisempiin kaavoihin tulee sisällyttää periaatteet uudisrakentamisen sopeuttamisesta rakennettuun ympäristöön. Alueiden käytön suunnittelussa ja rakentamisessa on varmistettava, että alueella sijaitsevien kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeiden kohteiden kulttuuri- ja luonnonperintöarvot säilyvät.

Taajaman merkittävä laajentaminen päätien toiselle puolelle yksityiskohtaisempaan kaavaan perustuen edellyttää turvallisten yhteyksien järjestämistä päätien poikki. Maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon tulvariskialueet ja tulvien hallintasuunnitelmat sekä varautua sään ääri-ilmiöiden vaikutuksiin.

at**KYLÄ**

Merkinnällä osoitetaan maaseutuasutuksen kannalta tärkeitä kyläkeskuksia, jotka ovat toimintapohjaltaan vahvoja, aluerakenteen tai ympäristötekijöiden kannalta tärkeitä tai sijaitsevat taajaman läheisyydessä.

Suunnittelumääräykset: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa kyläkeskuksen asemaa on pyrittävä vahvistamaan sovittamalla yhteen asumisen, alkutuotannon ja muun elinkeinotoiminnan tarpeet sekä kehittämällä kylän ydinaluetta toiminnallisesti, kyläkuvallisesti ja liikennejärjestelyiltään selkeästi hahmottavaksi kohtamispaikaksi. Uudisrakentaminen on pyrittävä sijoittamaan siten, että se sijoittuu palvelujen kannalta edullisesti olevan kyläasutuksen sekä tie- ja tietoliikenneyhteyksien läheisyyteen. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa ja rakentamisessa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen sopeuttamiseen kyläkokonaisuuteen ja -ympäristöön, vesihuollon järjestämiseen ja hyvien peltoalueiden säilyttämiseen maatalouskäytössä.

SL**LUONNONSUOJELUALUE**

Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltaviksi tarkoitettuja alueita.

Suunnittelumääräys: Alueen ja sen ympäristön maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa siten, ettei vaaranneta alueen suojelun tarkoitusta, vaan pyritään edistämään alueen luonnon monimuotoisuuden sekä alueiden välisten ekologisten yhteyksien säilymistä. Rakennuslupahakemuksesta tulee pyytää MRL 133 §:n mukainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto.

MY-hs**ARVOKAS HARJUALUE**

Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston hyväksymän valtakunnallisen harjijensuojeluohjelman mukaiset harjalueet ja muut vähintään seudullisesti arvokkaat harjalueet.

Suunnittelumääräys: Alueen maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa niin, ettei maisemakuvaa turmella, luonnon merkittäviä kauneusarvoja tai erikoisia luonnonesiintymiä tai muinaisjäänöksiä tuhota eikä luonnonoloissa aiheuteta huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia.

gs-3**ARVOKAS GEOLOGINEN MUODOSTUMA / TUULI- JA RANTAKERROSTUMA**

Merkinnällä osoitetaan luonnon- ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokkaat geologiset muodostumat.

Suunnittelumääräys: Alueen maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa niin, ettei maisemakuvaa turmella, luonnon merkittäviä kauneusarvoja tai erikoisia luonnonesiintymiä tuhota eikä luonnonoloissa aiheuteta huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia.

st/yt/pk**SEUTUTIE, YHDYSTIE TAI PÄÄKATU****MOOTTORIKELKKAILUREITTI**

Merkinnällä osoitetaan olemassa olevia ja suunniteltuja moottorikelkkailun pääreittejä.

LAIVAVÄYLÄ**VENEVÄYLÄ**

Merkinnällä osoitetaan Perämeren rannikon ja Oulujärven ylikunnallisia veneilyväyliä.

VENESATAMA Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät venesatamat.

PÄÄSÄHKÖJOHDON YHTEYSTARVE**Hailuoto - Li****MATKAILU- JA VIRKISTYSALUEKOKONAISUUDEN NIMI****VIHERYHTEYSTARVE**

Merkinnällä osoitetaan kaupunkiseutujen ja jokilaaksovyöhykkeiden sisäisiä ja niitä yhdistäviä tavoitteellisia ulkoilun runkoreittejä ja niihin liittyviä pienialaisia virkistysalueita. Merkintään sisältyy sekä olemassa olevia että kehitettäviä ulkoilu-, pyöräily-, melonta- ym. reittejä. Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmalla suunnittelulla tulee turvata virkistysalueiden ja -reittien seudullinen jatkuvuus ja kehittäminen sekä liittyminen virkistyskeskuksiin, suojelualueisiin ja kulttuuriympäristöihin.

MUINAISMUISTOKOHDE Merkinnällä osoitetaan munaismuistolailla (295/63) rauhoitettut kiinteät muinaisjäänökset. Suunnittelumääräys: Kohdetta koskeissa maankäytön suunnitelmissa on pyydettävä museoviranomaisen lausunto.

PERINNEMAISEMAKOHDE

Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä perinnemaisema- ja perinnebiotooppikohteita.

Suunnittelumääräykset: Alueiden suunnittelussa ja käytössä tulee edistää kohteen kulttuuri- ja luonnonperintöarvojen säilymistä. Valtakunnallisesti arvokkaisiin kohteisiin merkittävästi vaikuttavissa hankkeissa on varattava ao. viranomaisille tilaisuus antaa lausunto.

Koko maakuntakaavan aluetta koskevia alueidenkäytön periaatteita ja yleismääräyksiä:

MAA- JA METSÄTALOUS

Yleisiä suunnittelumääräyksiä:

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava hyvien ja yhtenäisten peltoalueiden säilyminen tuotantokäytössä. Maaseutua kehitettäessä on pyrittävä sovittamaan yhteen asutuksen tavoitteet ja maatalouden, mukaan lukien karjatalouden, toimintaedellytykset.

Maankäyttöä suunniteltaessa on tuettava metsätalousalueiden ja -yksiköiden yhtenäisyyttä ja toimivuutta. Metsätaloutta suunniteltaessa tulee edistää metsien monipuolista hyödyntämistä yhteensovittamalla eri käyttömuotojen ja luonnon monimuotoisuuden tavoitteita.

RANTOJEN KÄYTTÖ

Kehittämisperiaatteet:

Turvataan tasapuoliset mahdollisuudet ranta-alueiden käyttöön varaamalla rantaa riittävästi yleiseen virkistykseen. Varaudutaan loma-asutuksen kasvun jatkumiseen ja eri tyyppisten loma-asuntoalueiden kysyntään: perinteinen omarantainen asutus järviolueilla, tiivis lomakylä-tyyppinen asutus merenrannikolla ja matkailukeskusten läheisyydessä. Tavoitteena on hyvien vapaa-ajan ympäristöjen muodostaminen tasapuolisesti eri käyttäjäryhmille.

Rakentamista ohjataan sietokyvyltään hyvillä rannoilla. Rakentamattomien ja pienten vesistöjen rannoilla rakentamista ei suositeta. Maisemallisesti keskeiset ja arat rannat jätetään rakentamisen ulkopuolelle.

Vakituiseen asumiseen ja loma-asutuksen sijoittumisessa suositetaan kyläkeskusten, taajamien ja matkailukeskusten läheisyyttä. Suunnitelmallisella asutorakentamisella tuetaan erityisesti maaseudun asutuksen ja palvelujen säilymistä.

Yleisiä suunnittelumääräyksiä:

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee ottaa huomioon ranta-alueen ympäristöolosuhteet, vesihuollon järjestäminen sekä rakennusoikeuden, yhteiskäyttöalueiden ja yleisten alueiden tasapuolinen jakautuminen eri maanomistajille. Yksityiskohtaisemmissa kaavoissa voidaan taajamien ja kyläien ulkopuolella enintään puolet rantaviivasta osoittaa rakennusmaaksi. Pienissä vesistöissä rantarakentamisen mitoituksessa tulee lisäksi ottaa huomioon vesistön sietokyky ja vesipinta-ala. Pienissä saarissa mitoituksen tulee perustua saaren pinta-alaan.

TULVARISKIEN HALLINTA

Yleismääräys:

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon sään ääri-ilmiöiden vaikutukset ja viranomaisten selvitysten mukaiset tulva-alueet ja tulviin liittyvät riskit. Uutta rakentamista ei tule sijoittaa tulvavaara-alueille, jollei voida osoittaa, että tulvariskit pystytään hallitsemaan. Suunniteltaessa tulville herkkiä toimintoja tulee tulvasuojelusta vastaavalle alueelliselle ympäristöviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

ERITYISTOIMINNOT / VAARA-ALUEET

Yleisiä suunnittelumääräyksiä:

Vaarallisia kemikaaleja käyttävää tai varastoivaa laitosta ympäröivän konsultointivyohtyksen yksityiskohtaiseen suunnitteluun on kiinnitettävä erityistä huomiota. Suunniteltaessa riskille alttiiden toimintojen, kuten asuinalueiden, vilkkaiden liikenneväylien, yleisölle tarkoitettujen kokoontumistilojen ja sairaaloiden sijoittumista vyöhykkeen sisälle on kaavaa laadittaessa pyydettävä palo- ja pelastusviranomaisen ja tarvittaessa TUKES:n lausunto.

RAKENTAMISRAJOITUS

Virkistys- ja suojelualueiksi sekä liikennettä ja teknistä huoltoa varten maakuntakaavassa osoitettuja alueita koskee maankäyttö- ja rakennuslain 33 § mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus. Rajoitus ei koske virkistys- ja matkailukohteen kohdemerkintää, kehittämisperiaattemerkintöjä eikä alueiden erityisominaisuuksia kuvaavia merkintöjä.

TUULIVOIMALOIDEN RAKENTAMINEN

Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimala-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulipuistoja, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia.

Perämeren rannikkoalueella tuulivoimarakentaminen tulee sijoittaa ensisijaisesti maakuntakaavassa osoitetuille tuulivoimaloiden alueille. Tapauskohteisesti voidaan harkita tuulivoimaloiden sijoittamista myös muille alueille, mikäli se ei merkittävästi lisää tuulivoimarakentamisesta aiheutuvia haitallisia yhteisvaikutuksia asutukseen, maisemaan, linnustoon tai muuhun ympäristöön.

Tuulivoimalat tulee lähtökohtaisesti sijoittaa linnuston kannalta tärkeiden alueiden ulkopuolelle. Tapauskohteisesti voidaan harkita tuulivoimarakentamista myös näille alueille, mikäli tuulivoima-rakentaminen ei heikennä alueiden linnustoarvoja.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa voimalat tulee sijoittaa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen, luonnonsuojelualueiden, Natura 2000 -verkoston alueiden, harjajensuojeluohjelman alueiden, maakuntakaavan luo -alueiden ja seudullisesti merkittävien virkistysalueiden ulkopuolelle.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on otettava huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti asutukseen, maisemaan ja linnustoon sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia ja että valtakunnallisten kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät.

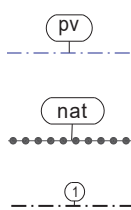
Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on pyrittävä keskittämään yhteiseen johtokäytävään.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on otettava huomioon lentoliikenteestä, liikenneväylistä ja tutkajärjestelmistä johtuvat rajoitteet voimaloiden koolle ja sijoittelulle sekä selvittävät tuulivoimaloiden vaikutukset puolustusvoimien toimintaan. Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on kuultava puolustusvoimia. Suunnittelussa tulee turvata puolustusvoimien toimintaedellytykset sekä ottaa erityisesti huomioon puolustusvoimien toiminnasta, kuten tutkajärjestelmistä ja radioyhteyksien turvaamisesta johtuvat rajoitteet.

YLEINEN SUUNNITTELUMÄÄRÄYS

Lentoesteiden korkeusrajoitukset tulee ottaa huomioon lentoasemien ja lentopaikkojen ympäristöjen yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa.

TÄRKEÄ TAI VEDENHANKINTAAN SOVELTUVA POHJAVESIALUE.

Pohjavesialueelle ei saa sijoittaa laitoksia, rakenteita tai toimintoja, jotka saattavat vaikuttaa haitallisesti pohjaveden laatuun (YSL pohjaveden pilaamiskielto). Pohjaveden määrään tai korkeustasoon vaikuttavaa rakentamista tai muuta toimintaa saattaa rajoittaa pohjaveden muuttamiskielto (VL 1:18). Tarvittaessa asiasta on pyydettävä alueellisen ympäristökeskuksen lausunto.

NATURA 2000-VERKOSTOON KUULUVA TAI EHDOTETTU ALUE.

OSA-ALUEEN RAJA JA ALUEESEEN LIITTYVÄ NUMEROTUNNUS.

Alueelle jäävät voimaan seuraavat numerotunnuksen mukaiset yleiskaavat
1. Hailuoto. Rantayleiskaava. 30.6.2001.

AP

PIENTALOVALTAINEN ASUNTOALUE.

Alue on tarkoitettu pääasiassa tiivistä ja matalaa sekä rivitalo- ja omakotirakentamista varten. Alue sisältää myös asumiselle tarpeelliset palvelut, alueen sisäiset liikenneväylät, pysäköinti- ja virkistysalueet.

A-1

MAASEUTUMAISEN ASUMISEN ALUE.

Alue on tarkoitettu kylärakennetta tukevaa maaseutumaisesta asumista, palveluja ja työpaikkatoimintoja varten.
Suunnittelusuositus: Alueen rakennukset on sijoitettava olevaa rakennetta täydentäen siten, että ympäröivä rakennuskanta, kyläkuva ja yhteydet oleviin palveluihin otetaan huomioon. Alueen vesihuolto on järjestettävä siten, ettei jätevesien käsittelystä aiheudu ympäristöhaittaa. Maiseman kannalta tärkeät pellot tulee säilyttää rakentamattomana.

C-2

KESKUSTATOIMINTOJEN ALUE.

Alue on kuntakeskus, joka on tarkoitettu pääasiassa kuntalaisten käyttämille palveluille, keskustaan sopiville työpaikoille ja keskusta-asumiselle. Alueelle voi sijoittaa MRL 114 §:n mukaisen vähittäiskaupan suuryksikön.
Suunnittelusuositus: Alueen kehittämisessä on tuettava kunnan erityispiirteitä.

R

LOMA- JA MATKAILUALUE. Alue on tarkoitettu loma-asunnoille ja ryhmäpuutarhoille. Rakentaminen perustuu yksityiskohtaiseen oikeusvaikutteiseen osayleiskaavaan tai asemakaavaan. (MRL 72 §).
Suunnittelusuositus: Alueella on turvattava kevytliikenteen pääsy ranta-alueelle sekä ympäröiville vapaa-alueille.

RM

MATKAILUPALVELUJEN ALUE.

S-2

SUOJELUALUE. Alueella on erityisiä luontoarvoja tai se on arvokas luonnon monimuotoisuuden kannalta.

SL

LUONNONSUOJELUALUE. Alueen suojelu toteutetaan luonnonsuojelu- ja/tai vesilain mukaisena suojelualueena.

SL-1

LUONNONSUOJELUALUE. Alueen suojelu toteutetaan luonnonsuojelu- ja/tai vesilain mukaisena suojelualueena. Alueen maankäytön järjestäminen edellyttää Natura-arviointia.

M

MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE.

Alue on tarkoitettu pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön. Alueelle voidaan sijoittaa maa- ja metsätalouteen tai muuhun alueelle soveltuvaan elinkeinotoimintaan liittyviä asuinrakennuksia. Erityisistä syistä alueelle voidaan sijoittaa myös muita asuinrakennuksia. Rakennukset on sijoitettava siten, ettei niistä aiheudu maisema- eikä ympäristöhaittaa.
Suunnittelusuositus: Asuinrakennukset on pyrittävä sijoittamaan olevien yhdyskuntateknisten verkostojen piiriin. Asuinrakentamisesta ei saa aiheutua kunnalle kohtuuttomia kustannuksia pitkälläkään aikavälillä.

M-1

MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE.

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolle on sijoittunut loma-asutusta. Lisärakentaminen ratkaistaan yksityiskohtaisella oikeusvaikutteisella osayleiskaavalla tai asemakaavalla (MRL 72 §).
Suunnittelusuositus: Alueella on turvattava kevytliikenteen pääsy ranta-alueelle sekä ympäröiville vapaa-alueille.

MU

MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISTÄ ULKOILUN OHJAAMISTARVETTA.

Alue on tarkoitettu maa- ja metsätalouskäyttöön. Alueelle voidaan rakentaa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja rakennuksia ja rakennelmia ja tarkemman suunnitelman mukaan retkeily- ja taukopaikkoja. Alue on osa tai se täydentää seudun virkistys- ja vapaa-ajan verkostoa, mistä johtuen alueen metsää on hoidettava sen erityisluonteen edellyttämällä tavalla (metsälaki 6 §).

MY-1

MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISIÄ YMPÄRISTÖARVOJA.

Alue kuuluu valtioneuvoston 3.5.1984 hyväksymään valtakunnalliseen harjajensuojeluohjelmaan. Alue on tarkoitettu maa- ja metsätalouskäyttöön. Alueelle ei saa rakentaa asuinrakennuksia. Alueelle voidaan rakentaa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja rakennuksia ja rakennelmia. Alueella on maa-aineslain 3 §:n tarkoittamaa kaunista maisemakuvaa, luonnon merkittäviä kauneusarvoja ja erikoisia luonnonesiintymiä. Alueella suoritettavissa toimenpiteissä on otettava huomioon alueen harjajen erityinen arvo.

W

VESIALUE.

MUINAISMUISTOKOHDE. Kiinteä muinaisjäänös, joka on rauhoitettu muinaismuistolain nojalla. Alueen maankäytöstä on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa. Kohteen numerointi viittaa "Pohjois-Pohjanmaan kiinteät muinaisjäänökset" inventointiraportissa käytettyyn numerointiin. Luetteloiden lopussa olevat kohteet perustuvat museoviranomaisen ylläpitämään kuntakohtaiseen kohdeluetteloon, jossa käytetty numerointi on suluisia kohteen jäljessä.

1.1 Vanha kirkko (5)

SUOJELUKOHDE. Kulttuurihistoriallisesti merkittävä kohde. Kohdetta ei saa purkaa ilman pakottavaa syytä. Kohteen ympäristö on säilytettävä. Kohteen numerointi viittaa "Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet" inventointiraportissa käytettyyn numerointiin.

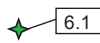
PERINNEMAISEMA

Valtakunnallisesti merkittävät perinnebiotoopit:

- 1.1 Kaaranselkä
- 1.2 Tömpänniitty
- 1.3 Pökönokka

Maakunnallisesti merkittävät perinnebiotoopit:

- 1.4 Viinikan niitty
- 1.5 Virpiniemen nummi
- 1.6 Rautaletto

LUONNONSUOJELULAIN SUOJELEMA LUONTOTYYPPI

- 1.1 Sunikari (luonnontilainen hiekkaranta, puuttomat ja luontaisesti vähäpuuhoiset dyynialueet)
1.2 Pajuperä (luonnontilainen hiekkaranta, puuttomat ja luontaisesti vähäpuuhoiset dyynialueet)
1.3 Marjaniemi (luonnontilainen hiekkaranta, puuttomat ja luontaisesti vähäpuuhoiset dyynialueet)

UHANALAISTEN KASVIEN ALUE

Alueella esiintyy valtakunnallisesti uhanalaisia kasvilajeja, joista osa on luontodirektiivin liitteissä II ja IV mainittuja kasvilajeja. Kohdemarkinnasta kilometrin etäisyydellä tapahtuvasta maankäytöstä on neuvoteltava ympäristöviranomaisen kanssa.

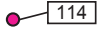

ARVOKAS MAISEMA-ALUE JA/TAI MERKITTÄVÄ KULTTUURIHISTORIALLINEN YMPÄRISTÖ

Alueen maisemallisten ja/tai kulttuurihistoriallisten erityispiirteiden säilyminen on turvattava. Merkittävään kulttuurihistorialliseen ympäristöön rakennettaessa ympäristöön merkittävästi vaikuttavista hankkeista on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa.

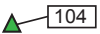
1. HAILUOTO Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue sekä merkittävä kulttuurihistoriallinen ympäristö.

Lisäksi Oulun seudun yleiskaavaan kuuluu kaksi ohjeellista teemakarttaa, joiden merkinnöistä Hailuodon strategista kaavan alueella tai välittömässä läheisyydessä ovat seuraavat:

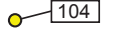
LUONTOKOHDE. Luonnonympäristöltään merkittävä seudullinen tutustumiskohde. Kohteen numerointi viittaa `Oulun kaupunkiseudun virkistys- ja vapaa-ajan alueiden suunnitelmassa` käytettyyn numerointiin.

55. Kirkkosalmi
101. Hailuodon pohjoisranta ja harjualet
104. Pöllänlahti-Itäenä
106. Isomatala-Maasyvänlahti
500. Potinlahti-Pökönnokka

VIRKISTYS-/MATKAILUKOHDE. Virkistykseen ja retkeilyyn soveltuva merkittävä seudullinen tutustumiskohde. Kohteen numerointi viittaa `Oulun kaupunkiseudun virkistys- ja vapaa-ajan alueiden suunnitelmassa` käytettyyn numerointiin.

55. Kirkkosalmi
101. Hailuodon pohjoisranta ja harjualet
104. Pöllänlahti-Itäenä
106. Isomatala-Maasyvänlahti
502. Marjaniemi

MAISEMAKOHDE. Maisemallisesti merkittävä seudullinen tutustumiskohde. Kohteen numerointi viittaa `Oulun kaupunkiseudun virkistys- ja vapaa-ajan alueiden suunnitelmassa` käytettyyn numerointiin.

500. Potinlahti-Pökönnokka

LAIVAVÄYLÄ

VENEVÄYLÄ

KEVYEN LIIKENTEEN PÄÄVERKKO

MOOTTORIKELKKAILUN PÄÄVERKKO

SEUDULLISESTI MERKITTÄVÄT UIMARANNAT

SEUDULLISESTI MERKITTÄVÄT VENESATAMAT

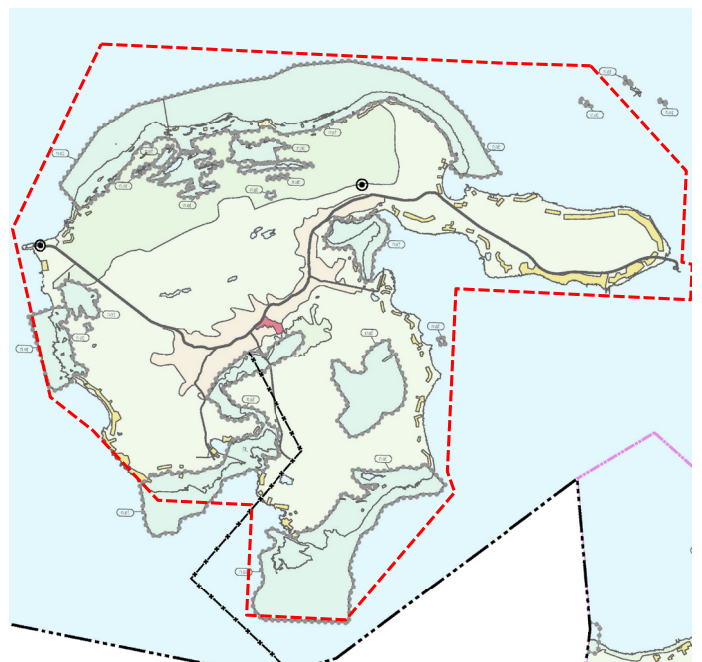
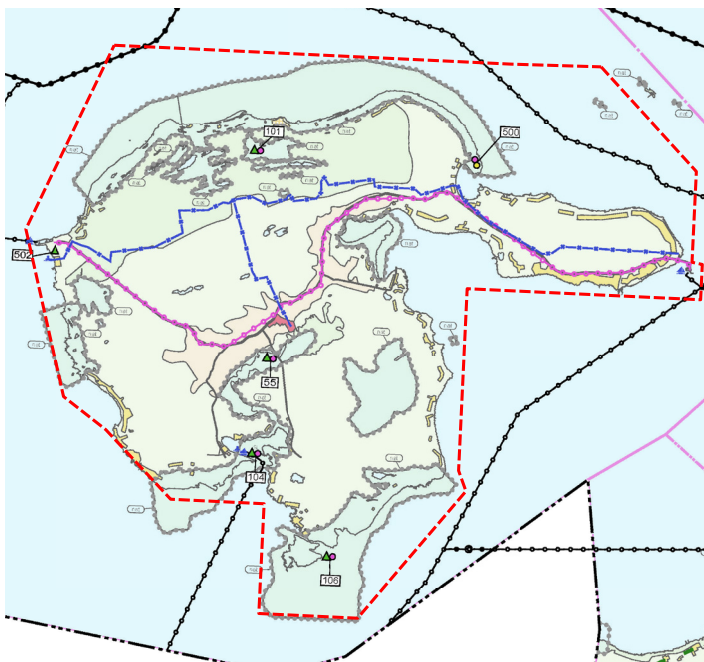
Pohjavedenotto

Suunniteltu 110 kV:n voimajohto

Ote Oulun Seudun yleiskaavan 2020 teemakartasta 1 (virkistytymisen kannalta tärkeät reitit ja kohteet). Hailuodon strategisen yleiskaavan rajausta on esitetty kartassa punaisella katkoviivalla.

Ote Oulun Seudun yleiskaavan 2020 teemakartasta 2 (yhdyskuntateknisen huollon kannalta tärkeiden laitosten alueet ja verkostot). Hailuodon strategisen yleiskaavan rajausta on esitetty kartassa punaisella katkoviivalla.

Hailuodon rantayleiskaava ja muut osayleiskaavat

Hailuodon rantayleiskaava (hyväksytty vuonna 1999) kattaa suurimman osan Hailuodon kunnan pääsaaren rannoista. Hailuodon rantayleiskaavan sisällössä on otettu huomioon kaikki silloin voimassa ja vireillä olleiden tarkempien kaavojen sisältö.

Keskikylän osayleiskaava vuodelta 1992 ei ole ollut voimassa Oulun seudun yleiskaavan valmistuttua (v. 2005), mutta se on voinut silti toiminut rakentamista ohjaavana maankäytön suunnitelmana. Hailuodon strategisen yleiskaavan alueella tulevat jäämään voimaan seuraavat yleiskaavat ja osayleiskaavat:

- * Hailuodon rantayleiskaava v. 1999
- * Marjaniemen osayleiskaava v. 2004
- * Merialueen osayleiskaava v. 2014
- * Peltokuusikon osayleiskaava v. 2016

Lisäksi kunnassa on tekeillä seuraavat osayleiskaavat, jotka valmistuessaan tuoreempina tulevat alueellaan korvaamaan Hailuodon strategisen osayleiskaavan.

- * Pöllän osayleiskaava (ehdotusvaihe, toistaiseksi keskeytetty)
- * Lahdenperän osayleiskaava (ehdotus nähtävillä 25.5-24.6.2016, toistaiseksi keskeytetty)

3.3.4. Rantakaavat, ranta-asemakaavat ja asemakaavat

Suunnittelualueella on voimassa seuraavat yksityiskohtaisemmat kaavat:

Rantakaavat ja ranta-asemakaavat:

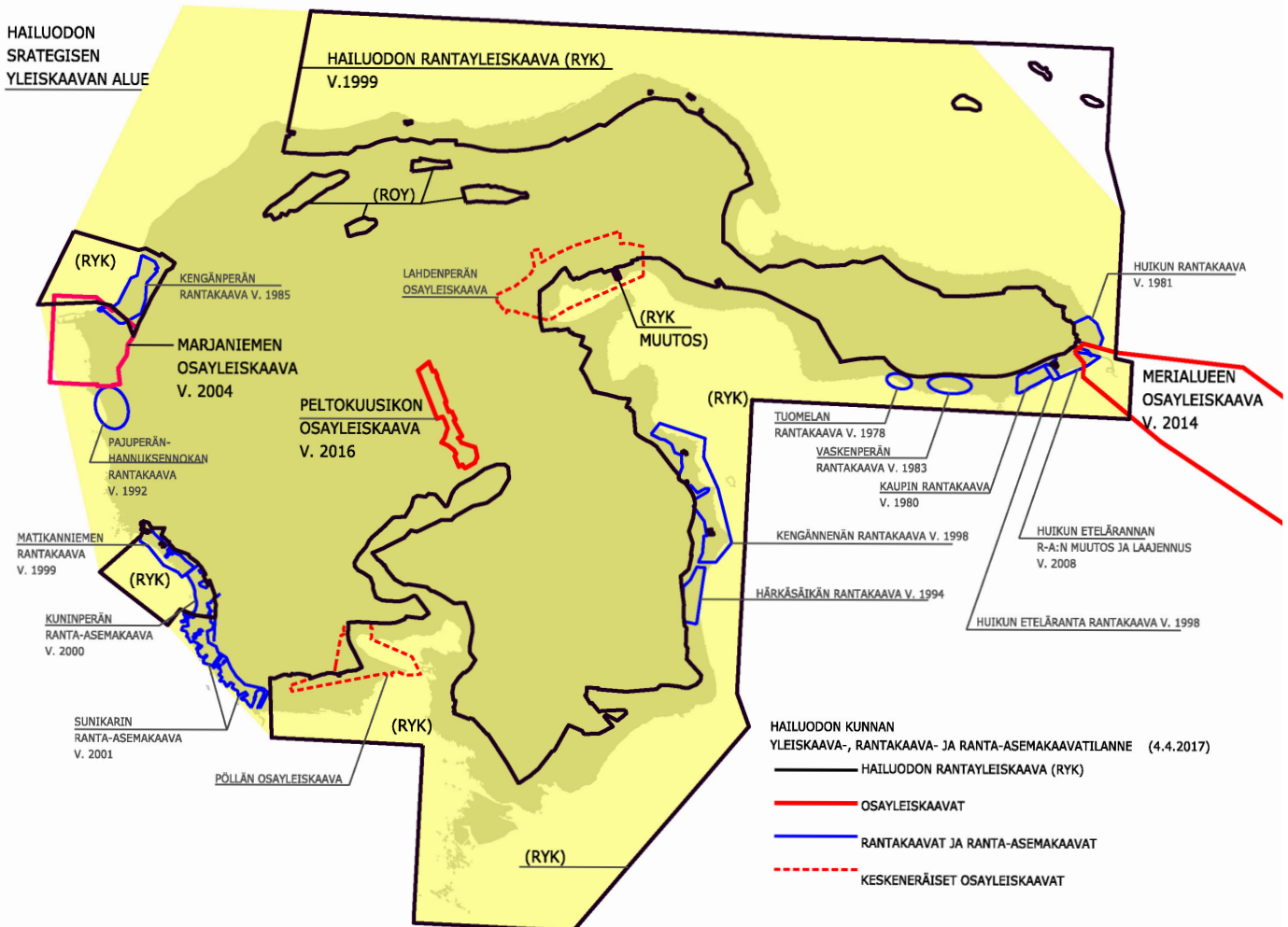
- * Huikun etelärannan rantakaavaan muutos ja laajennus v. 2008
- * Sunikarin ranta-asemakaava v. 2001
- * Kuninperän ranta-asemakaava v. 2000
- * Pajuperän-Hannuksennokan rantakaava v. 1999
- * Matikanniemen rantakaava v. 1999
- * Huikun eteläranta, rantakaava v. 1998
- * Kengännenän rantakaava v. 1998
- * Härkäsäikän rantakaava v. 1994
- * Kengänperän rantakaava v. 1985
- * Vaskenperän rantakaava v. 1983
- * Huikun rantakaava v. 1981
- * Kaupin rantakaava v. 1980
- * Tuomelan rantakaava v. 1978

Asemakaavat:

- * Nokan asemakaava v. 2010. Nokan asemakaavan muutos- ja laajennustyö on käynnistetty syksyllä 2018
- * Rantasumpun asemakaava v. 2008
- * Kirkonkylän rakennuskaava v. 1999

Hailuodon yleiskaava- ja rantakaavatilanne suhteessa nyt laadittavaan Hailuodon strategiseen yleiskaavaan (kellertävä alue).

3.3.5. Rakennusjärjestys

Hailuodon kunnan rakennusjärjestys on päivätty 8.5.2003. Rakentaminen asemakaava-alueen ulkopuolella: Rakennusjärjestyksen mukaan suunnittelutarvealueita kunnassa ovat kylän taaja-asutusalueet, maisemallisesti arvokkaat peltoalueet sekä kulttuuriarvoiltaan merkittävät alueet.

Rakennusjärjestyksen mukaan osayleiskaavattomilla ja asemakaavattomilla alueilla on

- * sallittu rakentaa yksi kaksiasuntoinen ja kaksikerroksinen asuinrakennus
- * Maanviljelystilan yhteyteen saa rakentaa kaksi asuinrakennusta
- * sallittu kerrosala 10 % rakennuspaikan pinta-alasta

3.3.6. Maanomistus

Maanomistus perustui Hailuodossa aina 2000-luvun vaihteen tienoille saakka 1700-luvun lopulla ja 1800-luvun alussa toteutettuun isojakoon. Hailuodon maanomistus on edelleenkin hyvin pirstaleista; kiinteistörakenne muodostuu suurelta osin pitkistä ja kapeista sarkoista.

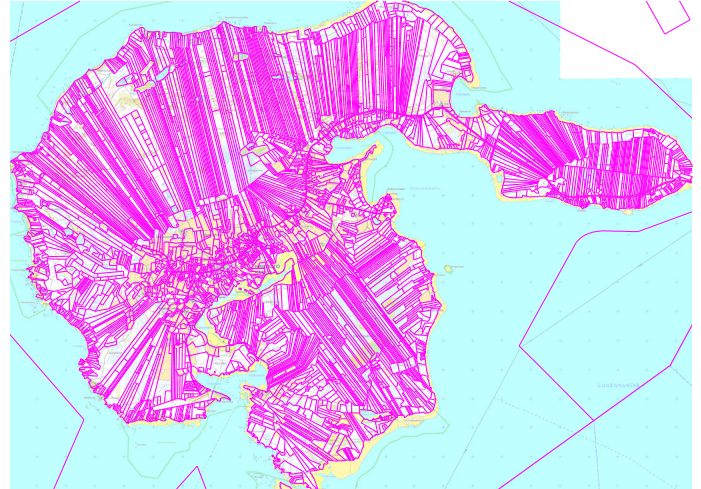
Hailuodon kunta omistaa muutamia yksittäisiä kiinteistöjä suunnittelualueelta, mutta kokonaisuutena kunnan maanomistus on varsin vähäistä. Väylävirasto omistaa yleisten teiden alueet. Muilta osin suunnittelualue on yksityisessä omistuksessa.

3.3.7. Rakennuskiellot

Suunnittelualueella ei ole rakennuskielloja.

3.3.8. Pohjakartta

Kaavan pohjakarttana on maanmittauslaitoksen maastotietoaaineisto vuodelta 2015.

Hailuodon maanomistus on hyvin pirstaleista. Kiinteistörajat on esitetty kuvassa aniliinin punaisella viivalla.

Marjaniemen ranta-alue.

4. KAAVATYÖN TAVOITTEET

4.1. Aiempien suunnitelmien antamat tavoitteet

4.1.1. Hailuodon kuntastrategia 2025 /luokseen kutsuva loistokunta

Hailuodon kuntastrategiassa 2025 (hyväksytty kh:ssa 4.5.2015) painotetaan mm. seuraavia maankäyttöön liitettäviä seikkoja:

- * asukaslähtöisyys
- * saaristolainen asuminen ja ainutlaatuinen ympäristö
- * luova ja positiivinen yrittäjyysilmasto
- * asukasmäärän hallittu kasvu (v. 2025 1150 asukasta)
- * riittävä tonttitarjonta (asuminen, yritykset)
- * ympäristö säilytetään ainutlaatuisena ja vetovoimaisena
 - + maankäyttö on määritelty kaavoituksella yksityiskohtaisesti
 - + kansallismaisemastatuksen ja vanhan rakennuskannan säilyminen
 - + liikenneturvallisuuden parantuminen
- * keskustaajama kehittyä
 - + taajamarakennetta tiivistetään keskustaajaman osalta
 - + viihtyisyys ja siisteys parantuvat
 - + keskustaajama on selkä kunnan keskus (kuntalaisten olohuone)
- * vetovoimainen luonto- ja kulttuurimatkailukohde
 - + monipuoliset luontoreitit ja kulttuuritapahtumat
- * panostetaan kunnan vetovoimaisuuden lisääntymiseen
- * monipuolinen elinkeinorakenne
- * yritysten toimintaedellytysten turvaaminen
 - + vapaita yritystontteja /toimitiloja on tarjolla vähintään 5

4.1.2. Hailuodon maankäytön kehityskuva 2012

Kunnanhallitus on hyväksynyt 19.9.2012 Hailuodon kehityskuvan, jonka on laatinut FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy.

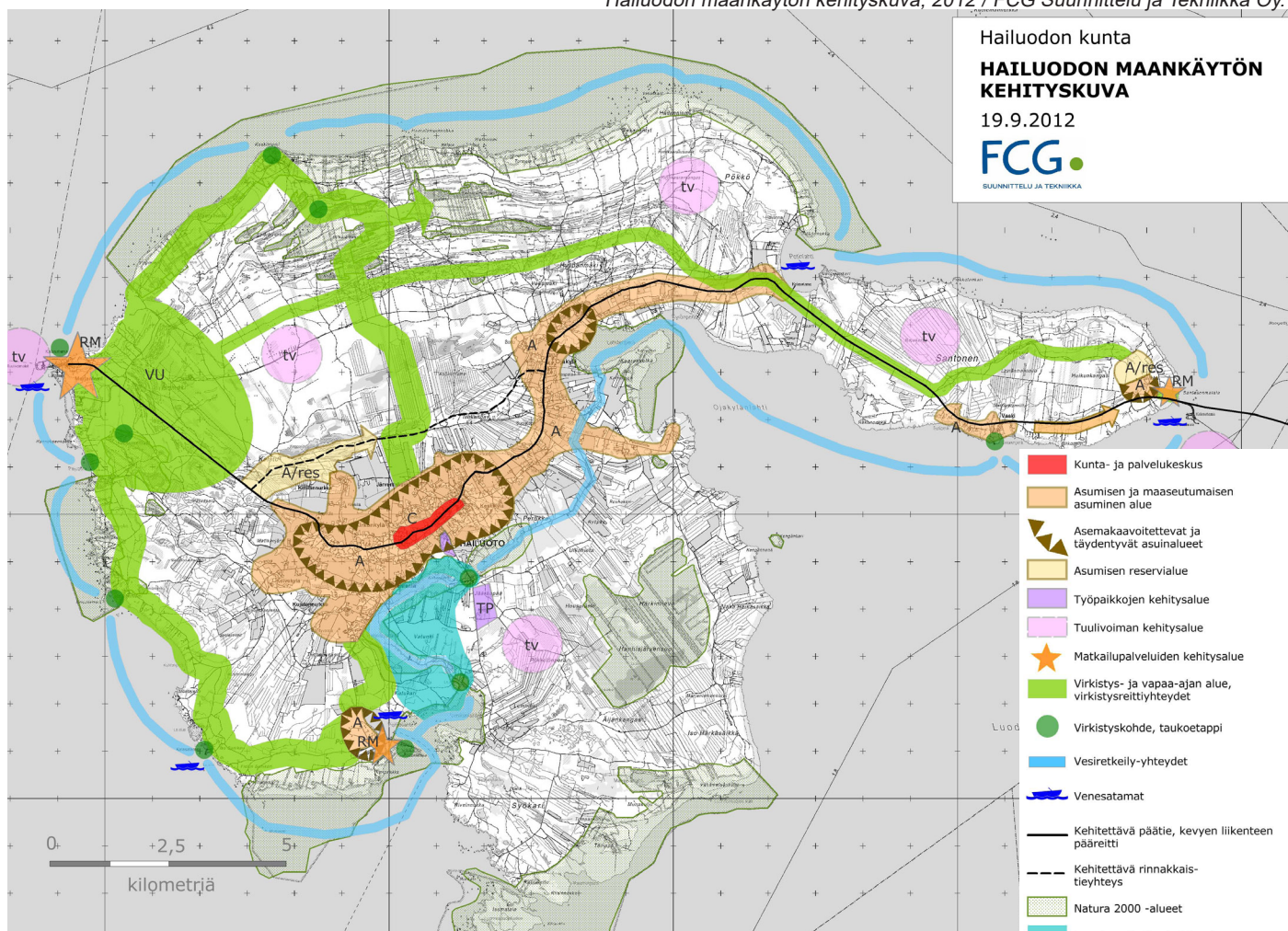
Kehityskuvaan on koottu kunnan strateginen tahtotila ja esitykset maankäytön kehittämiseksi. Kyseessä ei ole MRL:n mukainen kaava, vaan kehityskuva on ohjeena MRL:n mukaisten kaavojen laadinnassa.

Kehityskuvan mukaan kunnan maankäyttö kehittyä tulevaisuudessa pääosin Luovontiehen sekä olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskuntatekniseen huoltoon ja palveluihin perustuen. Uusi asuinrakentaminen keskittyy Kirkonkylään, Lahdenperään, Pöllään ja Huikkuun. Matkailua ei kehitetä muiden elinkeinojen kustannuksella, vaan muita elinkeinoja tukien.

Kehityskuvakartassa on aluevarauksia mm. seuraaville toiminnoille:

- * Kirkkosalmen luontomatkailun kehitysalue ja matkailupalvelujen alueet Huikussa, Marjaniemessä sekä Pöllässä.
- * Marjaniemen ja Marjaniementien ympäristön virkistys- ja vapaa-ajan alue.
- * Virkistysreittiyhteydet Huikusta Marjaniemeen, Marjaniemestä Patelanselälle sekä Kirkonkylältä saaren pohjoisrannalle.
- * Uusi työpaikka-alue vanhan kaatopaikan alueella Jääränpäässä sekä aluevarauksia tuulivoimalle.
- * Asumisen reservialue Kittilännurkan tuntumassa sekä kehitettävä rinnakaistieyhteys Isokankaantiellä.
- * Tuulivoimarakentamisen mahdollisuudet?

Hailuodon maankäytön kehityskuva, 2012 / FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy.

4.1.3. Hailuodon maapoliittinen ohjelma (26.2.2011)

Hailuodon maapoliittisesta ohjelmasta löytyy muutama kohta, jotka liittyvät nyt laadittavaan strategiseen yleiskaavaan: "Ensisijaisena tavoitteena on löytää olevaa yhdyskuntarakennetta tiivistäviä ja siihen tukeutuvia rakennuspaikkoja vaarantamatta arvostettuja ominaispiirteitä." "Kunta suhtautuu positiivisesti tuulivoiman kehittämiseen koko Hailuodon alueella ja mahdollisesti nostaa tuulivoiman elinkeinopoliittisesti merkittäväksi hankekokonaisuudeksi."

4.1.4. Oulun kaupunkiseudun rakennemalli 2040

Oulun kaupunkiseudun rakennemalli 2040 on valmistunut marraskuussa 2015 Oulun seudun kuntien (Hailuoto, Ii, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulu Tyrnävä) yhteistyönä ja sen tavoitteena on konkretisoida vuonna 2013 tehdyn MALPE-sopimuksen (Maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinojen aiesopimus) tavoitteita. Alla poimintoja rakennemallin tavoitteista, joiden voidaan katsoa koskevan Hailuotoa:

- * Ekologinen ja energiatehokas asuinympäristö. Ekotehokkuutta toteutetaan kullakin vyöhykkeellä sille ominaisin keinoin.
- * Taloudellinen ja toimiva yhdyskuntarakenne. Laadukas elinympäristö.
- * Rakentamisessa hyödynnetään kuntien kaavavalmius ja tahtotila alueensa kehittämisessä.
- * Maaseudun asumiskylät ja tiivistyvät vyöhykkeet perustuvat maaseutuelinkeinoin ja niihin tukeutuvaan elämäntapaan.
- * Turvalliset ja viihtyisät jalankulkuun ja pyöräilyyn houkuttelevat ympäristöt.

Ote Oulun kaupunkiseudun rakennemallin 2040 kartasta.

- tiivistyneet maaseutuasumisen vyöhykkeet
- työssäkäyntiä ja asiointia palveleva jalankulun ja pyöräilyn kehittämisvyöhyke
- paikalliskeskus
- Kansainvälinen meripuisto: ranta-alueen virkistys ja matkailukäytön kehittäminen ja soveltaminen yhteen muiden toimintojen kanssa.

vasemmalla asumisen nykytila:

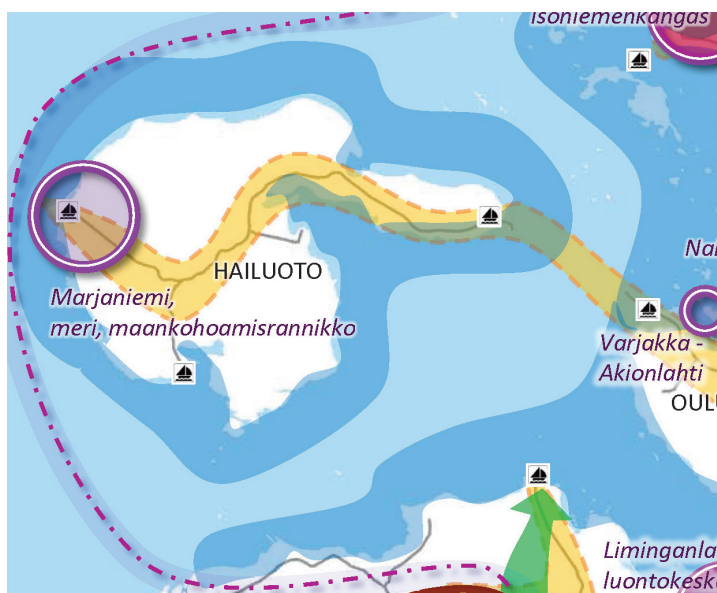
- tiivistyvän asumisen vyöhyke
- maaseutumaisen asumisen vyöhyke

oikealla asumisen tavoitetilä 2040:

- tiivistyneet maaseutuasumisen vyöhykkeet

Oteet Oulun kaupunkiseudun rakennemallin 2040 asumista kuvaavista kartoista. Kuvapari osoittaa, että rakennemallissa Hailuotoon on osoitettu vain hienoa asutuksen laajentumista, pääosin Ojakylällä.

Ote Oulun kaupunkiseudun rakennemallin 2040 matkailu-virkistys-teemakartasta.

- Kansainvälinen meripuisto: ranta-alueen virkistys ja matkailukäytön kehittäminen ja soveltaminen yhteen muiden toimintojen kanssa.
- Seudun kannalta merkittävimmät matkailualueet.
- Vesistömatkailun kehittäminen: kalastus, linnut, vesireitit.
- Virkistystä ja matkailua palveleva pyöräilyn kehittämisvyöhyke.
- Merkittävä pienvenesatama palveluineen.

4.1.5. Oulun seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2030

Oulun seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmassa 2030 on esitetty seudun liikennejärjestelmästä vastaavien tahojen yhteinen näkemys Oulun seudun liikennejärjestelmän tavoitetilasta, kehittämisen toimintalinjoista sekä tarvittavista toimenpiteistä.

Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa 2030 Hailuoto on määritelty etäällä seudullisista laatuikäytävistä ja kestävästä liikkumisesta käytävistä olevaksi maaseuduksi, jossa on kuntakeskus.

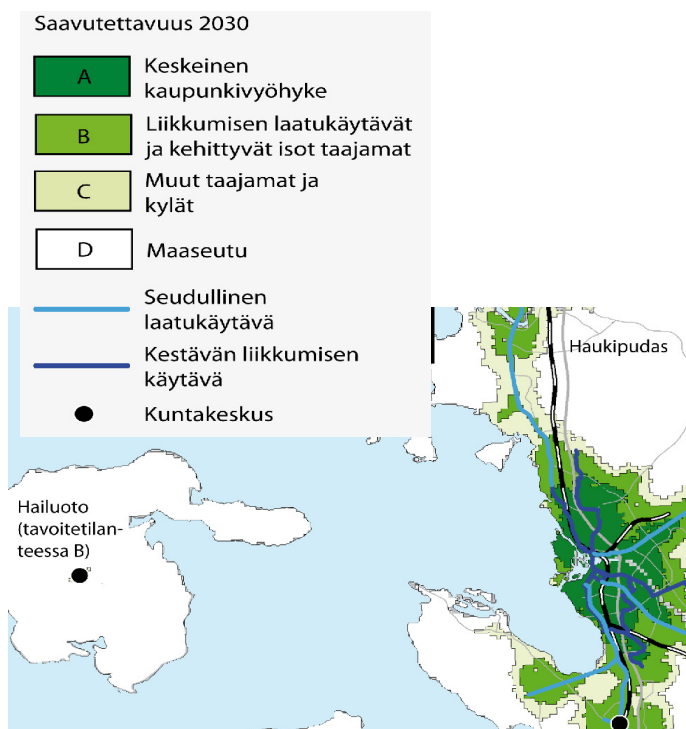
Raportin tavoitemäärittelyn mukaan

* maaseutualueilla tavoitellaan parantunutta liikkumisympäristön turvallisuutta. Jalankulun ja pyöräilyn olosuhteiden parantaminen tapahtuu pääasiassa turvallisuusperusteisesti.

* maaseutualueilla tavoitteena on turvata julkisen liikenteen peruspalvelut.

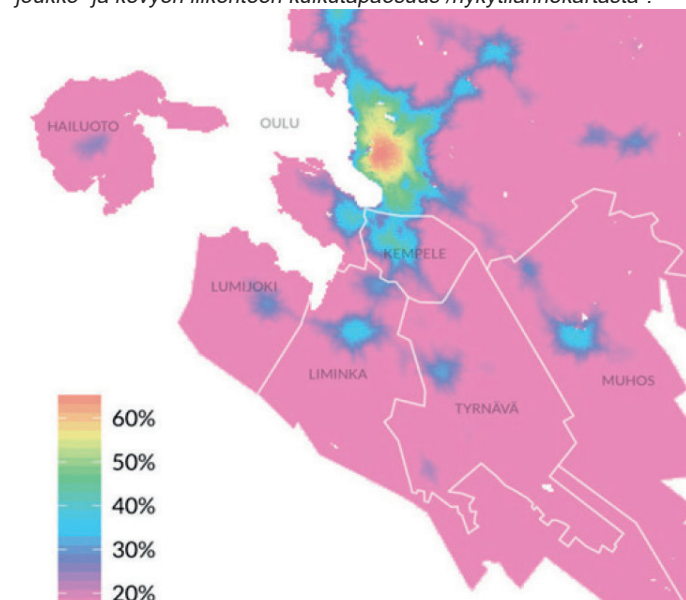
* maaseutualueilla henkilöautoilu on pääliikkumismuoto.

* maaseutualueilla kaukoliikenteen matkakettujen toteutuminen edellyttää henkilöauto-, kävely tai pyöräily-yhteyttä asemille/ solmupisteisiin.

Ote Oulun seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman 2030 teemakartasta "liikkumisvyöhykkeet ennustetilanteessa 2030".

Ote Oulun seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman 2030 teemakartasta "joukko- ja kevyen liikenteen kulkutapaosuus /nykytilanekartasta".

4.2. Kaavatyön aikaiset tavoitteet

4.2.1. Yleiskaavan sisältövaatimukset

Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL 39 §) asettaa yleiskaavalle seuraavat sisältövaatimukset, jotka on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät:

Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

1. yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
2. olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
3. asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
4. mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;
5. mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
6. kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
7. ympäristöhaittojen vähentäminen;
8. rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonvarojen vaaliminen; sekä
9. virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

4.2.2. Hailuodon strategisen yleiskaavan ohjausryhmätyöskentelyssä esille nousseet tavoitteet

Kaavatyön tavoitteena on linjata strategisesti Hailuodon yhdyskuntarakenteen tavoiteltu ja tarkoituksenmukainen kehityssuunta, niin että edistetään taloudellista, toimivaa ja viihtyisää yhdyskuntarakennetta. Kaavalla määritellään kunnan maankäytön tulevat kehittämisen painopisteet ja suunnat tuleviksi vuosiksi eteenpäin. Strateginen kaava laaditaan yleispiirteiseksi, mutta oikeusvaikutteiseksi kaavaksi, joka ohjaa jatkossa yksityiskohtaisempaa kaavoitusta. Hailuodossa ei nähdä tarvetta nykyistä laajemmalle asemakaavoitukselle, vaan yksityiskohtaisempina kaavoina käytetään rakennuspaikkakohtaisia kyläkaavoja (osayleiskaavat). Nyt laadittavassa kaavassa osoitetaan maankäytön kehittämisen sekä eri toimintojen (mm. asuminen, virkistys, palvelut, työpaikat, liikenne, maa- ja metsätalous) yhteen sovittamisen periaatteet unohtamatta kulttuuriympäristön suojeluun, luontoarvoihin ja matkailuun liittyviä tarpeita.

Hailuodon strategisen yleiskaavan ohjausryhmätyöskentelyssä on muotoutunut kunnan strategiselle kaavalle seuraavat tavoitteet:

Elinkeinot ja talous:

- * hyvä palvelujen saavutettavuus / kaupallisten palveluiden monipuolistuminen
- * elävä maaseutu
- * matkailun kehittäminen
- * hyvä yritystonttivaranto

Ympäristö ja virkistys:

- * Virkistysmahdollisuuksien kehittäminen (reitit ja verkostot).
- * Kulttuuriympäristön säilyminen vetovoimaisena.
- * Hailuodon arvokkaan kyläkuvan ja maiseman kannalta keskeiset peltoalueet ovat tärkeitä. Toisaalta asumisen laajentumispaineet ovat suurimmat juuri keskeisillä kyläalueilla, missä myös kyläkuvan kannalta tärkeät pellot sijaitsevat. Pienialaisia pelloja sekä olevaan asutukseen tai metsään rajoittuvia pellojen reuna-alueita voidaan osoittaa sopivassa määrin asumisen täydennysalueiksi, mutta laajat peltoalueet tulee jättää edelleen avoimiksi.

Asuminen:

- * Hailuodon strategisen kaavan oleellisin sisältö on osoittaa kunnan maankäytön rakenne yleispiirteisesti ja etenkin asumiseen varattavat alueet, periaatteella ettei asumista tule

* Olevan infran hyödyntäminen on keskeistä, sekä tiivistää ja täydentää jo rakennettuja kyläalueita. Asumisen täydennysalueita ovat:

- * koulun ja keskustan läheiset alueet
 - * nykyisen viemäröinnin piirissä ja välittömässä läheisyydessä olevat alueet
 - * Luovontien varsi noin 0,5 km etäisyydellä keskustasta Santoseen
- * Strategisessa kaavassa ei avata ranta-alueilla voimassa olevien yksityiskohtaisempien kaavojen rakennuspaikkarakentamissuunnitelmita, vaan uudisrakentamisen alueet osoitetaan keskeisille kyläalueille sekä potentiaalisille paikoille Luovontien varteen.

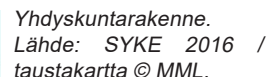
Kunnan tavoitteellinen väestönkasvu (noin +150 uutta asukasta vuoteen 2025 mennessä) sekä asumisväljyyden kasvu edellyttävät riittävää tonttitarjontaa tulevaisuudessa. Koska maanomistus on Hailuodossa pääosin yksityistä, on tonttivarantoa hyvä olla riittävästi yli periaatteellisen mitoitusarpeen, jotta markkinoilla kulloinkin olevien tonttien määrä saadaan vastaamaan riittävän hyvän mahdollista kysyntää sekä tulevaisuuden tarpeita.

Strategisessa kaavassa ei määritellä rakennuspaikkojen minimikokoja, vaan ne ratkaistaan tarkempien osayleiskaavojen myötä, sillä tarkemmissa kaavoissa voidaan paremmin huomioida kunkin alueen ominaispiirteet sekä pyrkimys maanomistajien tasapuolisempaan kohteluun. Hailuodossa tarvittaneen pääsääntöisesti suuria rakennuspaikkoja, mutta myös pienemmille rakennuspaikoille on tarvetta paikoitellen.

Kaavan tavoitevuodeksi on asetettu vuosi 2030. Kaavan runsaita uusia asuinaluevarauksia ei ole tarkoitus saada rakennettua tavoitevuoteen mennessä, vaan tavoitevuonna on hyvä tarkastella Hailuodon strategista tilannetta uudelleen mm. tutkien, mitkä alueet ovat rakentuneet ja mitkä eivät ja jatkaa suunnittelua siitä.

Laadittava Hailuodon strateginen yleiskaava ei tuo muutoksia rantarakentamiseen, vaan nykyiset kaavat ranta-alueilla jäävät edelleen voimaan. Ranta-alueet piirretään strategiseen kaavaan kaavatason edellyttämällä yleispiirteisellä tarkkuudella. Laadittavana olevien keskeneräisten tarkempien osayleiskaavojen sisältö on huomioitu strategisessa kaavassa yleispiirteisellä tasolla.

Kunnan väkiluku on ollut suunnilleen samalla tasolla jo pitkään. Hailuodon väestörakenne on vanheneva; Hailuodon kunnan väestöllinen huoltosuhde on kasvanut koko 2000-luvun. Tilastokeskuksen arvion mukaan ikäihmisten osuus Hailuodossa kasvaa edelleen ja pienten lasten määrä vähenee. Toteutuessaan ennuste lisää palvelutarvetta sosiaali- ja terveyspalveluissa ja vähentää palvelutarvetta mm. varhaiskasvatuksen osalta.

Koska luonnollinen väestönkehitys on Hailuodossa negatiivinen, on muutolla merkittävä osuus kunnan väkiluvun nykytason ylläpitämisessä. Väkiluvun ennakoidaan pysyvän entisellään vuoden 2017 aikana. Pitemmällä tähtäimellä katsottaessa tilastokeskuksen ennusteiden mukaan Hailuodon väkiluvun ennustetaan kasvavan 1116 henkilöön vuoteen 2030 mennessä. Toisaalta tätä hieman suurempikin väestönkasvu on mahdollista ja jopa todennäköistä, mikäli Hailuodon ja Oulun välinen kiinteä yhteys toteutuu. Kunnan oman v. 2015 laaditun strategian mukaan vuonna 2025 kunnassa ennustetaan olevan 1150 asukasta.

5.1.2. Työpaikat ja työllisyys

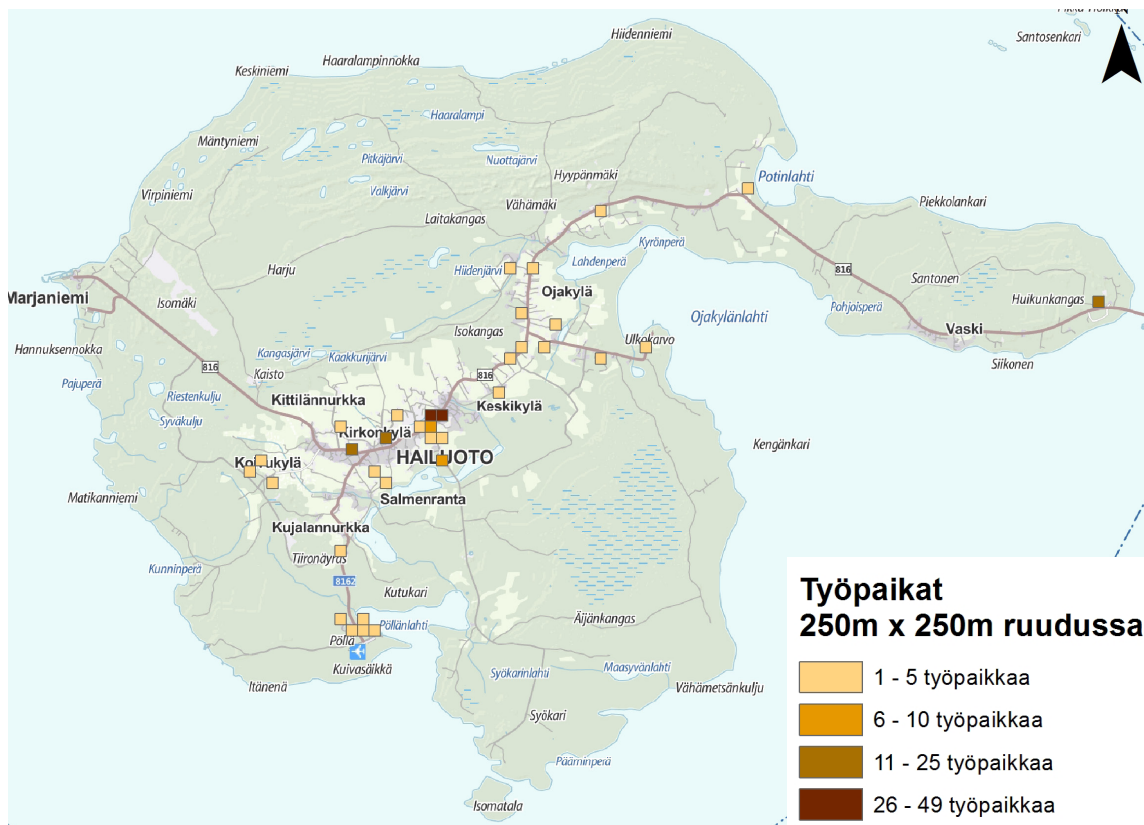
Työpaikat ja työllisyys:

Hailuodon työllisten määrä on noin 35% väestöstä. Pendelöivien eli kunnan ulkopuolella työssä käyvien määrä on noin 150 henkilöä eli 15%. Työpaikat jakautuvat seuraavasti:

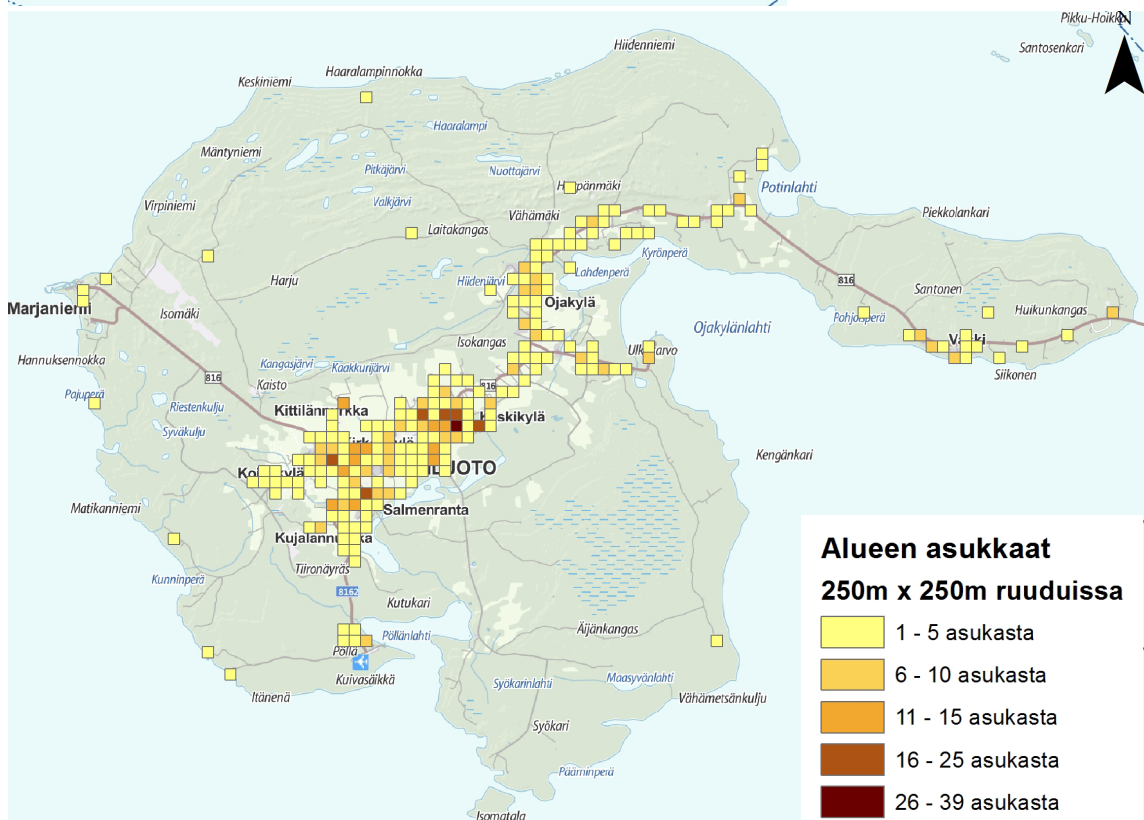
julkinen sektori	33%
maa- ja metsätalous	35%
kauppa ja majoituspalv.	23%
rakentaminen	10%

Luova ja positiivinen yritysilmasto on kunnan strateginen päämäärä. Tilastokeskuksen vuoden 2017 lopun tietojen mukaan yrityskanta Hailuodossa oli 77 kpl.

Työpaikkojen sijainti alueella. Kartta on suuntaa antava, siitä uupuu mm. Marjaniemessä olevat työpaikat.
Lähde: Tilastokeskus, ruutietokanta 2013 /taustakartta © MML.

Asutustiheys.
Lähde: Tilastokeskus, ruutietokanta 2013 /taustakartta © MML.

Palvelut

Hailuodon keskeiset julkiset ja yksityiset palvelut ovat keskittyneet Kirkonkylälle. Marjaniemen ja Sumpun palvelut keskittyvät matkailuun. Kirkonkylällä sijaitsevat mm. terveyskeskus, palvelukoti, peruskoulu (vuosiluokat 1-9), kirjasto, päiväkotiki sekä kunnanvirasto. Kirkonkylästä löytyy myös kaksi päivittäistavarakauppaa, apteekki, huoltoasema sekä posti- ja pankkipalvelut. Tätä kattavampia palveluita löytyvät Oulusta ja Oulunsalosta.

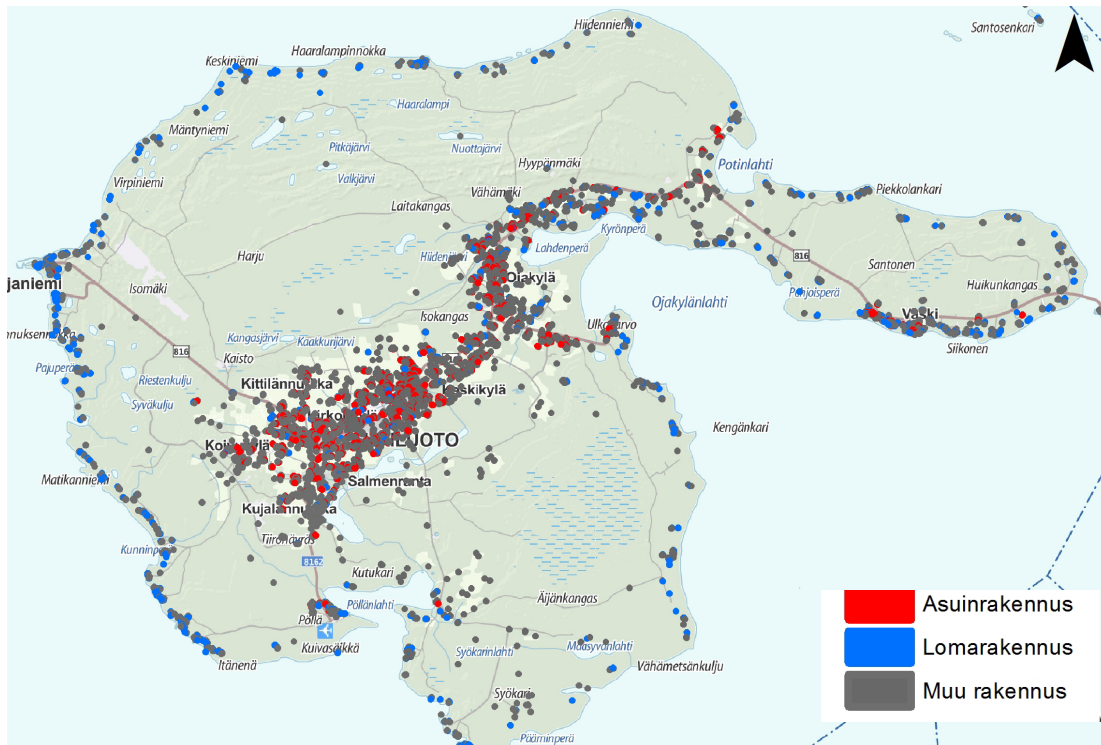
5.2. Matkailu ja virkistys

Hailuodosta löytyy monentasoisia mökki- ja maatilamajoitusta ympärivuotiseen majoittumiseen. Hailuoto tarjoaa myös loma-asunto- ja hotellimajoitusta ympäri vuoden. Majoituskapasiteettia löytyy niin meren rannalta kuin keskikylältä.

Hailuoto tunnetaan upeista hiekkarannoista, ainutlaatuisesta luonnostaan ja kansallismaisemastaan. Jo saari itsessään on

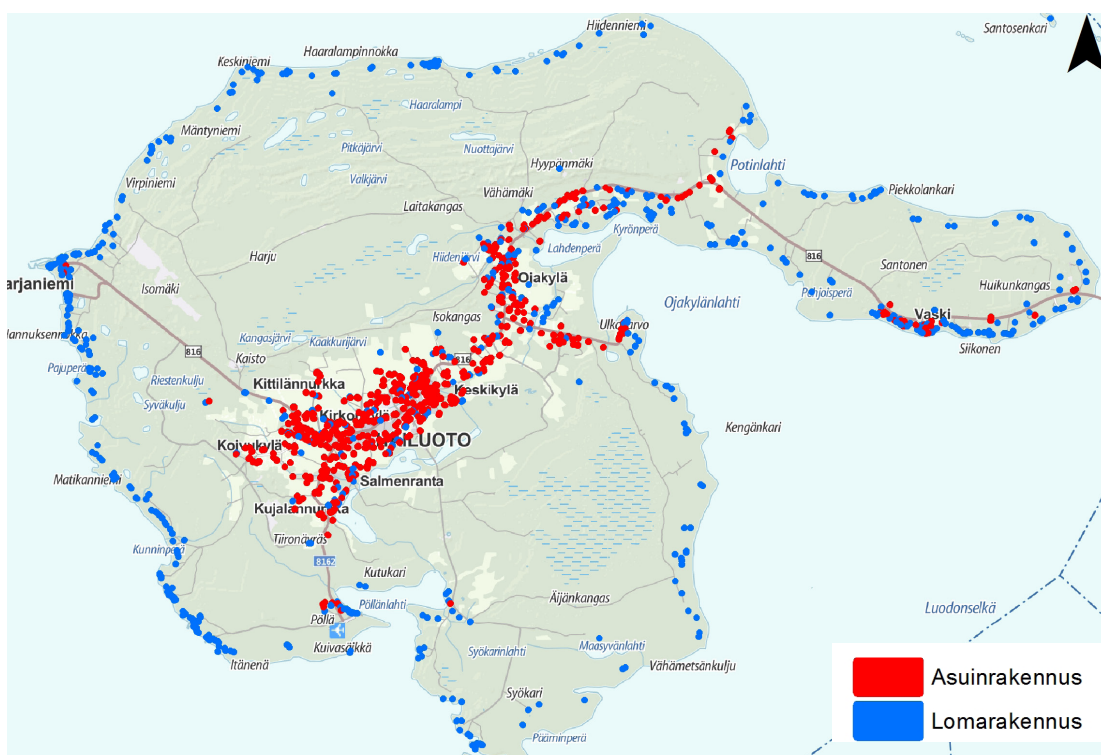
nähtävyys. Hailuodon läntisessä päässä Marjaniemessä on vanha majakka (1871) ja interaktiivinen luontonäyttely. Kniivilän museossa voi tutustua Hailuodon historiaan. Ohjelmatarjontaa löytyy joko räätälöitynä tai valmiiden teemaohjelmien kautta (taide, luonto, kalastus, metsästys, metsä, tarinat, historia, kulttuurihistoria ja luonnossa liikkuminen).

Veneilyn, retkeilyn, kalastuksen ja mökkeilyn harrastamiseen on ihanteelliset olosuhteet. Retkeilyreitit ja taukotuvat tarjoavat luonnon rauhaa ja hyvät olosuhteet retkeilylle. Marjaniemen vierasvenesatamasta löytyvät veneilijän tarvitsemat palvelut. Syksyllä saareissa metsästetään ja marjastetaan ahkerasti. Syksyisin ja keväisin on lintuharrastajien vuoro tulla Hailuotoon: saari on bongaaajien lintuparatiisi ja ympäri saarta on lintutorneja. Perinteeksi muodostuneita tapahtumia ovat jahtitanssit elokuussa ja Siikamarkkinat lokakuussa. Talvialueiksi saa hiihdon, pilkkimisen, moottorikelkkailun ja muiden talviharrastusten parissa. Hailuodossa voi liikkua hyvin monella tavalla: kävellen, pyöräillen, ratsastaen, hiihtäen, lumikenkäillen.

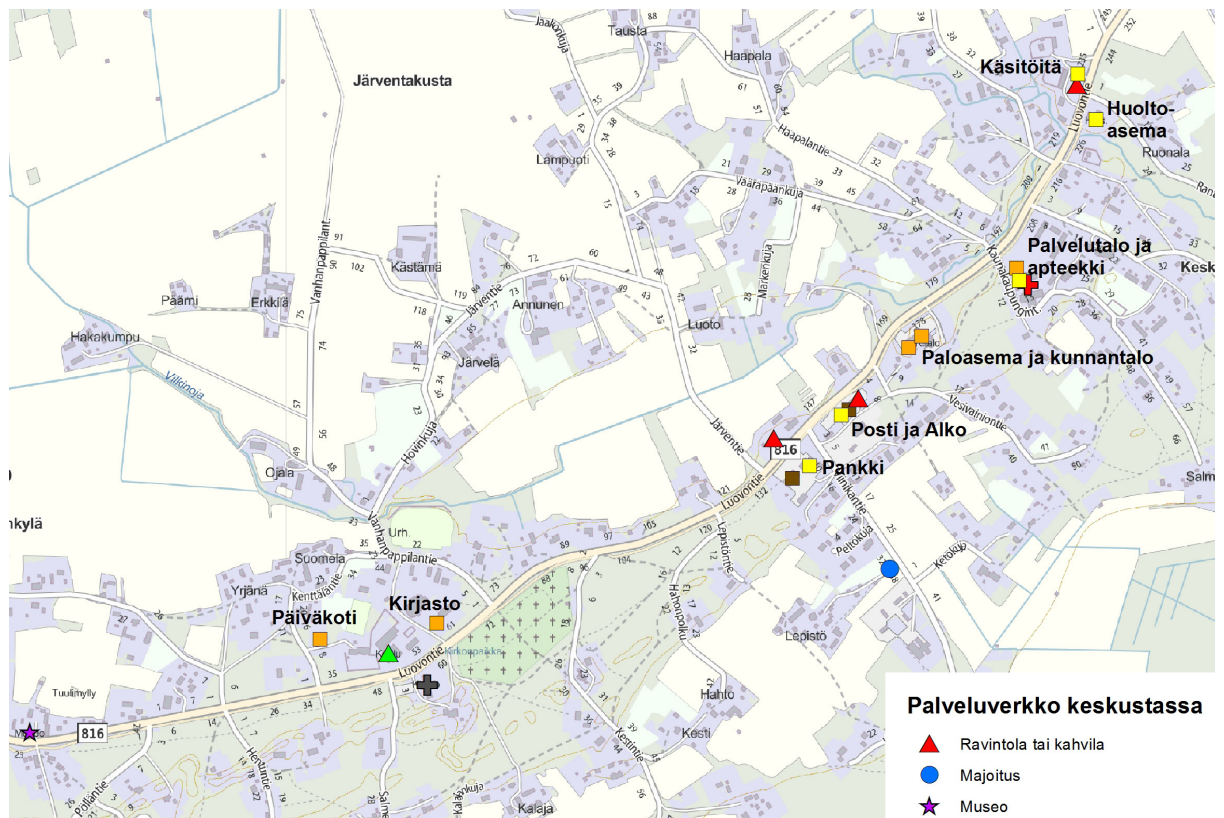
Rakentamisen sijoittuminen Hailuodossa.

Lähde: Maastotietokanta 2016, MML.

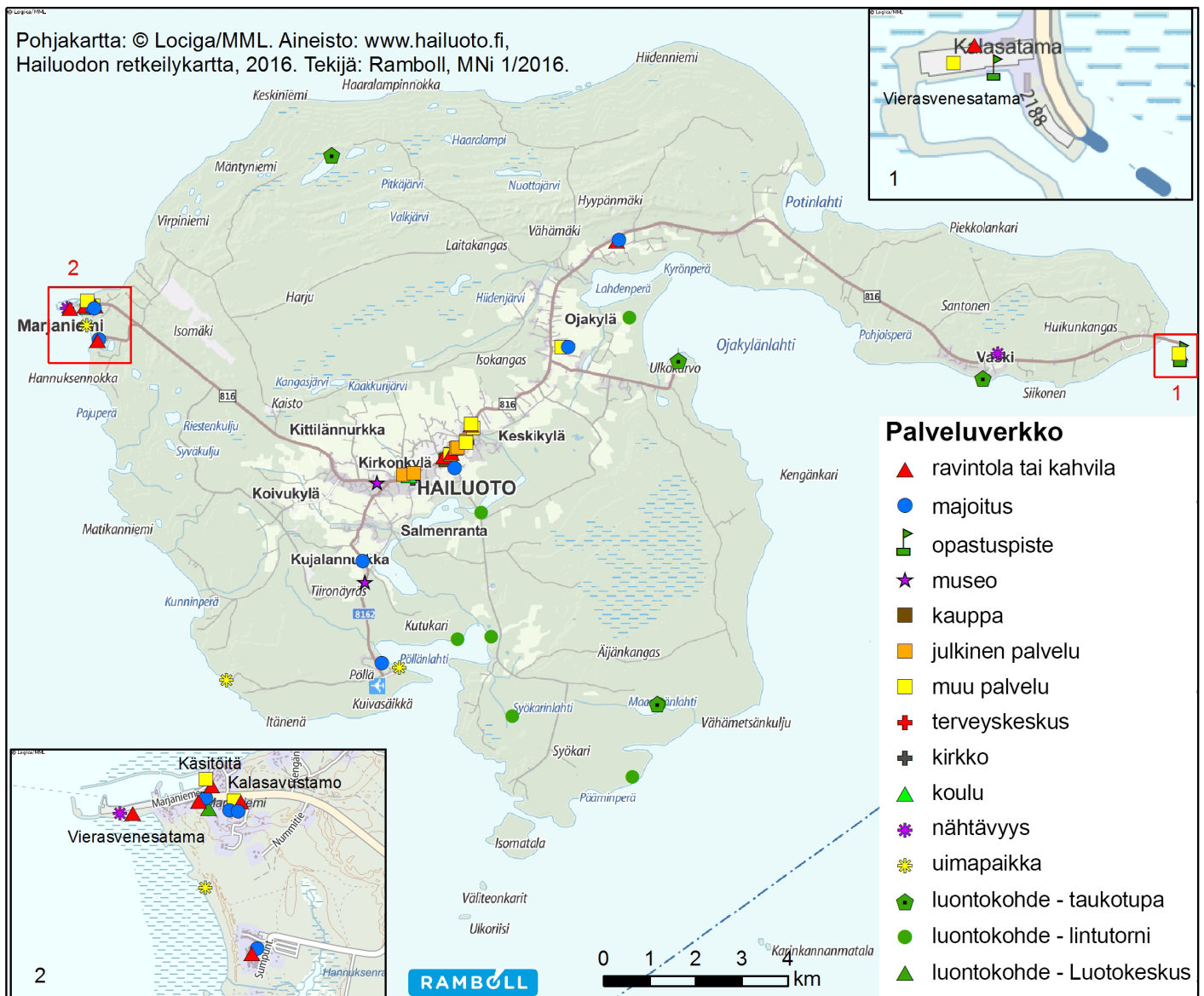

Loma-asumisen ja pysyvän asumisen sijoittuminen Hailuodossa.

Lähde: Maastotietokanta 2016, MML.

Pohjakartta: © Lociga/MML. Aineisto: www.hailuoto.fi, Hailuodon retkeilykartta, 2016. Tekijä: Ramboll, MNI 1/2016.

5.3. Liikenne

Hailuodon saari liittyy mantereeseen lauttayhteyden välityksellä, mutta tilanne tulee muuttumaan kiinteän yhteyden rakentamisen myötä. Hailuodon tärkein tie on alueen halki kulkeva maantie 816 (Luovontie / Marjaniementie), joka kulkee lauttarannasta Marjaniemeen. Maantien liikennemäärä on nykyisin vilkkaimmalla osuudella keskimäärin noin tuhat ajoneuvoa vuorokaudessa (ks. sivun alaosan kuva). Maantien leveys on noin kuusi metriä. Väyläviraston (ent. Liikennevirasto) ohjeen (Tien poikkileikkauksen suunnittelu, 2013) perusteella tien leveyden tulisi olla 7,5/6,5 metriä. Hailuodossa on muutama muu maantie/paikkallistie ja katu, joiden liikennemäärät ovat vähäisiä. Saarella on runsaasti yksityisteitä, jotka palvelevat lähinnä maa- ja metsätaloutta sekä mökkiliikennettä.

Lautan korvaavan kiinteän yhteyden (silta- ja pengeryhteys) rakentamisen mahdollistava Merialueen osayleiskaava (Hailuodon liikenneyhteyden kehittäminen) on saanut lainvoiman 24.4.2018. Kiinteä yhteys tulee osayleiskaavan mukaan nykyisen lauttaväylän pohjoispuolelle.

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on yhteistyössä Oulun kaupungin ja Hailuodon kunnan kanssa laatinut Hailuodon kiinteän yhteyden tiesuunnitelman, joka on valmistunut huhtikuussa 2018. Kiinteä yhteys tulee korvaamaan nykyisen lauttayhteyden. Kiinteän yhteyden toteuttamisen tavoitteena on parantaa Hailuodon saavutettavuutta ja helpottaa alueella liikkumista. Nykytilanteessa Hailuodon liikenteellinen

Tie- ja katuverkko.
Lähde: STK 2015
/taustakartta MML.

Liikennemäärät.
Lähde: Väylävirasto (ent.
Liikennevirasto) 2016
/taustakartta MML.

palvelutaso on lauttaliikenteen ylitysaikojen ja yöliikenteen puuttumisen vuoksi huonompi kuin muualla seudulla. Huonon liikenteellisen palvelutason lisäksi lauttayhteyden taloudellisuus ei täytä sille asetettuja tavoitteita. Kiinteällä yhteydellä on tärkeä merkitys Hailuodon kunnan asukkaiden liikkumiseen, kunnan yritysten elinvoimaisuuteen ja kilpailukykyyn sekä matkailuliikenteelle. Hanke on saanut rahoituspäätöksen syksyllä 2017.

Koska Hailuoto on merkittävä kesämökkialue, liikennemäärät vaihtelevat voimakkaasti eri aikoina ja vaihtelut poikkeavat yleisistä. Kesäaikana maantien 816 liikennemäärä on yli kaksinkertainen keskimääräiseen verrattuna, ja toisaalta alkuvuodesta liikennemäärä on vain noin 30 % keskimääräisestä. Viereisen sivun kuvassa on esitetty kausivaihtelukertoimet, jotka on saatu Väyläviraston (ent. Liikennevirasto) automaattisesta laskentapisteestä vuodelta 2014 maantiellä 816 lähellä lauttarantaa. Myös kesäviikonloppuisin liikennemäärät ovat selkeästi suurempia kuin arkipäivinä.

Lauttamatkasta johtuen maantiellä 816 esiintyy nykyisin autojonoja, kun lautan lasti purkaantuu ja lähellä lauttarantaa lautalle pyrkivät autot jonoutuvat vilkkaimpina ajankohtina. Käytännön havaintoja on myös siitä, että Luovontieellä ajetaan ylinopeutta, jotta ehditään seuraavalle lautalle. Nämä ongelmat poistuvat kiinteän yhteyden rakentamisen myötä.

Jalankulun ja pyöräilyn väylä on maantien 816 (Luovontie) varrella Kirkonkylässä vajaan neljän kilometrin matkalla. Lisäksi syksyllä 2018 on aloitettu jalankulun ja pyöräilyn väylän rakentaminen välille SEO - Ailasto, joka valmistuu syyskuussa 2019. Maantie 816 koetaan jalankulkuun ja pyöräilyyn liian kapeaksi, ja sen vuoksi muun muassa Hailuodon liikenneturvallisuussuunnitelmassa (v. 2006) on esitetty jalankulku- ja pyöräilyväylän rakentamista koko maantien pituudelle Hailuodossa. Tieliikenteen onnettomuusmäärät ovat vähäisiä. Liikenneturvallisuussuunnitelman perusteella henkilövahinko-onnettomuuksia sattuu vuosittain 1-2 kpl.

Kun lauttayhteys korvataan kiinteällä yhteydellä, maantien 816 liikennemäärä kasvaa keskimääräistä liikenteen kasvua enemmän. Hailuodon kiinteän yhteyden yleissuunnitelmassa on ennakoitu, että liikenne kasvaa kolmenkymmenen vuoden kuluessa noin 1800 ajoneuvoon vuorokaudessa Kirkonkylän kohdalla. Lauttayhteydellä liikenne-ennusteen mukainen liikennemäärä on noin 1250 ajoneuvoa.

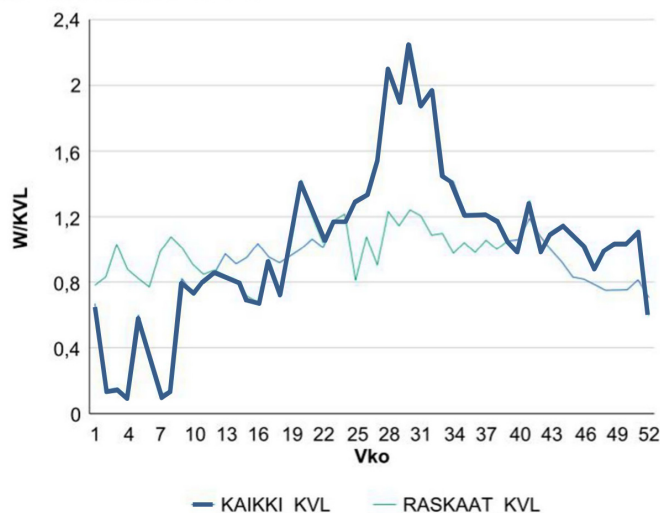
Liikenneviraston vuonna 2014 tehdyn Valtakunnallisen tieliikenne-ennusteen 2030 mukaan Hailuotoon johtavan seututieliukan tien liikennemäärän arvioidaan kasvavan vuosina 2012–2050 1,4-kertaiseksi huolimatta siitä rakennetaanko kiinteää yhteyttä vaiko ei.

5.3.1. Lentoliikenne

Hailuodon lentopaikka sijaitsee Pöllänlahden länsirannalla Hailuodossa noin kuusi kilometriä Hailuodon kirkonkylältä etelään. Lentokentällä on yksi 500 metriä pitkä sorapintainen kiitorata. Aiemmin lentopaikan liikenteellinen merkitys oli nykyistä suurempi kelirikkojen vuoksi, kun saarelta ei ollut muuta yhteyttä mantereelle. Nykyinen lauttaliikenne on vähentänyt lentopaikan merkitystä ja se onkin enää vain harrastekäytössä ja luetteloitu lentopaikaksi.

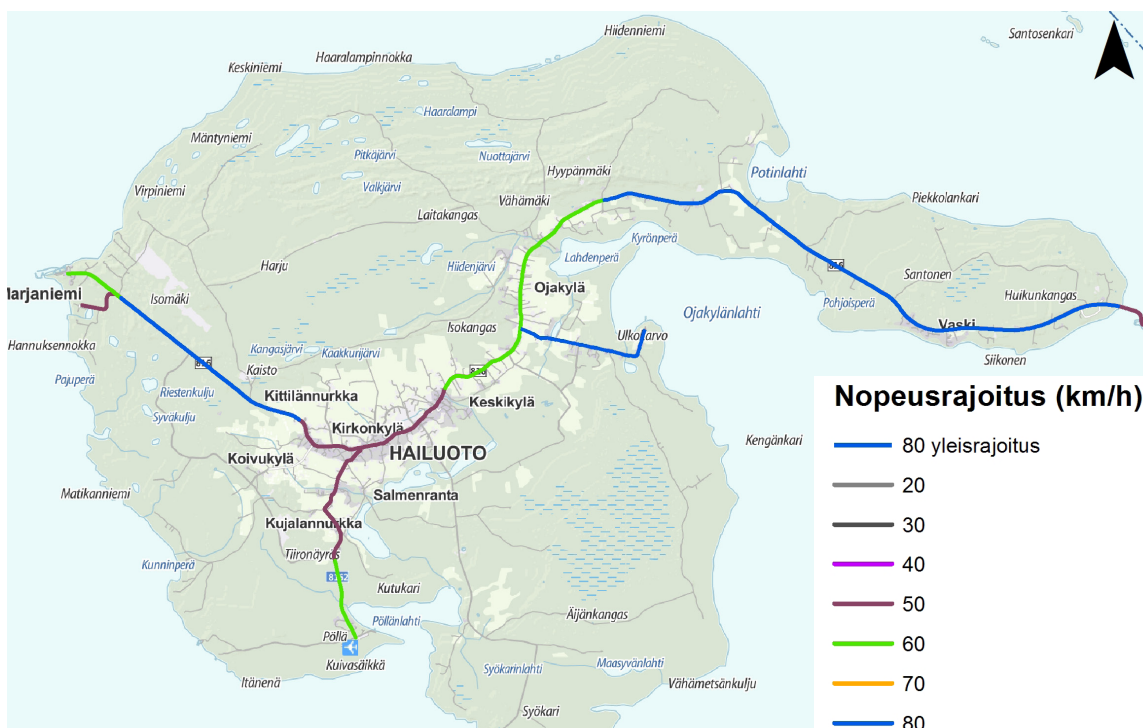
Hailuodon strategisen kaavan alue sijoittuu Oulunsalon lentokentän estevapaan vyöhykkeen ulkopuolelle.

Kausivaihtelukertoimet

Ajoneuvoliikenteen kausivaihtelukertoimet v. 2014 lähellä lauttarantaa. Lähde: Liikennevirasto.

Nopeusrajoitukset.
Lähde: Digiroad /
taustakartta MML.

5.4. Rakennettu ympäristö

Siitepölytutkimusten mukaan Hailuodon asutus on alkanut viikinkiajan jälkeen n. 1050 ja pysyvä asutus syntyi 1200-luvun puoliväliin mennessä (lähde: Hailuodon strategisen yleiskaavan arkeologinen inventointi 2016). Hailuodon pysyvä asutus sijoittuu nauhamaisesti Luovontien tuntumaan, keskittyen pääosin akselille Koivukylä - Ojakylä. Myös Pölläntien ja Petsamontien varrella on pysyvää asutusta, kuin myös Potinlahden rannalla, Vaskenperällä, Huikun alueella sekä Marjaniemessä. Loma-asunnot sijoittuvat saaren ranta-alueille ja osin myös keskeisille kyläalueille.

Hailuodossa asuminen painottuu omistusasumiseen pientaloissa. Vuodelta 2012 peräisin olevan tiedon mukaan saaren asunnoista 88,5% on pientaloja ja 82,7% on omistusasuntoja.

5.4.1. Rakennettu kulttuuriympäristö

Hailuodon kulttuurimaiseman ominaispiirteiden muodostumiseen ovat vaikuttaneet saarella harjoitetut elinkeinot; maatalous, kalastus ja hylkeen pyynti sekä merenkulku. Viljelysalueet ja asutus keskittyvät nauhamaisesti Kirkkosalmen ja Ojakylänlahden rannalle. Viljelysmaisemalle on ominaista sen pienipiirteisyys. Suurimpia asutus- ja viljelykeskitymiä ovat Ojakylä ja Kirkonkylä. Molempien kylien maisemassa on säilynyt paljon vanhaa rakennuskantaa ja kummankin peltoaukeilla on yhä nähtävissä Hailuodolle aiemmin hyvin tyypillisiä tuulimyllyjä.

5.4.2. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

Museoviraston rakennetusta kulttuuriympäristöstä laatima RKY 2009 inventointi on valtioneuvoston päätöksellä otettu maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttöinventointien tarkoittamaksi inventoinniksi. Inventoinnin kohteet tulee huomioida alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtana (valtioneuvoston päätös RKY 2009, 22.12.2009).

Hailuodon koko pääsaari on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1394).

5.4.3. Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015-inventointi

Pohjois-Pohjanmaan liiton laatima *Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015* -päivitysinventointi on valmistunut vuoden 2016 aikana. Alla on esitetty Hailuodon kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden luokittelu kyseiseen inventointiin perustuen.

Valtakunnalliset kohteet:

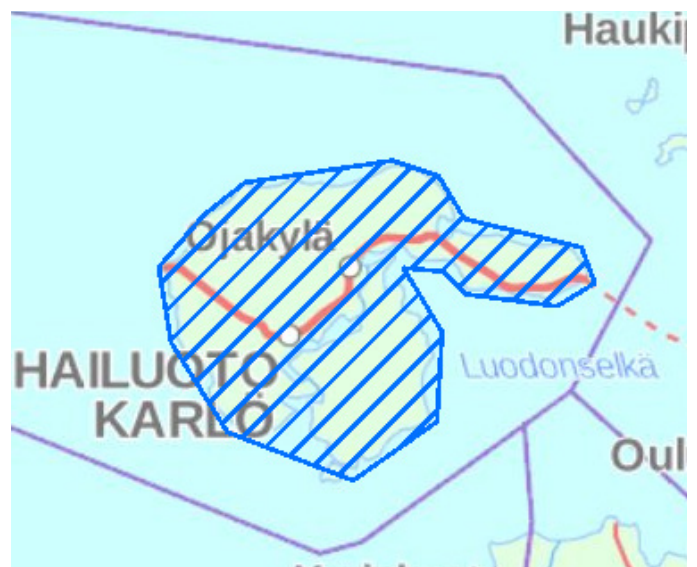
- **Marjaniemen luotsi- ja majakkayhdyskunta**
Kohde on Museoviraston rakennusperintörekisterissä ja suojeltu rakennussuojelupäätöksellä. Kohde käsittää Marjaniemen luotsi- ja majakka-aseman sekä Marjaniemen majakan.
- **Entinen Potin tuulimylly**
Kohteen ajoitus sijoittuu Isonvihan aikoihin (v. 1712).

Maakunnalliset kohteet:

Pohjois-Pohjanmaan liiton laatimassa *Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015* -päivitysinventoinnissa maakunnallisesti arvokkaiksi kulttuuriympäristöiksi osoitettiin 68 Kirkonkylällä ja Ojakylässä sijaitsevaa kohdetta. Näistä Toikin pihapiiri on rakennussuojelulla suojeltu, ja sitä kautta listattuna Museoviraston rakennusperintörekisteriin, mutta kohdetta ei ole missään vaiheessa arvioitu valtakunnallisesti arvokkaaksi.

Paikalliset kohteet:

Hailuodon kuntakohtaisessa inventointiraportissa on listattu ja esitelty myös 29 paikallisesti arvokasta kulttuuriympäristökohtetta. Paikallisesti arvokkaiden kohteiden inventointi ei ole kattava, ja kohteita on todennäköisesti enemmänkin, eikä niitä sen vuoksi esitetä tässä selostuksessa eikä kaavakartalla.

Hailuoto on kokonaisuutena valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.

Ote Museoviraston Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY) rekisteriportaalista.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt RKY

- piste
- viiva
- ▨ alue

Rakennusperintörekisteri

- piste
- ▨ alue

Marjaniemen luotsi- ja majakkayhdyskunta.

Ote Museoviraston rakennusperintörekisteristä.

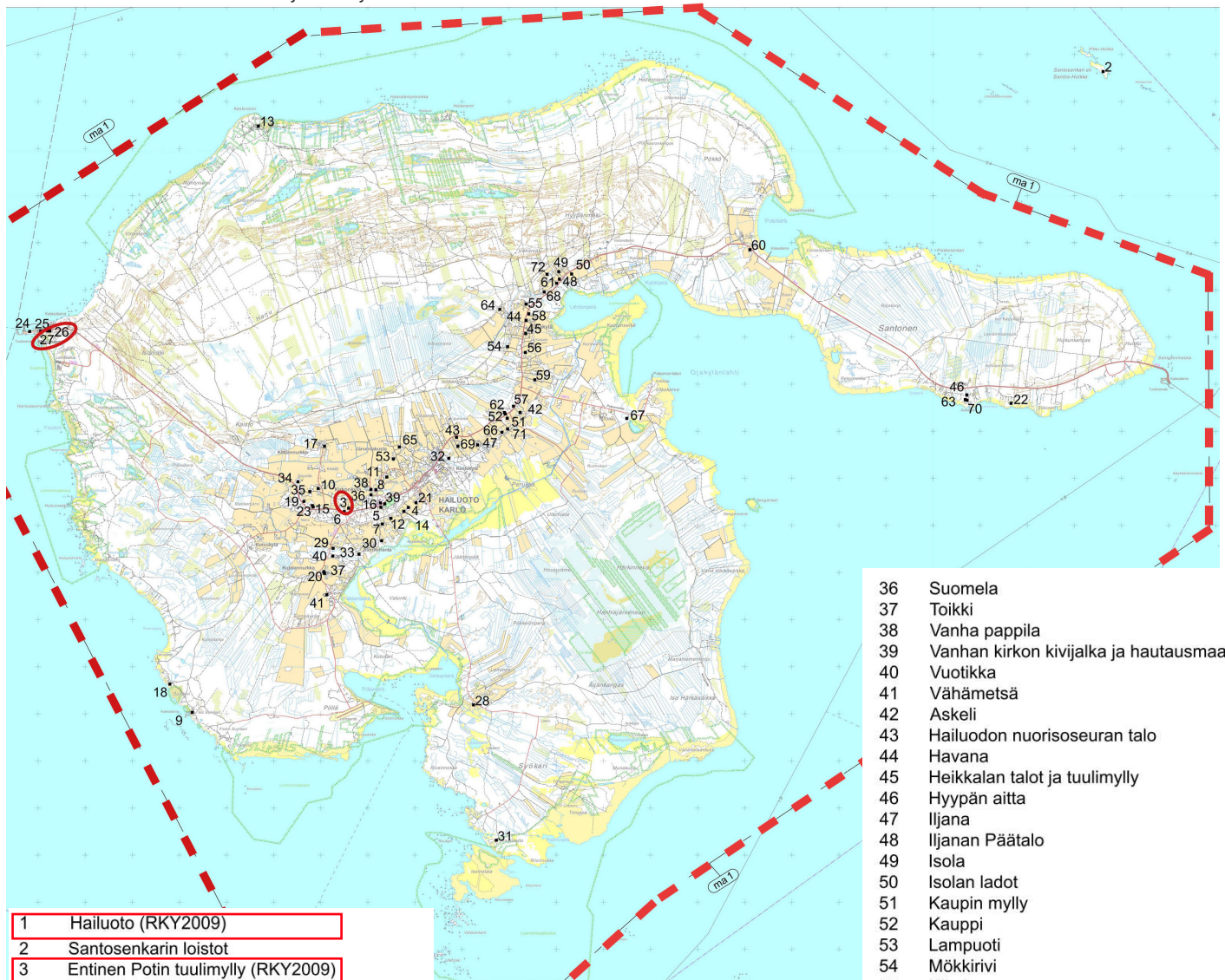
Entinen Potin mylly.
Kuvaote Pohjois-Pohjanmaan rakennettu
kulttuuriympäristö 2015 -päivitysinventoinnista.

Pohjois-Pohjanmaan arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt. Kuvassa on osoitettu valtakunnalliset ja maakunnalliset kohteet, mutta ei paikallisesti arvokkaita. Valtakunnallisesti arvokkaat kohteet on merkitty punaisella korostuksella.

Lähde: Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaava 7.12.2016 aineistot.

Luettelon numerointi vastaa Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakavan inventointiaineiston numerointia.

- 1 Hailuoto (RKY2009)
- 2 Santosenkarin loistot
- 3 Entinen Potin tuulimylly (RKY2009)

- 4 Hahto
- 5 Hailuodon kirkko
- 6 Hailuodon kotiseutumuseo Kniivilä
- 7 Henttu
- 8 Hovi
- 9 Iso Suninkari ja Fiskin Suninkari
- 10 Juntti
- 11 Järvelä
- 12 Kalaja
- 13 Keskiniemen tunnusmajakka ja loisto (Karvon pooki)
- 14 Kesti
- 15 Ketola-Prokko
- 16 Kirkonkylän kansakoulun vanhat rakennukset
- 17 Kittilä
- 18 Korkia Sunikari
- 19 Korkia-hanni ja Vilppula
- 20 Kujala

- 21 Lepistö-Tulvala
- 22 Lomamaja Harju
- 23 Lukkarila
- 24 Marjaniemen aallonmurtaja
- 25 Marjaniemen kalastajamökit
- 26 Marjaniemen luotsi- ja majakka-asema (RKY2009)
- 27 Marjaniemen majakka (RKY2009)
- 28 Niittymökki
- 29 Piili
- 30 Ranta-Juola
- 31 Rautaleton kalamökit
- 32 Ruonala
- 32 Salmenranta
- 34 Sauvola
- 35 Sipilä

- 36 Suomela
- 37 Toikki
- 38 Vanha pappila
- 39 Vanhan kirkon kivijalka ja hautausmaa
- 40 Vuotikka
- 41 Vähämetsä
- 42 Askeli
- 43 Hailuodon nuorisoseuran talo
- 44 Havana
- 45 Heikkalan talot ja tuulimylly
- 46 Hyypän aitta
- 47 Iljana
- 48 Iljanan Pääatalo
- 49 Isola
- 50 Isolan ladot
- 51 Kaupin mylly
- 52 Kauppi
- 53 Lampuot
- 54 Mökkirivi
- 55 Nikula
- 56 Ojakylän kansakoulu
- 57 Ojakylän rukoushuone
- 58 Pernula
- 59 Pirkola ja Ranta-Pirkola
- 60 Potti
- 61 Pääatalo
- 62 Rapinoja
- 63 Santosen kahvipirtti
- 64 Sorto
- 65 Tausta
- 66 Trupukka
- 67 Tuomikari
- 68 Töyrä
- 69 Valppu
- 70 Vaski
- 71 Vätelä ja Marjaniemi
- 72 Ylivainio

5.5. Arkeologinen kulttuuriperintö

Museovirasto ylläpitää muinaisjäännösrekisteriä, jossa on ajantasaiset tiedot muinaisjäännöksistä. Rekisteri löytyy osoitteesta <https://www.kyppi.fi/> ja sieltä edelleen *arkeologiset kohteet* palveluikkunan kautta. Rekisteri täydentyy ja muokkautuu koko ajan laadittavien inventointien ja uusien tietojen myötä. Hailuodon strategisen yleiskaavan alueelta on laadittu arkeologinen selvitys vuoden 2016 kesän ja syksyn aikana: *Hailuodon strategisen yleiskaavan arkeologinen inventointi / Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu 7.11.2016*. Maastoinventointi keskittyi Luovontien varrelle keskustasta Huikkuun, Hailuodon maankäytön kehityskuvan mukaisille uusille rakennusalueille, virkistys- ja vapaa-ajanalueille ja mahdollisille tuulivoimavoima-alueille. Inventoinnin jälkeen Hailuodosta tunnetaan 12 muinaisjäännöstä ja 5 muuta kulttuuriperintökohdetta. Näiden lisäksi alueelta on luetteloitu runsaasti sellaisia muita kohteita, jotka eivät tule kaavaan merkityiksi. Esimerkiksi vanhat kantatalot ja torpat, joita Hailuodossa on yhteensä 85 kappaletta, ovat muita kulttuuriperintökohteita, mutta runsaslukuisuuden ja kaavakartan luettavuuden vuoksi niitä ei esitetä strategisen kaavan kaavakartalla. Vanhat kantatalot ja torpat on esitetty tässä kaavaselostuksessa, seuraavalla aukeamalla.

Aiemmin muinaisjäännösrekisteriin listattu kohde Äijänkangas /1000028444 on kesän 2016 inventoinnissa (kohde nro 109) todettu luontaiseksi kivikoksi, eikä varmuudella paikannettu, jonka vuoksi sitä ei listata varsinaisiin muinaisjäännöksiin eikä sitä esitä myöskään kaavakartalla.

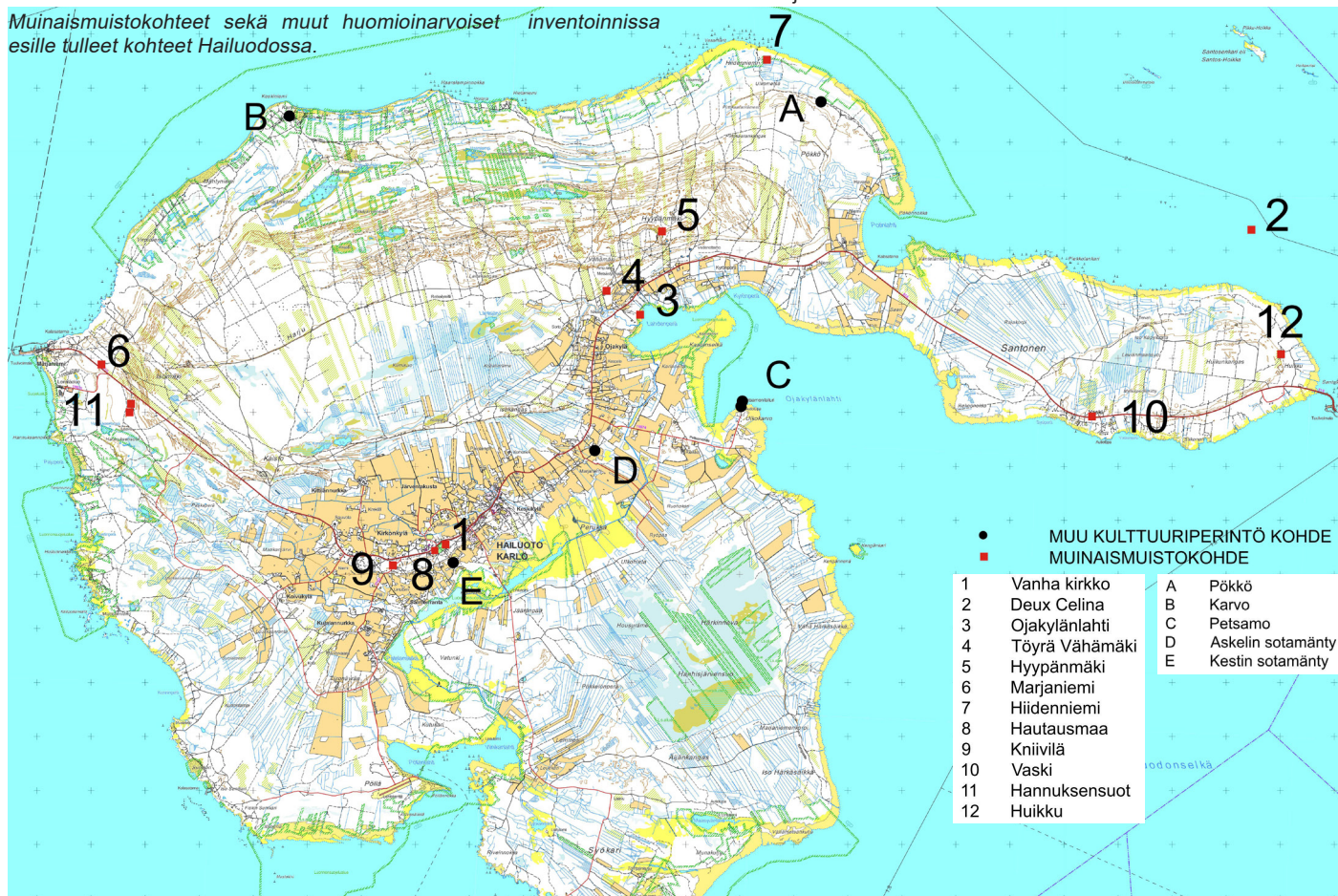
Vuoden 2016 inventoinnissa on Marjaniemen luotsiasema / kivirakenteet, jatulintarhat (kohde nro 11) todettu tuhoutuneen, eikä aiempi muinaisjäännösluokittelu ole enää voimassa.

Vuonna 2016 laaditun inventoinnin jälkeen Hailuodosta tunnetut muinaisjäännösrekisterin mukaiset kohteet ovat seuraavat:

Muinaisjäännökset

- 1. Vanha kirkko / 72010005**
kiinteä muinaisjäännös /kirkkorakenteet
ajoitus: keskiaikainen
- 2. Deux Celina / 1862**
kiinteä muinaisjäännös /alusten hylt, vedenalainen
ajoitus: historiallinen, 1800-luku
- 3. Ojakylänlahti / 1000020669**
kiinteä muinaisjäännös /kulkuväylät, osin vedenalainen
ajoitus: uusi aika
- 4. Töyrä Vähämäki / 1000027138**
kiinteä muinaisjäännös /työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
ajoitus: uusi aika
- 5. Hyypänmäki / 1000016388**
kiinteä muinaisjäännös / taide, muistomerkit
Kohde on Struven ketjun piste, joka on ollut maastoon merkitsemätön. Ajoitus: uusi aika
- 6. Marjaniemi / 1000028443**
kiinteä muinaisjäännös / asuinpaikat
ajoitus: uusi aika
- 7. Hiidenniemi / 1000030483**
kiinteä muinaisjäännös / kulkuväylät, majakat
ajoitus: historiallinen, 1800-luku
- 8. Hautausmaa / 1000030460**
kiinteä muinaisjäännös / työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
ajoitus: uusi aika
- 9. Kniivilä 2 / 1000030461**
kiinteä muinaisjäännös / työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
ajoitus: uusi aika
- 10. Vaski / 1000030462**
kiinteä muinaisjäännös / työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
ajoitus: uusi aika
- 11. Hannuksensuot / 1000030463**
kiinteä muinaisjäännös / työ- ja valmistuspaikat, pyyntikuopat 4 kpl, ajoitus: historiallinen aika
- 12. Huikku / 1000030464**
kiinteä muinaisjäännös / asuinpaikat, kalastustukikohdat
ajoitus: uusi aika

Muinaismuistokohteet sekä muut huomioonarvoiset inventoinnissa esille tulleet kohteet Hailuodossa.

Karvon Pooki, jota nimitetään myös Keskiniemen majakaksi.
© Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu /Jaana Itäpalo, Hans-Peter Schulz.

Askelin sotamänty. © Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu /Jaana Itäpalo, Hans-Peter Schulz.

Kestin sotamänty. © Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu /Jaana Itäpalo, Hans-Peter Schulz.

Muut kulttuuriperintökohteet:

- A. Pökö 1000030486 / inventointiraportin kohde nro 17**
(kulkuväylät, merimerkit. Ajoitus: uusi aika)
Kohde on merimerkin jäännös keskellä metsää, koostuen kuudesta ylöspäin kapenevasta betonipaadesta. Niiden itäpuolella on kaksi n. 50 cm syvää kuoppaa, jotka liittyvät jollakin tavoin paikan merimerkkiin.
- B. Karvo 1000030490 / inventointiraportin kohde nro 21**
(kulkuväylät, merimerkit. Ajoitus: uusi aika)
Kohde on käytöstä poisjäänyt Karvon pooki, jota nimitetään myös Keskiniemen majakaksi. Pooki on rakennettu vuonna 1858. Paikalla oli aiemmin vuonna 1797 rakennettu merimerkki. Myös tätä ennen paikalla mainitaan sijainneen purjehdusmerkin.
- C. Petsamo 1000030491 / inventointiraportin kohteet nro 22 ja 23**
(kulkuväylät, tienpohjat. Ajoitus: uusi aika)
Kohde 22: Paikalla on käytöstä poisjääneen Petsamon sataman laiturin jäänteet. Jäljellä ovat kiviarkut sekä myös hirsisalvosrakenteita. Laituri otettiin käyttöön vuonna 1929. Hailuoto-laiva liikennöi Petsamon ja Oulun välillä vuoteen 1968.
Kohde 23: Kohde on Petsamon satamaan liittyvä tienpohja. Tien perusta on sementtiä ja sen päällä on mukulakiveystä, jota esiintyy yli 40 metrin matkalla. Petsamon laituri otettiin käyttöön vuonna 1929.
- D. Askelin sotamänty 1000030466 / inventointiraportin kohde 12**
(kultti- ja tarinapaikat, tapahtumapaikat. Ajoitus: historiallinen)
Perimätiedon mukaan paikalla käytiin Suomen sodan aikana huhtikuussa 1808 taistelu. Askelin sotamänty on säilytetty osoittamaan tapahtumapaikkaa.
- E. Kestin sotamänty 1000030467 / inventointiraportin kohde 16**
(kultti- ja tarinapaikat, tapahtumapaikat. Ajoitus: historiallinen)
Perimätiedon mukaan alueella käytiin pikkuvihan aikana 1743 sissiosaston ja venäläisten joukkojen välinen kahakka. Tapahtuman merkinä paikalla on säilytetty vanha puu, josta on jäljellä kelo.

Historiallisen ajan asuinpaikat:

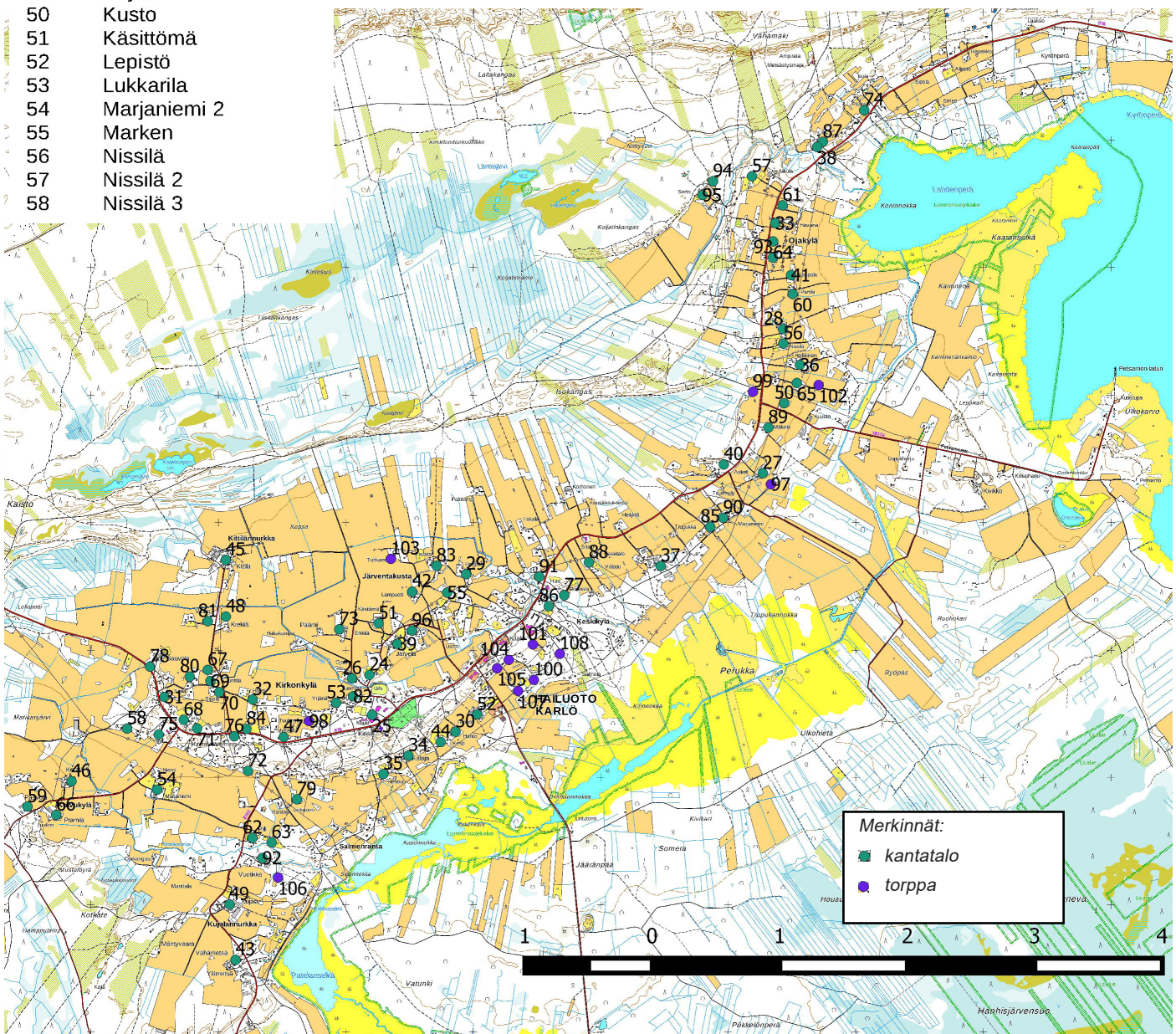
Ks. seuraava sivu: Kantatalot ja torpat, yhteensä 85 kpl, / inventointiraportin kohteet 24-96 ja 97-108

Pääosa inventoinnissa 2016 paikannetuista historiallisen ajan asuinpaikoista on edelleen käytössä olevia pihapiirejä, vain muutamat myöhemmin rakennettuja alueita. Hailuodossa vanhojen tilojen asutusjatkumo ulottuu vähintäänkin noin 250 vuoden taakse, ainakin osalla asutuksesta on jo keskiaikainen tausta. Vaikka asutus on ajan myötä täydentynyt ja uudistunut, on asuinrakentamisen ja muun maankäytön pitkä historia näkyvissä poikkeuksellisella tavalla.

Paikannettujen kohteiden osalta on huomattava, että edelleen asuttuna olevat 1700-luvun puolivälistä tunnetut talonpaikat katsotaan pääsääntöisesti muiksi kulttuuriperintökohteiksi ja että käytöstä pois jääneet autioituneet 1700-luvun puoltaväliä vanhemmat talonpaikat ja torpanpaikat ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä. Kiinteiksi muinaisjäännöksiksi katsotaan myös alueella mahdollisesti olevat aiemmat rakenteet, joista maastossa on havaittavissa konkreettisia merkkejä joko maan pinnalla tai maanpinnan alla.

Vanhojen talojen yksityisiä pihapiirejä ei kuitenkaan selvitystyön yhteydessä vuonna 2016 tarkastettu. Niinpä vanhojen kantatalojen osalta on huomattava, että mikäli maankäyttö olennaisesti muuttuu niiden alueella tai niiden alueelle suunnitellaan uutta rakentamista, tulee selvittää, onko hankkeella vaikutusta arkeologiseen kulttuuriperintöön.

24	Annunen	59	Paavola	84	Tarrila
25	Annunen 2	60	Parrila	85	Trupukka
26	Annunen/ Sangi	61	Pernula	86	Törrö
27	Askeli	62	Piili	87	töyrä
28	Frantsi	63	Piili 2	88	valppu
29	Haapala	64	Piekkola	89	Vanhala
30	Hahto	65	Pirkola	90	Ventelä
31	Hanni	66	Pramila	91	Vilkki
32	Hassila	67	Prokko	92	Vuotila
33	Havana	68	Prokko 2	93	Heikkala 3
34	Heikkala	69	Prokko 3	94	Kivipää 2
35	Heikkala 2	70	Prokko 4	95	Kivipää
36	Heikkinen	71	Prokko 5	96	Annunen 3
37	Iljana	72	Prokko 6	97	Askeli 2
38	Isola	73	Päärni	98	Isonkyläntie
39	Järvelä	74	Pääatalo	99	Luovontie
40	Junnonkauppi	75	Rantasuo	100	Niemi
41	Kaspala	76	Rautio	101	Männistö
42	Keinänen eli Björnholm	77	Ruonala	102	Pirkolantie
43	Keinänen	78	Sauvola	103	Tuhkanen
44	Kesti	79	Sauvolainen	104	Vesivainiontie
45	Kittilä	80	Sipilä	105	Vesivainiontie 2
46	Klemmettilä	81	Skinnari	106	Vuotikankuja
47	Kniivilä	82	Suomela	107	Ketokuja
48	Krekilä	83	Tausta	108	Kaunakaupungintie
49	Kujala				
50	Kusto				
51	Käsittömä				
52	Lepistö				
53	Lukkarila				
54	Marjaniemi 2				
55	Marken				
56	Nissilä				
57	Nissilä 2				
58	Nissilä 3				

5.6. Maisema

Hailuoto on määritelty valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi valtioneuvoston periaatepäätöksellä 1995. Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventoinnin ehdotuksessa (Pohjois-Pohjanmaan liitto, 2013) Hailuoto on edelleen määritelty valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi. Maisema-alueeseen kuuluvat Hailuodon saari kokonaisuudessaan sekä sitä ympäröivät merialueet.

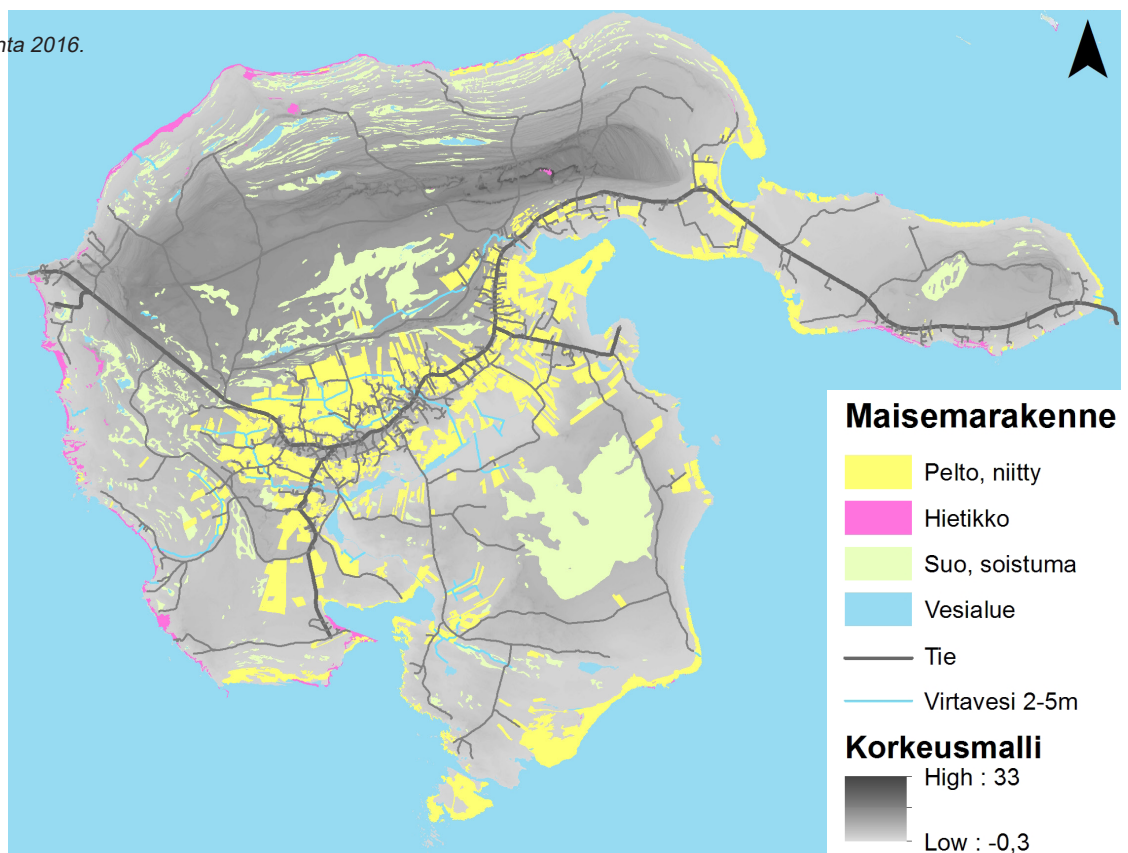
"Hailuoto on määritelty kansallismaisemaksi. Hailuodon saari ympäröivine merialueineen on arvokas ja omaleimainen kokonaisuus. Hailuodolla on erittäin vahva erityisluonne ja identiteetti. Alueen omaleimaisuus ja arvot perustuvat satojen vuosien kuluessa muodostuneeseen kulttuurimaisemaan ja sille tyypillisiin erityispiirteisiin. Kulttuurimaisemaan liittyy monipuolisia kulttuurihistoriallisia arvoja ja luonnonarvoja. Hailuodolla on arvoa myös matkailukohteena.

Hailuodossa maankohoamisen seurauksena muodostunut ja alati muuttuva luonnonmaisema sekä elinkeinojen muokkaama kulttuurimaisema muodostavat kerroksellisen, erityispiirteiltään ainutlaatuisen kokonaisuuden. Kulttuurimaisemassa yhdistyvät toisiinsa maatalouden muokkaama maisema ja talonpoikaista rakentamisen perinnettä edustava rakennuskanta paikallisine erityispiirteineen, vanhat kalamökkikylät, merenkulkuun ja sen historiaan liittyvät rakennukset ja rakennelmat sekä uusi matkailu- ja lomarakentaminen."

Lähde: Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi, Pohjois-Pohjanmaan liitto 2014.

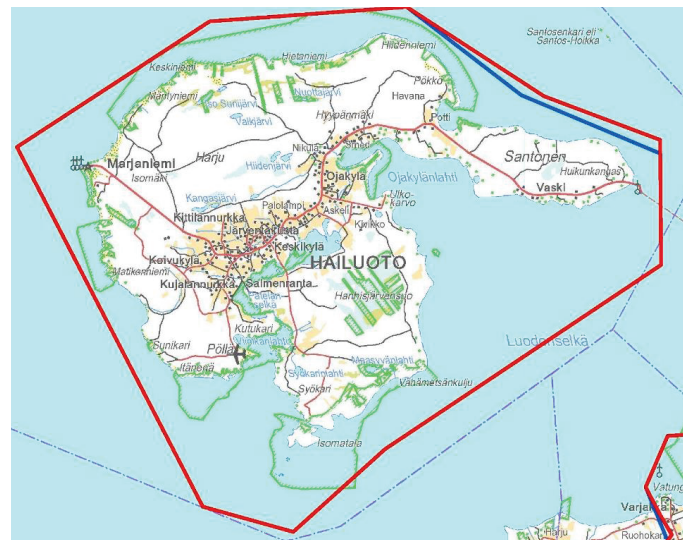
Maisemarakenne.

Lähde: MML, maastotietokanta 2016.

Alla ote Pohjois-Pohjanmaan arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventoinnista 2014.

- Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, päivitysinventointi 2013
- Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, valtioneuvoston periaatepäätös 1995
- Maakunnallisesti arvokas maisema-alue, Pohjois-Pohjanmaan liitto 1997

5.7. Luonto

Osana strategista yleiskaavatyötä tehtiin olevaan kirjalliseen aineistoon perustuva luontoselvitys (Hailuodon strategisen yleiskaavan luontoselvitys, 14.4.2016 Ramboll Finland), joka on katsottu riittäväksi tätä kaavatasoa silmälläpitäen. Jatkossa, tarkempia osayleiskaavoja laadittaessa on laadittava tarkentavia luontoselvityksiä.

Hailuodon luonnon erikoisuutena ovat hyvin säilyneet monipuoliset merenkohoamisrannikon sukkessiosarjan luontotyypit sekä monipuoliset geologiset ja geomorfologiset muodostumat. Varsinkin ranta-alueilla on monipuolinen lajisto, johon kuuluu useita uhanalaisia lajeja. Se koskee etenkin linnustoa, mutta myös merenranta- ja vesikasvillisuutta.

5.7.1. Hailuodon luonto ja luontotyyppien uhanalaisuus

Hailuodon länsi- ja pohjoisosaa leimaavat hiekkaiset harjut ja niillä kasvavat karut mäntymetsät. Harjuaueella tyypillisiä ovat jäkälätyypin karukkokankaat sekä kuivat kankaat. Rannikkoalueen läheisyydessä on useissa kohdin kehittynyt soistumia entisten rantavallien välissä. Rannikolla on hiekkarantoja sekä erilaisia dyynityyppejä.

Suuri osa Hailuodon luonnontilaisista tai luonnontilaisen kaltaisista ranta-alueiden luontotyypeistä sekä perinnebiotoopeista on luokiteltu Suomessa uhanalaisiksi (Raunio ym. 2008). Uhanalaisiin luontotyyppeihin kuuluvat mm. useat ranta-alueilla esiintyvistä dyynityypeistä mm. seuraavasti:

- liikkuvat alkiovaiheen dyynit (erittäin uhanalainen, EN)
- harmaat dyynit (vaarantunut, VU)
- dyynialueiden kosteat soistuneet painanteet (EN)
- metsäiset dyynit (VU).

Luonnontilaiset hiekkarannat ja puuttomat tai luontaisesti vähäpuustoiset hiekkadyynit kuuluvat luonnonsuojelulailla 29 § suojeltuihin luontotyyppisiin.

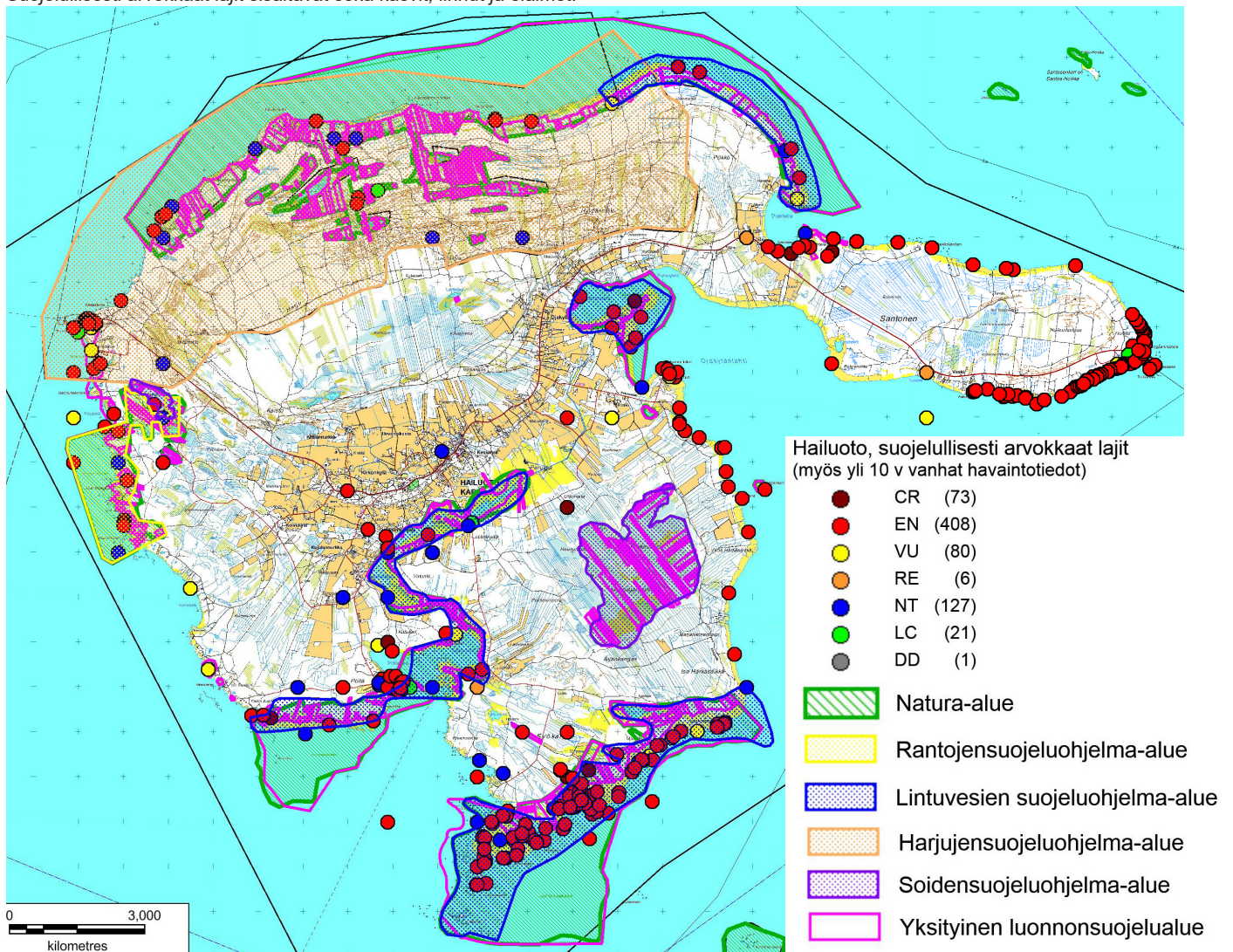
Hailuodon eteläosan maaperä on hienojakoisempaa kuin saaren pohjoisosan. Saaren eteläosan rannikon aluetta leimaavat merenrantaniityt ja kauempana rantaa vallitsevat lehdot sekä havupuu-lehtipuu sekametsät.

Rannikkoalueen kasvillisuus on vyöhykkeellinen. Maankohoamisprosessista johtuen rannan edustalla oleva vesialue on suhteellisen matala ja siitä kohoavat lukuisat pienet luodot ja särkät. Rannikkoalueen luonto on maankohoamisesta johtuen jatkuvan muutoksen kohteena. Rantaviiva siirtyy jatkuvasti, joten tiettyihin olosuhteisiin sopeutuneiden kasvilajien kasvupaikkoja jatkuvasti häviää ja uusia syntyy. Myös vedenkorkeuden vaihtelut, jääeroosio ja laiduntaminen vaikuttavat ranta-alueen kasvillisuuteen pitämällä sen matalakasvuisena ja sen kautta lintujen, hyönteisten ja muun eläimistön elinympäristöihin.

Suuri osa matalakasvuisista merenrantaniityityypeistä sekä suolamaalakit ovat harvinaisia ja siitä johtuen ne on luokiteltu äärimmäisen uhanalaisiksi. Korkeakasvuiset merenrantaniityt on luokiteltu erittäin uhanalaisiksi. Merenrantaniityt kuuluvat luonnonsuojelulailla 29 § suojeltuihin luontotyyppisiin.

Hailuodon suojellisesti arvokkaat luontokohteet.

Natura-alueet, luonnonsuojeluohjelmien alueet, suojellisesti arvokkaat lajit (myös yli 10 vuotta vanhat havainnot) sekä maisemakokonaisuudet. Suojellisesti arvokkaat lajit sisältävät sekä kasvit, linnut ja eläimet.

Merenrantaniitystä sisämaahan mentäessä on pensasvyöhyke ja sen jälkeen alkavat rantametsien kehitysvaiheet. Nuorinta kehitysvaihetta ovat rehevät lehdot. Vieläkin kauemmaksi rannikkoa mentäessä lehdot karuuntuvat, vaihettuvat lehtomaisiksi kangasmetsiksi ja edelleen kangasmetsiksi. Luontotyyppiyhdistelmistä maankohoamisrannikon metsien kehityssarjat on luokiteltu äärimmäisen uhanalaisiksi.

Suuri osa Hailuodon kangasmetsistä on eri-ikäisiä metsätaloustalouksissa olevia talousmetsiä, joiden luontoarvot ovat eriasteisesti heikentyneitä. Myös saaren eteläosan rehevempien metsien luontoarvot ovat useilla paikoilla heikentyneitä ojitusten ja metsätaloustoimien vuoksi.

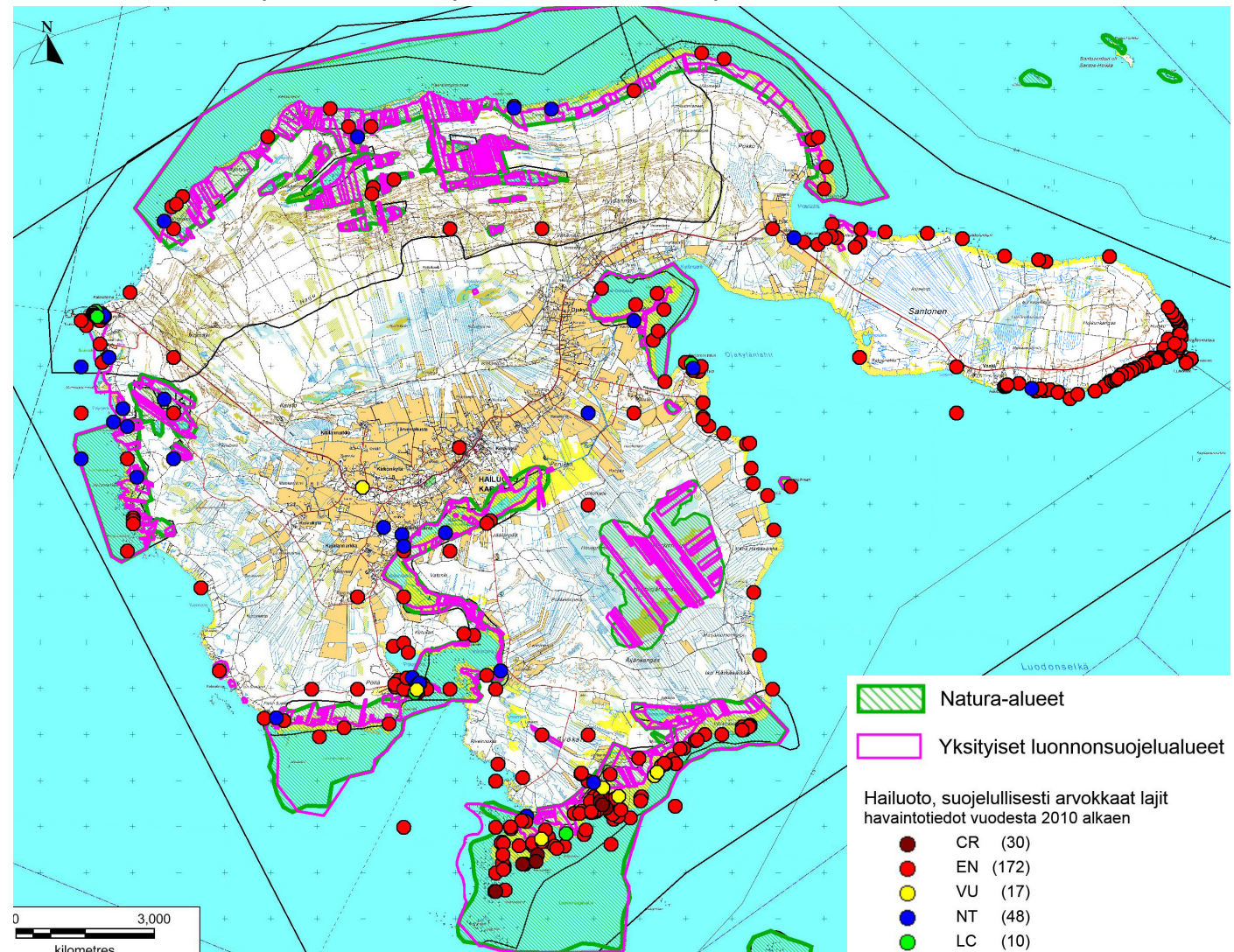
Hailuodossa on hyvin säilyneitä perinteisen tyylin rakennettuja maalaistaloja pihapiireineen. Etenkin asutuksen ympäristössä esiintyy paikka paikoin nykyään harvinaistuneita perinnebiotooppeja kuten äärimmäisen uhanalaisia (CR) ja erittäin uhanalaisia nummi- ja ketotyyppisiä. Näissä perinneluontotyypeissä esiintyy useita uhanalaisia kasvi- ja hyönteislajeja. Perinnebiotoopeista katajakedot ja lehdesniityt ovat luonnonsuojelulailla 29 § suojeltuja luontotyyppisiä.

5.7.2. Suojelluista syistä huomioon otettavien lajien esiintymät

Suojelluista syistä huomioon otettaviin lajeihin kuuluvat valtakunnallisella tasolla silmälläpidettävät (NT), vaarantuneet (VU), erittäin uhanalaiset (EN), äärimmäisen uhanalaiset (CR) sekä Hailuodossa eli keskiboreaalisella metsäkasvillisuusvyöhykkeellä (Pohjanmaa-Kainuu, 3a) alueellisesti uhanalaiset (RT/RE) lajit.

Hailuodon suojelluista arvokkaat luontokohteet.

Huomioon otettavat luontoarvot: Natura-alueet, luonnonsuojeluohjelmien alueet, suojelluista arvokkaat lajit (vuodesta 2010 alkaen) sekä maisemakokonaisuudet. Suojelluista arvokkaat lajit sisältävät sekä kasvit, linnut ja eläimet.

Tiedossa olevien uhanalaisten lajien esiintymät Hailuodossa tarkastettiin Suomen ympäristöhallinnon Eliolajit tietokannasta (Näpänkangas, 2016). Eliolajit -tietokannan aineiston perusteella suurin osa suojelluista arvokkaista lajeista esiintyy Hailuodon rannikko-alueilla (Kuva 4). Haun perusteella Hailuodossa on

- 567 tiedossa olevaa uhanalaisten lajien esiintymäpaikkaa
CR = äärimmäisen uhanalainen
EN = erittäin uhanalainen
VU = vaarantunut
RT = alueellisesti uhanalainen
- 127 tiedossa olevaa valtakunnallisesti silmälläpidettävää lajin esiintymäpaikkaa
- 21 valtakunnallisesti elinvoimaiset lajit, jotka ovat osin seurattaviksi merkitty, osin direktiivilajeja (esim. erityisesti suojeltava viitasammakko, jonka lisääntymis- ja levähdys paikkojen hävittäminen on luonnonsuojelulailla kielletty)
- yksi laji, jonka esiintymistiedot ovat puutteellisia (vailla uhanalaisluokitusta)

Hailuodon matalassa rantavedessä kasvaa useita uhanalaisia kasvilajeja kuten esim. erittäin uhanalaista ja erityisesti suojeltavaa uopssarpiota (Alisma wahlenbergii). Matalakasvuiset merenrantaniityt ja suolaikut ovat monien uhanalaisten kasvilajien esiintymäpaikkoja sekä tärkeitä pesimä- ja muutonaikaisia ruokailu- ja levähdysalueita kahlaajille, hanhille ja monille muille vesilintulajeille. Hailuodon pesimälinnustoon kuuluu erittäin uhanalainen (EN), erityisesti suojeltu etelänsuosirri (Calidris alpina schinzii). Myös luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset rehevät rantalehdot ovat lajistoltaan monipuolisia. Niissä esiintyy

mm. useita uhanalaisia kääpälajeja. Muita uhanalaisten lajien esiintymispaikkoja ovat sisävesien ja pienten soistumien ympäristössä sekä asutusten ympäristössä (perinnebiotooppien, niittyjen ja ketojen lajit). Tietokannan lajeihin kuuluvat useiden eliöryhmien edustajat kuten nisäkkäät, linnut, hyönteiset, kääväkkäät, putkilokasvit, jäkälät ja sammaleet.

5.7.3. Luonnonsuojelualueet

Hailuodossa on laaja suojeluun varattujen alueiden verkosto, josta pääosa kuuluu Natura 2000 -verkostoon. Lisäksi Hailuodossa on lukuisia yksityismaiden suojelualueita. Hailuotoon on perustettu viisi Natura-aluetta, joiden suojelu toteutetaan pääosin lakisääteisinä luonnonsuojelualueina sekä vesialueilla myös vesilain voimin:

- * Hailuodon pohjoisranta FI1100201 (kaksiosainen alue)
- * Kirkkosalmi FI1100202
- * Isomatala-Maasyvänlahti FI1100203
- * Ojakylänlahti ja Kengänkari FI1100204
- * Härkinneva-Hanhisjärvensuo FI1100206

Natura-alueiden tarkoituksena on turvata EU:n luontodirektiivissä (892/43/ETY) määriteltyjen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjä (SCI-alueet). Lisäksi Natura-verkostoon kuuluu lintudirektiivin (79/409/ETY) mukaisia erityisiä suojelualueita (SPA-alueet). Natura-verkostoon kuuluvalla alueella on toteutettava suojelutavoitteita vastaava suojelu. Suojelua toteutetaan alueesta riippuen muun muassa luonnonsuojelulain, erämaailain, maa-aineslain, koskiensuojelulain ja metsälain mukaan.

Natura-verkostoon sisällytettujen alueiden tavoitteena on ylläpitää luontotyyppien ja lajien suojelutason säilymistä

Natura-alueet sekä kansainvälisesti arvokkaat lintualueet (IBA).

suotuisana. Mikäli suojelutaso ei verkostoon liittämisen ajankohtana ole ollut suotuisa, sitä pyritään parantamaan lajistoon ja luontotyyppisiin kohdistuvien hoitotoimin.

Luonnonsuojelulain 66 §:n mukaan viranomaisen ei saa myöntää lupaa tai hyväksyä suunnitelmaa, jonka voidaan arvioida merkittävällä tavalla heikentävän niitä luontoarvoja, joiden suojelemiseksi alue on liitetty Natura-verkostoon. Luonnonsuojelulaki (65.1 §) velvoittaa Natura-vaikutusten arviointiin, mikäli jonkin hankkeen vaikutukset kohdistuvat Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luontoarvoihin ja ovat luonteeltaan suojeluarvoja heikentäviä, laadultaan merkittäviä sekä ennalta arvioiden (Natura-arvioinnin tarveharkinta) todennäköisiä.

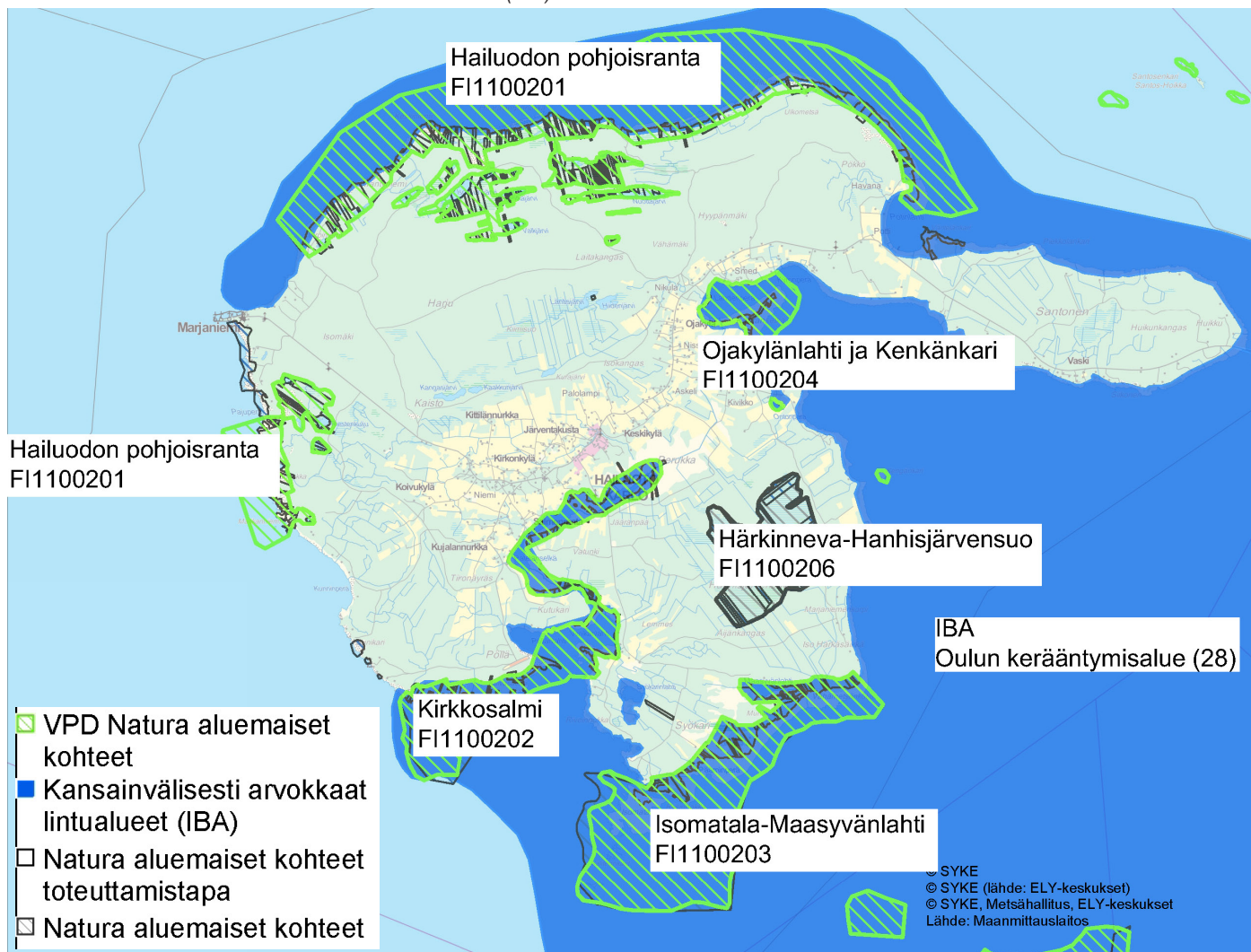
5.7.4. Suojeluohjelma-alueet

Valtakunnallisesti merkittävien luontoarvojen turvaamiseksi on perustettu luonnonsuojeluohjelma-alueita. Suojeluohjelma-alueilla ei saa harjoittaa sellaista toimintaa, joka vaarantaa alueen suojelun tarkoituksen (toimenpiderajoitus). Pääsääntöisesti sallittua on sellainen toiminta, mikä ei vaaranna alueen luontoarvoja, kuten esim. jokamiehenoikeuksiin perustava virkistystoiminta kuten marjanpicking, retkeily, hiihtäminen ym. Ehtona on kuitenkin, että kyseinen virkistystoiminta ei häiritse tai vaaranna alueella esiintyvää uhanalaista lajistoa.

5.7.5. Natura- ja suojeluohjelma-alueet Hailuodossa

Härkinneva-Hanhisjärvensuo FI1100206 (SCI)

Härkinneva-Hanhisjärvensuo on Hailuodon laajin suoalue ja maakochoamisrannikon nuori suo, joka on pääosin vähäpuustoista rämettä. Alue kuuluu valtakunnallisen soidensuojelualueen perusohjelmaan ja suojelu toteutetaan lakisääteisenä luonnonsuojelualueena.

Isomatala-Maasyvänähti FI1100203 (SPA/SCI)

Alue käsittää Häiluodon kaakkoiskärjen rannikkoalueen sekä sen edustalla sijaitsevan Isomatalan ja särkät. Alueella on matalikoita, hietikoita, merenrantaniittyjä, särkkiä ja lietteisiä painanteita sekä ruovikoita. Alueen lajisto on monipuolinen ja siellä esiintyy lukuisia uhanalaisia kasvi- ja eläinlajeja. Suurin osa alueella esiintyvistä direktiivilajeista on lintulajeja.

Kirkkosalmi FI1100202 (SPA/SCI)

Kirkkosalmi on maankohoamisprosessin myötä merestä kuroutunut vanha merenlahti. Alueella esiintyy useita rantojen kasvillisuusvyöhykkeitä uposkavillisuudesta rantametsiin sekä kaksi perinnemaisemaa. Kirkkosalmi ja Pöllänlahti sisältyvät valtakunnalliseen lintujensien suojeluohjelmaan.

Hailuodon pohjoisranta FI1100201 (SPA/SCI)

Natura-alue Hailuodon pohjoisranta on kaksiosainen ja koostuu länsirannalle sijoittuvasta Matikanniemen-Pajuperän-Hannuksensoiden osa-alueesta sekä Hailuodon varsinaisesta pohjoisrannasta. Pohjoinen osa-alue on laajan harjujakson pääte avoimen meren äärellä. Dyynien ja rantavallien välissä on kapeita, pitkänomaisia soistumia. Lisäksi on kymmeniä erikäisiä pienvesiä, jotka ovat syntyneet kuroutumalla merestä maankohoamisen myötä. Harjualueella kasvavat metsät ovat karuja jäkälä-, puolukka- tai variksenmarjavaltaisia mäntykankaita. Potinlahti on matala niitty- ja ruovikkorantainen lahti ja Pökönnokka avoin, heinikkoinen niemi. Virpiniemen nummi sekä Mäntyniemen nummet ovat perinnebiotooppeja ja syntyneet vapaan laidunnuksen aikana.

Pökönnokka-Vesanniittyjen alue kuuluu valtakunnalliseen lintuvesiensuojeluohjelmaan. Hannuksensuot sisältyy valtakunnalliseen soidensuojelun perusohjelmaan.

Marjaniemi-Hiidenniemi sisältyy valtakunnalliseen harjajensuojeluohjelmaan. Muut alueet kuuluvat valtakunnalliseen rantojensuojeluohjelmaan lukuun ottamatta Vätelänkaria, joka on seutukaavassa merkinnällä luonnonsuojelualue (SL). Alueen suojelu toteutetaan lakisääteisinä luonnonsuojelualueina lukuun ottamatta Marjaniemen-Hiidenniemenaluetta (suojellaan maa-aineslailla) ja lintuvesialueiden vesialueita, jotka suojellaan vesilailla (Ympäristöhallinto 2013).

Ojakylänlahti ja Kengänkari FI1100204 (SPA/SCI)

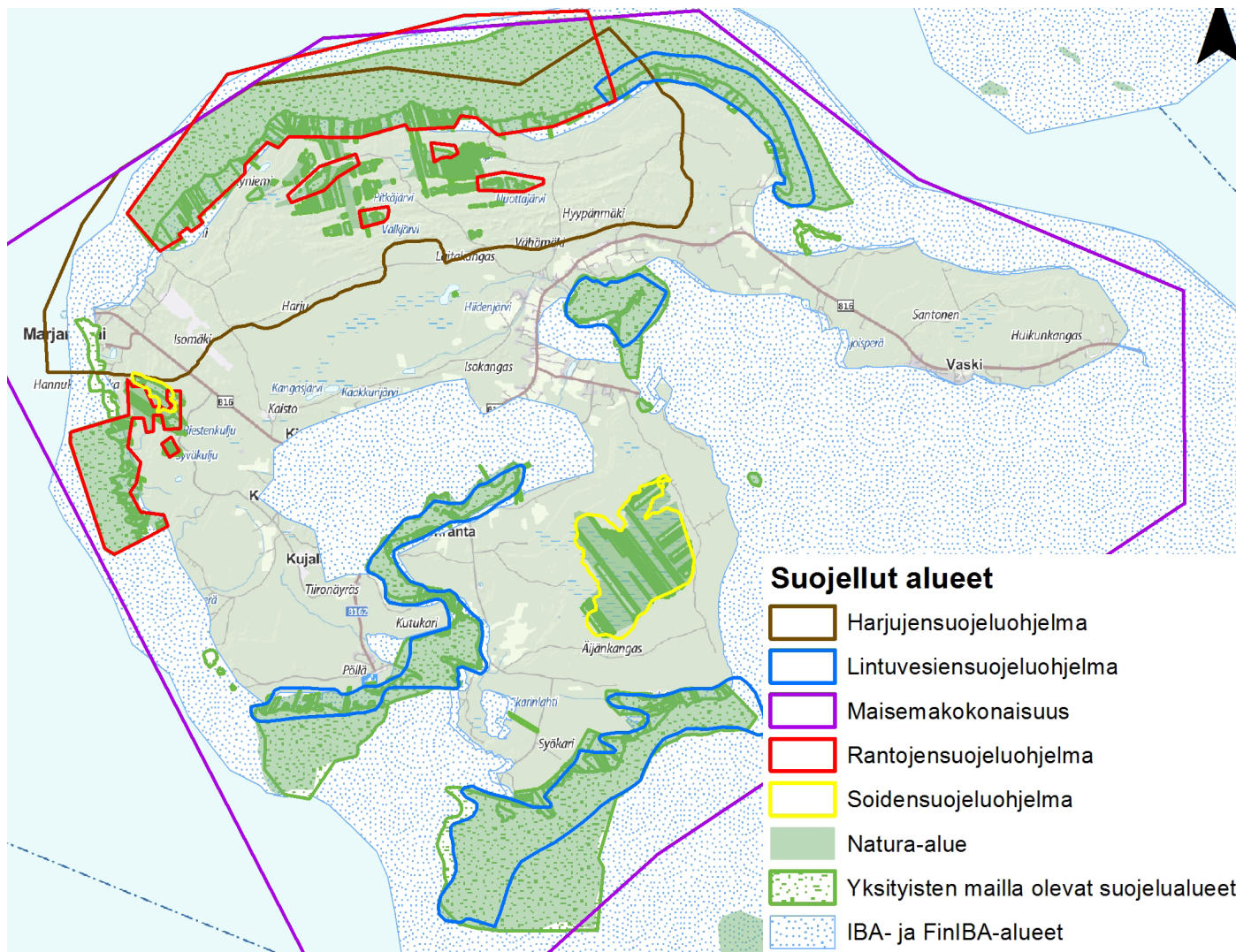
Ojankylänlahti on suojaisa merenlahti. Kaaranselän nimikkeessä esiintyy useita merenrantaniitty-tyyppejä vyöhykkeinä ja laikkuina. Ontoperän Kluuvijärvellä ja Kaaranselällä on runsas ja monipuolinen linnusto. Ojankylänlahti kuuluu valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan.

5.8.6 Valtakunnallisesti ja kansainvälisesti tärkeät lintualueet (Finnish Important Bird Areas ja Important Bird Areas)

Hailuoto on osana Oulun seudun kerääntymisaluetta (kansallisesti tärkeät lintualueet, FINIBA, 810230). Hailuodon pohjois-, itä- ja etelärannikko kuuluvat kansainvälisesti arvokkaisiin lintualueisiin (IBA), Oulunseudun kerääntymisalue 28 (ks. viereisen sivun kuva). Lintuvedet kuuluvat Suomen Ramsar-alueisiin eli kansainvälisesti merkittäviin kosteikkoihin ja lintuvesiin.

Kansallisesti sekä kansainvälisesti tärkeiden lintualueiden avulla pyritään suojelemaan linnustolle tärkeitä pesimä- ja muutonaikaisia ruokailu- ja levähdysalueita.

Suojellut alueet. Lähde: SYKE 2016, Birdlife 2015 /taustakartta MML.

5.8. Tekninen huolto

Hailuodon vesihuolto on järjestetty kunnan omistaman Hailuodon Vesihuolto Oy:n toimesta. Talousvesihuollon toiminta-alue kattaa lähes kokonaan pysyvän asutuksen alueet. Jätevesihuollon toiminta-alue kattaa kirkonkylän lisäksi muut keskeiset kyläalueet sekä Luovontien varren alueet. Siirtoviemärin kapasiteetti on noin 4000 asukasta.

Kaukolämpö:

Kunta omistaa Keskikylällä (Kestintie 25) sijaitsevan biolämpölaitoksen ja kunnalla on noin 2,3 km pituudelta kaukolämpöverkostoa kunnan kiinteistöille, seurakunnalle ja yhdelle yksityiselle taloudelle. Kaukolämpölinja kulkee koululta ja kirkolta Luovontien vartta k-kaupalle, sieltä Vesivainiontietä ja siitä erkanevaa polkua pitkin kunnantöimiston ja urheilukentän tuntumaan. Kaukolämpöverkosta ei ole olemassa ajantasaista verkostokuvaa.

Energiahuolto /sähkönsiirto:

Hailuoto saa nykyisin sähkönsyöttönsä Siikajoen sähköasemalta 20 kV merikaapelin kautta. Uusi merikaapeli Siikajoelta Tömppään on asennettu v. 2017 ja vanha toimii varakaapelina. Jatkossa sähkönsiirron toimintavarmuus lisääntyy, kun/jos maakuntakaavan varaus pääsähköjohdon yhteystarpeesta Hailuodon ja Siikajoen välillä toteutuu.

Hailuodossa on myös sähköntuotantoa, joskaan ei kunnan omaa tuotantoa; tuulivoimala Huikussa sekä dieselvoimaloita. Maakuntakaavassa on varaus pääsähköjohdolle Hailuodosta Siikajoelle.

Vesi- ja viemärlaitoksen toiminta-alueet.

Toiminta-alueilla kiinteistöjä koskee liittymisvelvollisuus verkostoon.

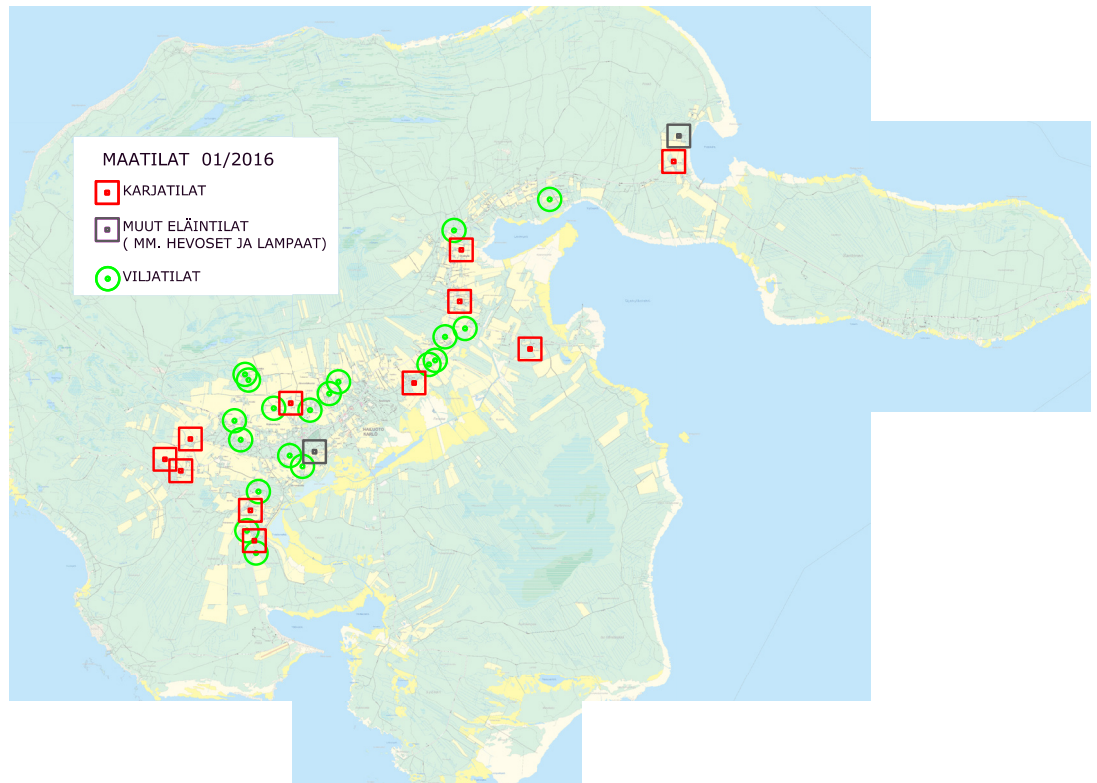
Oheiset toiminta-alueet eivät anna kattavaa kuvaa Hailuotoon jo rakennetusta vesi- ja viemärimerkistosta; esimerkiksi viemäriverkosto ulottuu Pöllään saakka.

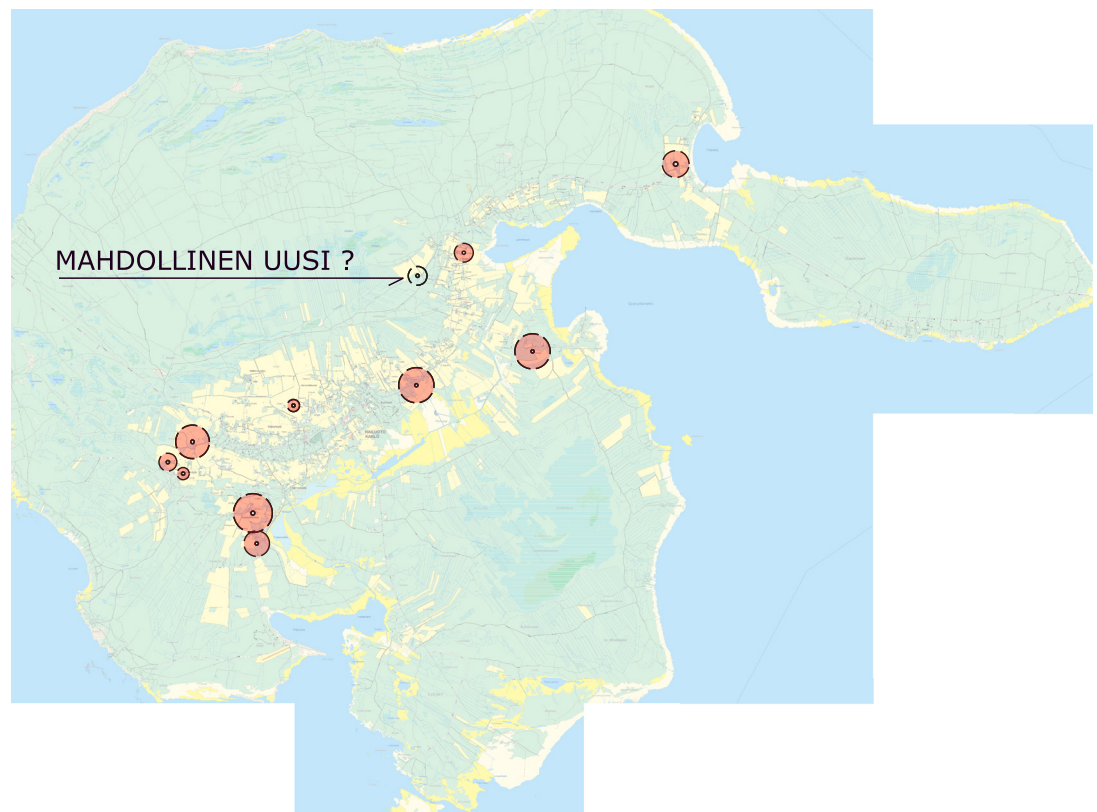
5.9. Maatalous ja luontaiselinkeinot

Maataloudella ja luontaiselinkeinoilla, erityisesti kalastuksella, on ollut ja on edelleen merkittävä rooli Hailuodon elinkeinorakenteessa. Hailuodossa oli tammikuussa 2016 yhteensä 32 maatilaa (maatalouden tietojärjestelmä), joista 13 oli eläintilaa ja loput 19 viljatilaa. Maatalouden nykytilaa Hailuodossa kuvaa hyvin se, että uutta peltoalaa tarvitaan ja sitä myös raivataan. Avoimet viljelykäytössä olevat peltomaisemat ovat tärkeä osa Hailuodon pienipiirteistä kulttuurimaisemaa. Lähtökohtaisesti uusia asuinalueita ei tule kaavoittaa lähelle suuria eläinsuojia tai niiden keskittymiä, koska tällöin eläinsuojien laajentamismahdollisuudet vaikeutuvat ja asuin ympäristön yleinen viihtyisyys saattaa vähentyä mm. mahdollisten hajuhaittojen vuoksi. Hailuodon eläintilojen eläinmäärät vaihtelevat, ja nykyisillä eläinmäärillä (tilanne tarkistettu 16.4.2018) suurimpien tilojen suojaetäisyys suositukset häiriintyviin kohteisiin ovat Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje -opasta tulkiten maksivaihtoehdossa (vaativat olosuhteet) noin 330-360 metriä.

Hailuodon maatilat vuonna 2016.
Tiedot ovat maatalouden tietojärjestelmästä, joka sisältää tiedot vain maataloustukien piirissä olevista tiloista.

Eläintilojen suojaetäisyys suositukset (vähimmäisetäisyydet) häiriintyviin kohteisiin Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeen (Ympäristöhallinnon ohjeita 1/2010) perusteella huhtikuun 2018 eläinmäärien mukaan. Ko. oppaassa vähimmäisetäisyydet koskevat uusien, talouskeskusten ulkopuolelle rakennettavien kotieläinsuojien vähimmäisetäisyyksiä häiriintyvistä kohteista, mutta etäisyyksiä voi käyttää apuna myös kaavoituksessa, kun pohditaan lähialueelle sopivia aluevarauksia.

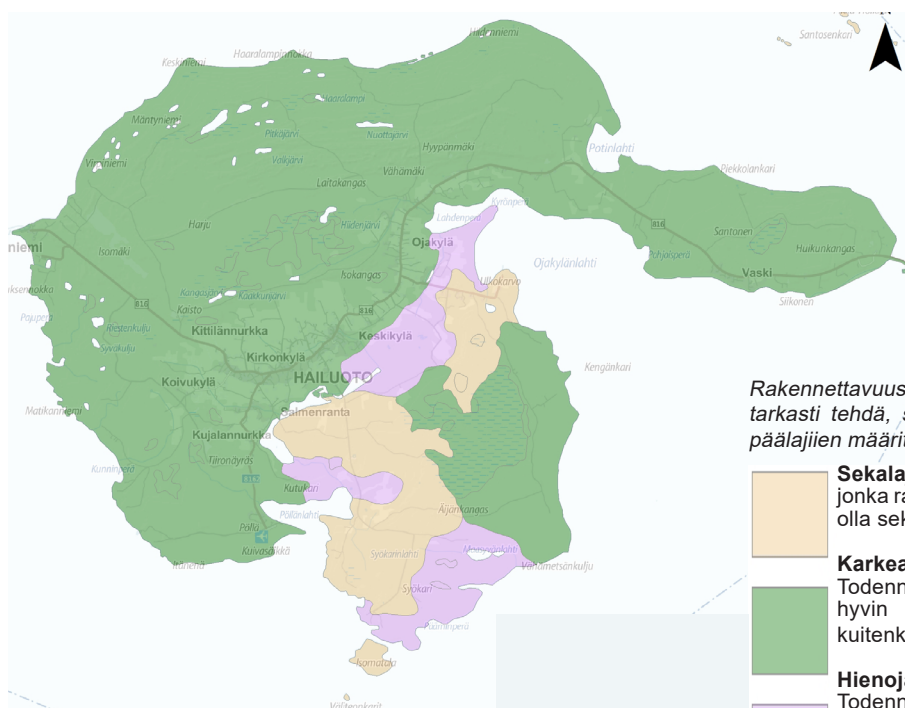
5.10. Maaperä ja rakennettavuus

Hailuoto on Perämeren suurin saari, joka on syntynyt maankohoamisen tuloksena. Hailuoto on kohonnut merestä jääkauden jälkeisen maankohoamisprosessin tuloksena. Maan kohoamisprosessi jatkuu edelleenkin ja varsin nopeasti, noin 9 mm vuodessa, mikä on sekä Perämerellä että maanlaajuisesti ainutlaatuinen ilmiö. Hailuodon korkein kohta on, Hyypänmäki, on 32 metriä korkea. Saaren halki Hyypänmäeltä Marjaniemeen kulkee 15 km pitkä harjuselänne. Maankohoamisen ohella maaperän muotoihin ovat vaikuttaneet veden virtailujen liikuttama hiekka ja kuivan hiekan siirtyilyt tuulessa.

GTK:n kallioperän kivilajit kartassa koko saari on määritelty hiekkakiven, silttikiven ja savikiven alueeksi. GTK:n kartta-aineistoissa ei ole happamien sulfiittimaiden osalta esiintymisen todennäköisyystietoja.

Arvokkaat maaperämuodostumat suunnittelu-alueella.
Lähde: SYKE 2016.

Rakennettavuustarkastelua ei GTK:n aineiston pohjalta voida kovin tarkasti tehdä, sillä aineistosta puuttuu mm. maaperän maalajien päälaajien määritteet.

Sekalajitteinen maalaji (päälaajitetta ei selvitetty), jonka rakennettavuudesta ei ole tietoa. Maaperässä saattaa olla sekä hienojakoisia että karkearakeisia maakerroksia.

Karkealajitteinen maalaji (päälaajitetta ei selvitetty)
Todennäköisesti maaperä on hiekaista ja alue soveltuu hyvin rakentamiseen. Rakennettavuuteen vaikuttaa kuitenkin maalaji ja maaperän tiiveys.

Hienojakoinen maalaji (päälaajitetta ei selvitetty)
Todennäköisesti rakennettavuudeltaan vähän huonompaa hienojakoista maaperää. Rakennettavuuteen vaikuttaa kuitenkin hienorakeisen maakerroksen paksuus, tiiveys ja maalaji.

5.11. Pohja- ja pintavedet

Hailuoto on muodostunut aikojen kuluessa useasta saaresta, jotka ovat maankohoamisen seurauksena kasvaneet kiinni toisiinsa. Luodon ja Hanhisen väli on vielä havaittavissa, niitä erottaa Kirkkosalmen jatkeena oleva kapea kanava. Kanava on kaivettu sen jälkeen, kun luontainen vesialue saarien väliltä oli jo kuivunut. Hailuodossa on useita pieniä järviä.

Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) tulvakeskuksen tulvakarttapalvelun aineistossa Hailuodosta ei ole saatavilla tulvakarttoja. Hailuotoa ympäröivät rannikkovedet seuraavasti:

- * Raah-Hailuoto
- * Olkijoki-Siikajoki-Säärenperä
- * Luodonselkä
- * Oulun edusta
- * Santosenkari-Kattilakari
- * Hailuoto-Kuivaniemi

Hailuodon alueella sijaitsee kolme pohjavesialuetta seuraavasti:

- * MARJANIEMI /11072002
(vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, luokka 1)
- * OJAKYLÄ /11072001
(vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, luokka 1)
- * HUIKUNKANGAS /11072005
(muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue, luokka 2)

Harjun pohjavesialue (11072003), joka on aiemmalta statukseltaan ollut "muu pohjavesialue", on pohjavesialueluokituksesta poistettava pohjavesialue (ELY, 2.10.2017).

Hailuodon kaikista pohjavesivaroista on vedenhankinnan käytössä vain murto-osa. Hailuodon Vesihuolto Oy hankkii raakavettä Hyypän pohjavesialueelta (Ojakylän pohjavesialue).

Hyypän pohjavesialueella on käytössä kaikkiaan 6 raakavesikaivoa, joista vesi otetaan Ojakylän vedenottamolle. Raakavesikapasiteetti on 12 000 m³ kuukaudessa (400 m³/d), mikä riittää hyvin täyttämään nykyisen huippuvuorokausikulutuksen. Ojakylän vedenotto toimittaa talousvettä noin 850 kulutuspiisteeseen yhteensä yli 70 000 m³ vuodessa. Hailuodon Vesihuolto Oy suunnittelee uuden vedenottamon rakentamista Marjaniemeen.

5.12. Ympäristön suojele ja ympäristöhäiriöt

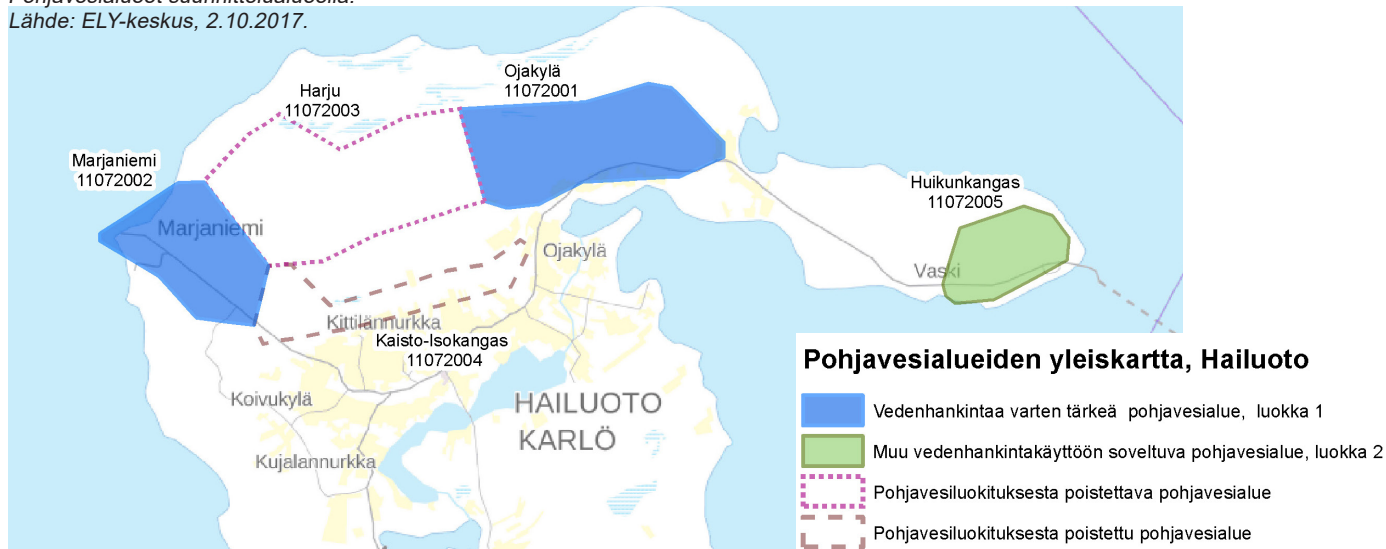
5.12.1. Pilaantuneet maat

Matti -tietojärjestelmään (maaperän tilan tietojärjestelmä) on listattu Hailuodosta seuraavat kohteet (ks. kuva alla):

- * Seo Hailuoto Keskikylä /110155: ent. Shell Hailuoto, toimiva kohde.
- * Tielaitos Hailuoto Huikku /110156: yksityinen polttoainesäiliö, toimiva kohde.
- * Luotsiasema (vanha) Marjaniemi /110158: yksityinen polttoainesäiliö, toimiva kohde.
- * Ampumarata Ojakylä /110113: toimiva ampumarata, tila arvioitava tai puhdistettava.
- * Elenia Oy Sähköasema / 2005196: Pylväskierrätyspiste -ongelmajätteen varastointi, toimiva kohde
- * Ojakylän suljettu kaatopaikka /110112: vanha yhdyskuntakaatopaikka, toiminta lopetettu 1976, tila arvioitava tai puhdistettava
- * Viinikantien kaatopaikka /110111: yhdyskuntakaatopaikka, toiminta lopetettu 2001, tila arvioitava tai puhdistettava
- * Ent. Arina Keskikylä /110016: yksityinen polttonestesäiliö, toiminta lopetettu 1970- mahdollinen toiminta, tila selvitystarve.
- * Ent. Arina (Jaska-hanke) Kirkonkylä: Kyläkaupan yhteydessä harjoitettu polttoaineiden jakelua, toiminta lopetettu 1990, ei puhdistustarvetta.

Pohjavesialueet suunnittelualueella.

Lähde: ELY-keskus, 2.10.2017.

Maaperän tilan tietojärjestelmän kohteet (Matti-tietokanta) Hailuodossa.

6. YLEISKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

6.1. Kaavan vireille tulo

Kaava on tullut vireille kunnanhallituksen päätöksellä (§ 100) 19.5.2014. Maankäyttö- ja rakennuslain 63 § 2 momentin mukainen kaavoituksen vireille tuloilmoitus on julkaistu yhdessä osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävillä oloilmoituksen kanssa 25.5.2016 sanomalehti Kalevassa sekä Rantalakeudessa.

6.2. Suunnittelutyön organisointi

Kunta on antanut yleiskaavan laadinnan tehtäväksi konsulttityönä. Yleiskaavatyötä koordinoi ja ohjaa kunnan perustama ohjausryhmä sekä kunnanhallitus.

6.3. Osalliset

Kaavoitusprosessin osalliset on määritelty maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:ssä. Osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja ilmaista mielipiteensä joko kirjallisesti tai suullisesti sekä jättää tarvittaessa kaavaehdotusvaiheessa muistutus kaavasta.

Tässä kaavahankkeessa osallisia ovat mm.:

- * Alueen ja lähiympäristön maanomistajat ja asukkaat
- * Alueen ja lähiympäristön yrittäjät ja toimijat
- * Alueella ja lähiympäristössä työssäkäyvät
- * Oulun kaupunki, Lumijoen ja Siikajoen kunnat

Viranomaiset:

- * Pohjois-Pohjanmaan liitto
- * Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-keskus (ELY -keskus)
- * Pohjois-Pohjanmaan Museo
- * Väylävirasto (ent. Liikennevirasto); merenkulku
- * Oulun seudun ympäristötoimi
- * Oulu-Koillismaan pelastuslaitos
- * Oulun seutu; seuturakennetiimi

Etujärjestöt ja muut tahot:

- * Hailuodon Vesihuolto Oy
- * Hailuodon jakokunta
- * Hailuodon laajakaistaosuuskunta Halako
- * Hailuodon Luonnonsuojeluyhdistys ry
- * Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry
- * Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
- * Metsäkeskus
- * MTK-Pohjois-Suomi /MTK-Hailuoto ry
- * Finnpiilot Pilotage Oy (Perämeren luotsiasema)
- * Hailuodon yrittäjät ry
- * Hailuoto-seura
- * Hailuodon metsästysseura ry
- * Hailuodon kalastajaseura ry
- * Hailuodon riistanhoitoyhdistys ry
- * Hailuodon Moottorikelkkailijat
- * Hailuodon Hevosiharrastajat ry
- * Hailuodon Hankain ry
- * Hailuodon Nuorisoseura ry
- * muut alueella toimivat yhdistykset

6.4. Viranomaisyhteistyö

Työn ensimmäinen viranomaisneuvottelu pidettiin 19.2.2016. Viranomaisneuvottelun keskeisin ohjeistus oli arkeologisen inventoinnin tarve.

10.3.2017 pidettiin ELYn ja muiden keskeisten viranomaisten kanssa työneuvottelu alustavasta kaavaluonnoksesta ja 29.8.2017 toinen työneuvottelu ELYn kanssa.

Viranomaisneuvottelu ennen kaavaehdotuksen asettamista julkisesti nähtäville pidettiin 5.12.2018, jolloin saatiin ohjeistusta mm. luonnonsuojelualueiden (SL) laajuuteen.

6.5. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Kunnanhallitus hyväksyi hankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelman 9.5.2016 § 76 ja päätti asettaa sen nähtäville. OAS on ollut nähtävillä 25.5.2016 alkaen ja se pidetään nähtävillä koko kaavaproessin ajan.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa sekä hankkeen taustatietoja esiteltiin yleisötilaisuudessa Hailuodon kunnantalolla 19.6.2016. Paikalla oli viranhaltijoiden ja esittelijöiden lisäksi yli 30 osallista.

6.6. Muu tiedottaminen ja palautteen antaminen

Kaavaproessin vaiheista (nähtävillä olot ja yleisötilaisuudet) sekä lopullisen yleiskaavan hyväksymisestä ilmoitetaan kunnan virallisella ilmoitustaululla, kunnan kotisivuilla sekä kunnan virallisessa ilmoituslehdessä.

Verkkosivut: www.hailuoto.fi/hailuodon_strateginen_yleiskaava

Kaavaluonnoksen ja kaavaehdotuksen palaute ensisijaisesti sähköpostitse:

yleiskaava2030.palaute@hailuoto.fi

tai kirjallisesti alla olevaan osoitteeseen

"Hailuodon strateginen yleiskaava"

Markku Maikkola

Luovontie 176, 90480 Hailuoto

Hailuodon koulukeskuksen liikuntahalli kesällä 2016.

6.7. Kaavan valmisteluvaihe

Hailuodon kunnanhallitus käsitteli yleiskaavaluonnosta kokouksessaan 26.2.2018 ja päätti asettaa yleiskaavaluonnoksen maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n mukaisesti nähtäville päätöksellään § 34.

Yleiskaavaluonnos pidettiin yleisesti nähtävillä 5.3.2018-5.4.2018 välisen ajan. Nähtävilläoloaikana kaavaluonnoksesta saatiin 14 kirjallista lausuntoa sekä 32 mielipidettä. Lausuntoihin ja mielipiteisiin on laadittu erilliset vastineet (*Kaavan valmisteluvaiheen (kaavaluonnos) lausunnot ja mielipiteet sekä niihin laaditut vastineet, 28.1.2019*).

Kaavaluonnosta esiteltiin yleisötilaisuudessa 21.3.2018 Hailuodon koulukeskuksella. Paikalla runsaasti asiasta kiinnostuneita kuulijoita; tilaisuuden osallistujalistassa kirjattiin 54 nimeä. Tilaisuudessa keskusteltiin kaavan sisällöstä ja kaavan mahdollisista täydennystarpeista. Etenkin virkistysmahdollisuudet, muut kehittämistarpeet sekä metsien käyttömahdollisuudet olivat tapetilla.

Kaavaa on muutettu luonnosvaiheen jälkeen mm. seuraavilta osin:

- Lisätty matkailun kehittämisen kohdealueen merkintä Marjaniemeen, Huikkuun ja Pöllään.
- Lisätty melualuemerkinnät Ojakylän ampumaradan ympärille sekä Hailuodon lentopaikan alueelle.
- Muutettu luonnosvaiheen pääosin uusi asuinaluemerkintä A1 ehdotukseen asumisen reservialueiksi merkinnöille A1 ja A2.
- Muutettu Viinikantienvarren T/TP aluevaraus teollisuuden ja työpaikkojen reservialueeksi.
- Yleispiirteistetty ja laajennettu Santosen mahdollisia uusia asuinalueita (A1 merkintä).
- Laajennettu SL alueita ELYn ohjeistuksen mukaan (M/SL ja W/SL jäävät kokonaan pois)
- Täsmennetty ja muokattu joitain alueita sekä useita merkintöjä ja tekstejä kaavan tarkoitusta paremmin vastaavaksi. Muutoksissa on huomioitu myös se mitä kaavaluonnosvaiheen palautteiden vastineissa on todettu.

6.8. Ehdotusvaihe

Yleiskaavaehdotus oli virallisesti nähtävillä 5.3.2019 - 5.4.2019 välisen ajan. Nähtävillä oloaikana saatiin kirjallisena 8 lausuntoa ja 26 muistutusta.

Lausuntoihin ja muistutuksiin on laadittu erilliset vastineet (*Kaavaehdotuksesta saadut lausunnot ja muistutukset sekä niihin laaditut vastineet, 9.9.2019*).

Kaavaehdotusta esiteltiin yleisötilaisuudessa 20.3.2019 Hailuodon luotosalissa.

Kaavaa on muutettu ehdotusvaiheen nähtävillä olon jälkeen seuraavilta osin:

- C -merkinnän aluevarausta Hailuodon panimon alueella on hieman laajennettu.
- Hautausmaan alueen (EH) lähiympäristön aluerajauksia on tarkistettu Hailuodon seurakunnan toiveiden suuntaisesti.
- Matkailun kehittämisen kohdealueen rajausta Huikussa ja Pöllässä on tarkennettu hieman laajemmaksi.
- Tilan 88:7 olemassa oleva talouskeskus on muutettu A-merkinnästä AM-merkinnälle (+ olevan karjatilan suojaetäisyysalue), sillä talouskeskuksen aiotusta siirtoaikeesta toisaalle ei ole varmuutta. Mahdolliselle uudelle eläintilan sijaintipaikalle on osoitettu "mahdollisen uuden karjatilan suojaetäisyysalue".
- Tilan 79:6 alueella olevaa AM-aluetta on laajennettu, jotta aluevaraus vastaisi paremmin tilan kehittämissuunnitelmia. Ko. tilan alueella oleva AM2 -merkintä on poistettu maanomistajan toiveesta.
- Ohjeellisia tonttikatuja /yksityisteitä on poistettu /muutettu Äyräänkujan-Hentuntien ja Virventien tuntumasta, Viinikantien ja Ojanrannantien varrella sekä Konttaintien ja Sorron alueella.
- Kalajan alueella on osa nykyisin hevostilakäytössä olevaa aluetta muutettu A-merkinnältä AM2-merkinnälle.
- Pieniä täsmennyksiä ja tarkennuksia aluerajoihin saatujen muistutusten johdosta.
- Pieniä täsmennyksiä ja tarkennuksia merkintäteksteihin mm. seuraavien merkintöjen osalta: matkailun kehittämisen kohdealue, AM2 ja karjatilojen suojaetäisyysuusitusalueet.

MRA 32 § huomioon ottaminen:

Ehdotusvaiheen nähtävillä olon jälkeen kaavaan tehty tarkistukset ja tekniset muutokset ovat kaavakokonaisuuteen ja -laajuuteen nähden vähäisiä, eikä kaavaa ole tarpeen asettaa uudelleen ehdotuksena nähtäville.

6.9. Kaavan hyväksyminen

Hailuodon strategisen yleiskaavan 2030 hyväksyy kunnanvaltuusto. Hyväksymiskäsittely oli 13.11.2019 § 40.

Hailuodon nuorisoseuran talo.

7. YLEISKAAVAN KUVAAUS

Hailuodon strategisen yleiskaavan pääteema on uusien asuinaluevarausten osoittaminen potentiaalisille alueille ja olemassa olevaan infraan tukeutuen. Lisäksi kaavassa on pyritty huomioimaan elinkeinojen kehittäminen sekä matkailun ja ulkoilun tarpeet. Hailuodon maankäytön kehittämisen lähtökohtana on Hailuodon elinvoimaisuuden sekä omaleimaisuuden ja ainutlaatuisen saaristo-, kulttuuri- ja luonnonympäristön säilyttäminen ja vahvistaminen. Tästä tavoitteesta johtuen täydennysrakennusalueiden ja asumisen reservialueiden sijoittamisen on paikoitellen katsottu tarpeen tehdä suhteellisen ”tarkalla kädellä” ja tietyiltä osin strategisen kaavatason peruslähtökohtaa yksityiskohtaisemmin. Toisaalta strategisia yleiskaavoja on monenlaisia ja tämän tyyllisen kaavan on katsottu soveltuvan parhaiten nimenomaan Hailuodon nykyisiin tavoitteisiin ja kehitysnäkömiin.

Nykyiset kyläalueet Luovontien ja Marjaniementien varressa ovat olleet strategisen kaavatyön keskeisintä suunnittelualuetta ja asumisenalueet on sijoitettu kaavaan tavoitekohdan 4.2.2 *Hailuodon strategisen yleiskaavan ohjausryhmätyöskentelyssä esille nousseet tavoitteet* periaatteita noudattaen. Ranta-alueiden osalta oleellista on, ettei tarkempien kaavojen (Rantayleiskaava, Sunikarin ranta-asemakaava sekä Pajuperän-Hannuksennokan rantakaava) mitoitusta ja rakennuspaikkojen määrää avata tai muuteta tällä kaavalla. Kyseisten kaavojen ranta-alueet on siis esitetty pääsisällöltään voimassa oleviin osayleiskaavoihin pohjautuen seuraavasti:

- Suojelualueiden rajauksia on tarkistettu tuoreisiin ELYn paikkatietoaineistoihin perustuen.
- Tarkempien kaavojen rakentamisalueet (poislukien tuoreet suojelualueet) on esitetty laajempaan alueena (rantavyöhykkeen monitoimialue), joka sisältää tarkemmissa kaavoissa määriteltujen rakentamispaikkojen ohella myös muita alueita, kun maa- ja metsätalousalueita, virkistysalueita, suojelualueita jne.

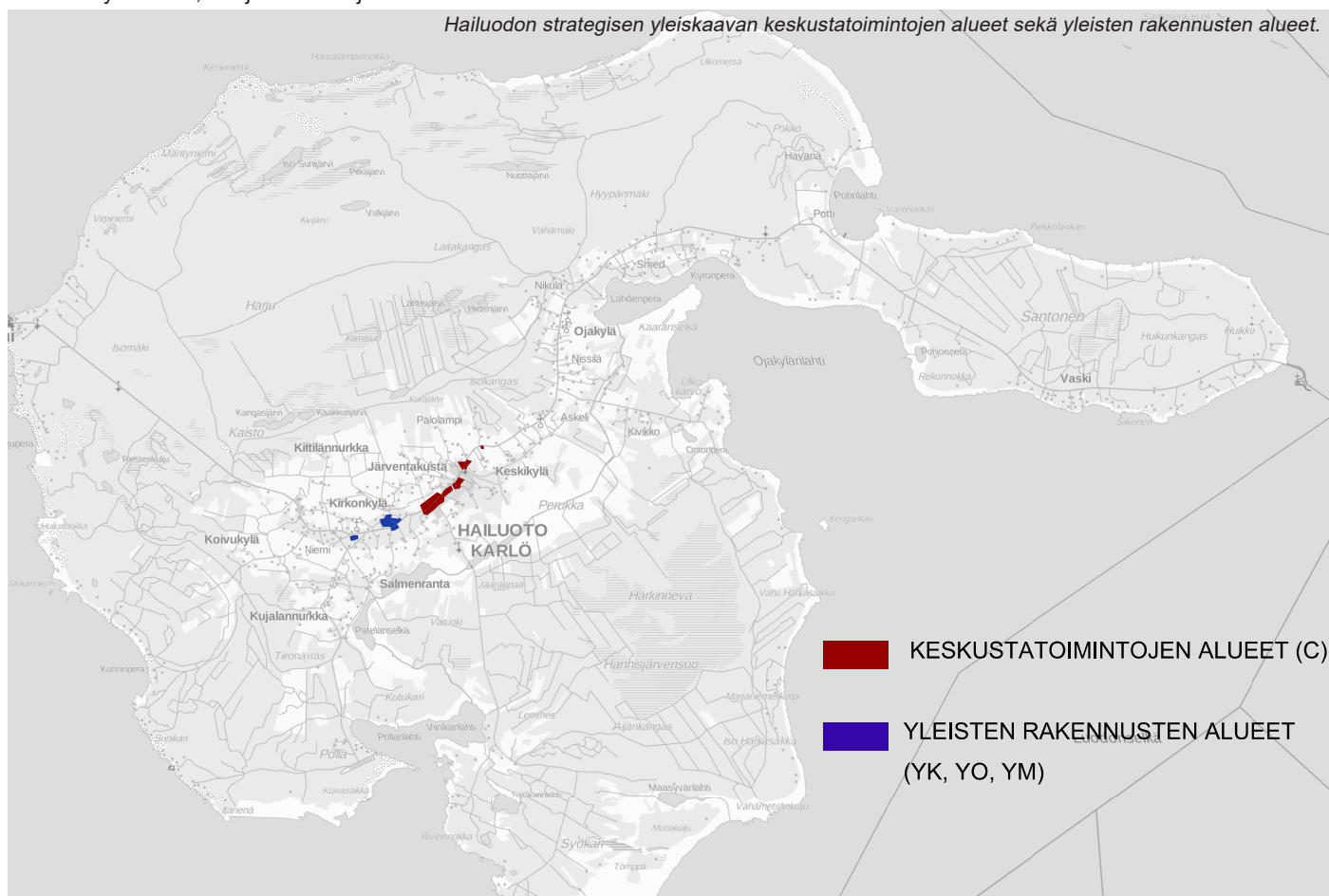
Keskustatoimintojen alueet (C), palvelujet ja hallinto, sekä yleisten rakennusten alueet (YK, YO, YM):

Keskikylällä Luovontien varren nykyiset palvelujen alueet (mm. kaupalliset palvelut, kunnantalon ja terveyskeskuksen alue, huoltoaseman alue, kylätalo sekä nuorisoseuran talo) on osoitettu mahdollisimman laajasti lähiympäristöineen keskustatoimintojen alueeksi merkinnällä C. Lisäksi keskustatoimintojen aluetta on osoitettu myös Luovontien pohjois-/länsipuolelle mahdollisina varauksina myöhemmille tuleville tarpeille.

Laajahkoilla C -aluevarauksilla pyritään strategisen kaavan tasolla huomioimaan kaavan joustavuus suhteessa tuleviin, vielä tiedostamattomiin tarpeisiin, sillä C -alueille voidaan sijoittaa niin palveluja, asumista kuin muitakin keskusta soveltuva toimintaa. C -merkinnän omaavilla alueilla keskustan kehittäminen on ketterää ja tarkemmat käyttötarkoituserkinnät harkitaan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa.

Marjaniemessä olevat Marjaniemen osayleiskaavan mukaiset laajahkot palvelualuevaraukset sisältyvät muiden aluevarausten ohella strategisen yleiskaavan rantavyöhykkeen monitoimialueeseen.

Hailuodon koulukeskus on merkitty strategiseen yleiskaavaan opetustoimintaa palvelevien rakennusten alueeksi (YO), museon alue on merkitty kaavaan museorakennusten alueeksi (YM) ja Hailuodon kirkon ympäristö kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten alueeksi (YK).

Asuinalueet:

Asumiseen ensisijaisesti tarkoitetut alueet on osoitettu kaavassa A merkinnällä, joka sisältää sekä toteutuneita asuinalueita kuin myös potentiaalisia asumisen täydennysalueita. Potentiaalisilla paikoilla ja keskeisillä kyläalueilla sijaitsevat nykyiset lomarakennuspaikat on myös osoitettu asumiseen A merkinnällä.

A1 ja A2 merkinnällä on osoitettu asumisen reservialueita, joissa maa- ja metsätalouskäyttö on ensisijaista, mutta joita voidaan tarvittaessa ottaa myös asuinkäyttöön. A1 merkinnällä on osoitettu sellaiset asumisen reservialueet, jotka sijoittuvat kyläkuvan vaalimisen kannalta keskeiselle alueelle. A2 merkinnällä osoitetut asumisen reservialueet sen sijaan sijoittuvat etäämmäs perinteisestä kylämiljööstä ja maisemapelloista, jolloin niiden rakentamistapa voi olla vapaampaa kuin A ja A1 alueilla.

A ja A1 alueet on osoitettu ensisijaisesti ennestään rakennetuille alueille ja niiden välittömään tuntumaan eli alueille, joilla infrastruktuuri on valmiiksi toteutunut tai vähin kustannuksin toteutettavissa. Myös A2 alueet sijoittuvat potentiaalisesti suhteessa nykyiseen infraan.

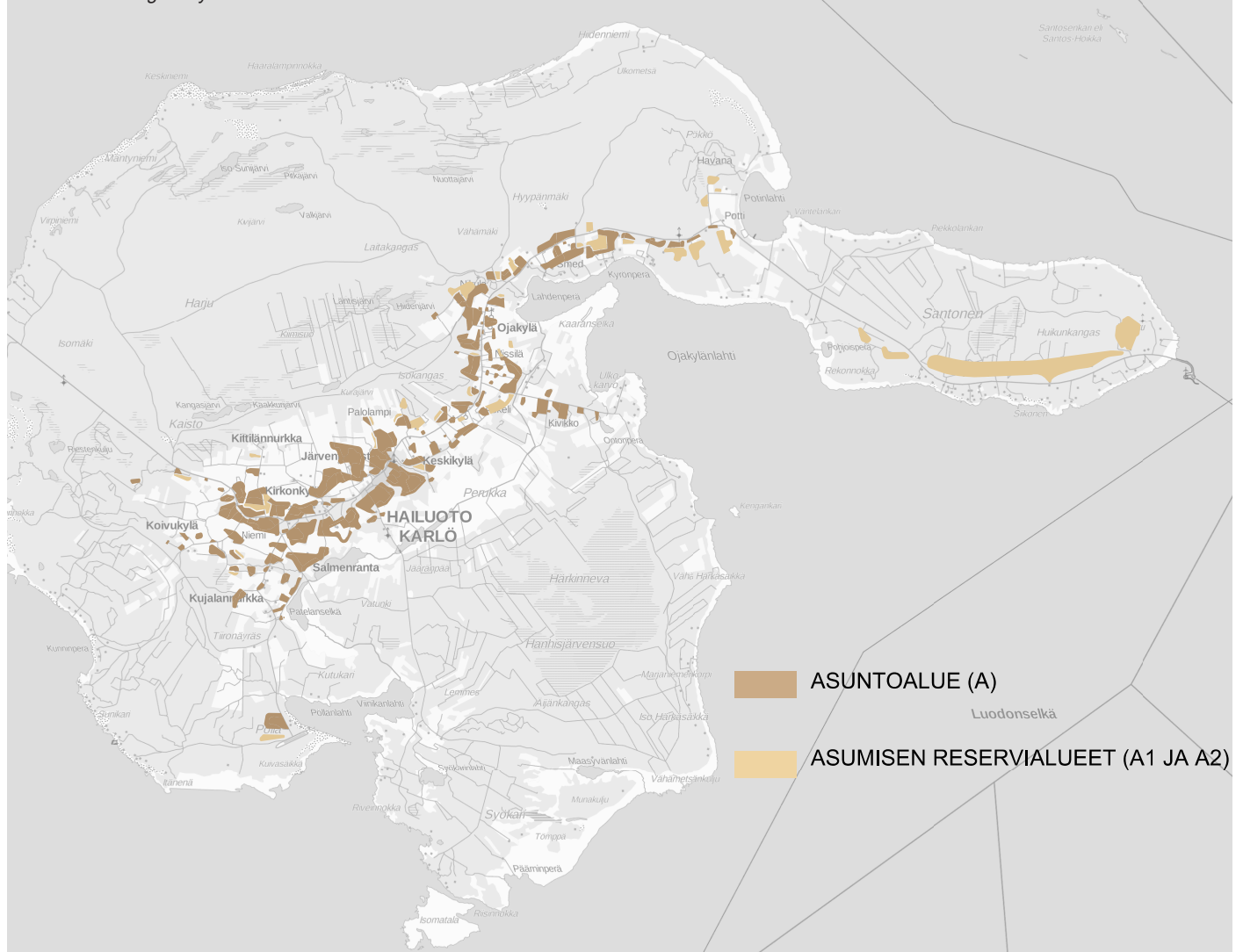
Ranta-alueiden tarkemmissa kaavoissa määriteltä asuminen sisältyy strategisen yleiskaavan rantavyöhykkeen monitoimialueeseen.

Asumisen mitoitus:

Strategisen kaavan A merkintä ei ota kantaa kerroskorkeuteen, talotyyppiin tai rakennuspaikkojen kokoon, vaan ne on ratkaistava tapauskohtaisesti yksityiskohtaisemmillä kaavoilla.

Hailuodon strategisen yleiskaavan asuinaluevarauksien (A, A1 ja A2) tarkoituksellinen ”ylimitoitus” mahdollistaa moninkertaisen määrän uusia rakennuspaikkoja suhteessa kunnan arvioituun väestönkehitykseen. Kaavaluonnosvaiheessa arvioitiin, että mahdollisia uusia rakennuspaikkoja olisi noin 600 kpl ja kaavaehdotuksessa asumisen reservialueita on jopa paikoin laajennettu (Santonen).

Hailuodon strategisen yleiskaavan asuinalueet.

Loma-asuinalueet (RA) ja rantavyöhykkeen monitoimialue:

Kaavassa ei ole osoitettu uusia loma-asumisen alueita, vaan vapaa-ajan asumista kehitetään rantayleiskaavan ja muiden rantakaavojen mukaisilla alueilla. Keskustaaajaman tuntumassa ja Luovontien varrella olevat nykyiset loma-asuinkäytössä olevat rakennuspaikat /alueet on olemassa olevan infran kannalta potentiaalisilla paikoilla pyritty osoittamaan pysyvän asumisen alueiksi. Periaate tukee pysyvän asutuksen lisäämistavoitetta sekä myös yleistä kehitystä, jossa loma-asumiseen tarkoitettuja rakennuspaikkoja halutaan muuttaa pysyvän asumisen kohteiksi.

Mikäli loma-asunto sijoittuu yksittäisenä kauas olemassa olevasta infrastruktuurista (kulkutien huoltotarpeet), eikä sen läheisyyteen ole muutoinkaan osoitettu uutta rakentamista, on kyseinen rakennuspaikka osoitettu kaavassa edelleen loma-asumisen rakennuspaikkana. Lisäksi myös eläintilojen suoja-etäisyys-suositusalueen tuntumaan jäävät nykyiset loma-asunnot on osoitettu kaavassa edelleen loma-asuntoina. RA-merkinnällä on Hailuodon strategisessa yleiskaavassa merkitty vain noin 10 pientä, erillistä aluetta.

Rantavyöhykkeen tuntumaan, Hailuodon rantayleiskaavan sekä rantakaavojen alueille, on Hailuodon strategisessa yleiskaavassa osoitettu vaakaviivasterilla rantavyöhykkeen monitoimialue, joka sisältää mm. tarkemmissa kaavoissa määritellyt loma-asuinaluevaraukset sekä kalamajojen alueet. Rantavyöhykkeen monitoimialue sisältää rakentamisalueiden ohella (RA, RK, RM, P, AP, AO jne.) myös muita alueita, kuten maa- ja metsätalousalueita ja virkistysalueita jne.

Hailuodon strategisen yleiskaavan lähtökohtana on ollut, ettei rantavyöhykkeen rakennuspaikkojen määrään ja mitoittamiseen puututa tällä strategisella kaavalla, joten rantavyöhykkeen monitoimialue ei sisällä tarkemmista kaavoista poikkeavia rakentamisen uudisalueita. Päivastoin rantavyöhykkeen monitoimialueen laajuus on muutamissa kohdin pienempi kuin voimaan jäävässä tarkemmassa kaavassa: ELYltä saatu tuore paikkatietoaineisto suojelualueiksi tarkoitetuista ja hankituista maa-alueista menee paikoin rantayleiskaavan rakennusalueiden kanssa päällekkäin, jolloin strategisen yleiskaavan piirroksessa on noudatettu tulevaa suojelualueen käyttötarkoitusta. Tällaisia kohtia on etenkin saaren pohjois- ja koillisrannoilla. Vuonna 1999 hyväksytty Hailuodon rantayleiskaava säilyy jokatapauksessa voimassa ranta-alueilla. Tältä osin on SL -alueille voidaan laatia hoito- ja käyttösuunnitelmia, joissa määritellään voimaan jäävän rantayleiskaavan rakennuspaikkojen toteuttamisen suhde strategisen yleiskaavan SL -alueeseen.

Hailuodon strategisen yleiskaavan loma-asumisen alueet sekä rantavyöhykkeen monitoimialueet.

Maatilojen talouskeskusten alueet (AM):

Yhden nykyisen eläintilan osalta (Havana) eläinsuojan aiottu siirto Ojakylän-Lahdenperän alueelta Koljatinkankaalle on huomioitu kaavassa ja tilan AM -alue on osoitettu Lahdenperänalueen sijasta Koljatinkankaalle. Kyseisen eläintilan siirron ympäristölupa on myönnetty.

Kaavassa on osoitettu AM2 -merkinnällä muutamia aluevarauksia ns. hevostiloille, joissa esimerkiksi hevostenpidon tai vastaavan ohella on mahdollista myös väljä maaseutumainen asuinrakentaminen. Peltokuusikon osayleiskaavassa on tätä tarkoitusta varten varattu suhteellisen laaja uudisalue, joka on sitä kautta osoitettu AM2 -merkinnällä myös strategiseen yleiskaavaan. Kirkkonkylällä sijaitsee yksi hevostila, jotka on osoitettu tällä merkinnällä. Lisäksi Petsamontien tuntumaan on osoitettu AM2 -merkinnällä kaksi uutta aluevarausta.

Kaavassa on osoitettu AM3-merkinnällä alueita, jotka sopivat väljään maatalousmaiseen asumiseen. Tällaisia osin jo rakentuneita alueita sijaitsee mm. eläintilojen suojaetäisyys-suositusalueiden tuntumassa tai muuten suhteellisen etäällä olemassa olevasta infrasta niin, ettei ko. aluetta ole syytä nähdä tiiviini taajamatyypisen asutuksen alueena. Osa nykyisistä viljatilastoista on osoitettu AM3 -merkinnällä.

MAATILOJEN TALOUSKESKUSTEN ALUE (AM)

MAATILOJEN TALOUSKESKUSTEN ALUE (AM2) eli ns. HEVOSTILAT / PALSTANVILJELYTILOJEN ALUEET

PALSTANVILJELYTILOJEN ALUE (AM3)

Oleellista on, ettei laajoilla maa- ja metsätalousalueilla sallita asuinrakentamista.

Hailuodon maankäytön kehityskuvan periaatteita mukaillen saaren länsiosaan on osoitettu rannan suuntainen maa- ja metsätalousalue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Tällä alueella on oleellista että matkailun ja yleisen ulkoilun reittilinjauksiin panostetaan ja ne suunnitellaan huolella laajempaa kokonaisuutta palvelevaksi. Tarkemmissa kaavoissa alueella on jo virkistysaluevarauksia, mikä tukee MU -merkintää. MU -alueella sallitaan normaali metsänhoito.

Pirstaleisen maanomistuksen seurauksena Hailuodon viljelysmaisema on pienipiirteistä, ja todella laajoja peltoalueita ei ole. Hailuodon kulttuuriympäristön ja taajamarakenteen kannalta keskeisimmät ja laajimmat peltoalueet on osoitettu strategisessa yleiskaavassa maisemallisesti arvokkaille peltoalueiksi merkinnällä MA. Ne nykyiset peltoalueet, jotka eivät ole maisemallisesti arvokkaita, vaan sijaitsevat enemmänkin etällä muusta kulttuuriympäristöstä tai ovat metsien ympäröimiä, on osoitettu strategisessa yleiskaavassa maatalousalueiksi merkinnällä MT.

Teollisuus, työpaikat ja yhdyskuntatekninen huolto:

Strategisessa kaavassa on osoitettu Viinikantien varressa olevat nykyiset pääosin yritystoiminnassa olevat rakennuspaikat (mm. jäkälän jalostus ja myynti) myös ympäristöhäiriöttömään teollisuuteen (TY).

Yhdyskuntateknisen huollon nykyiset alueet on osoitettu strategisessa kaavassa ET -merkinnällä. Lahdenperän alueella oleva ampumarata on osoitettu kaavassa ampumarata-alueeksi tarkemman Lahdenperän osayleiskaavan (ehdotusvaihe, toistaiseksi keskeytetty) periaatteiden mukaisesti merkinnällä EA.

Jääränpään Viinikantien varteen on osoitettu reservialue teollisuus- ja työpaikka-alueelle entisen kaatopaikka-alueen tuntumaan. Varaus perustuu Hailuodon kehityskuvan ajatuksiin ja aluevarauksen tavoitteena on varautua kunnan mahdollisiin teollisuus- ja työpaikka-aluearpeisiin, niin että alueelle voi tarkempien suunnitelmien myötä sijoittua toisiaan tai muuta ympäristöään häiritsemättä sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta yritystoimintaa ja toimitilarakentamista, kuin myös perinteisempää teollisuutta. Reservivaraus on laaja, jotta mahdollisten erilaisten toimintojen sijoittumiseen alueelle saadaan suurempi joustavuus.

Tuulivoima-alueet ja selvitysalue:

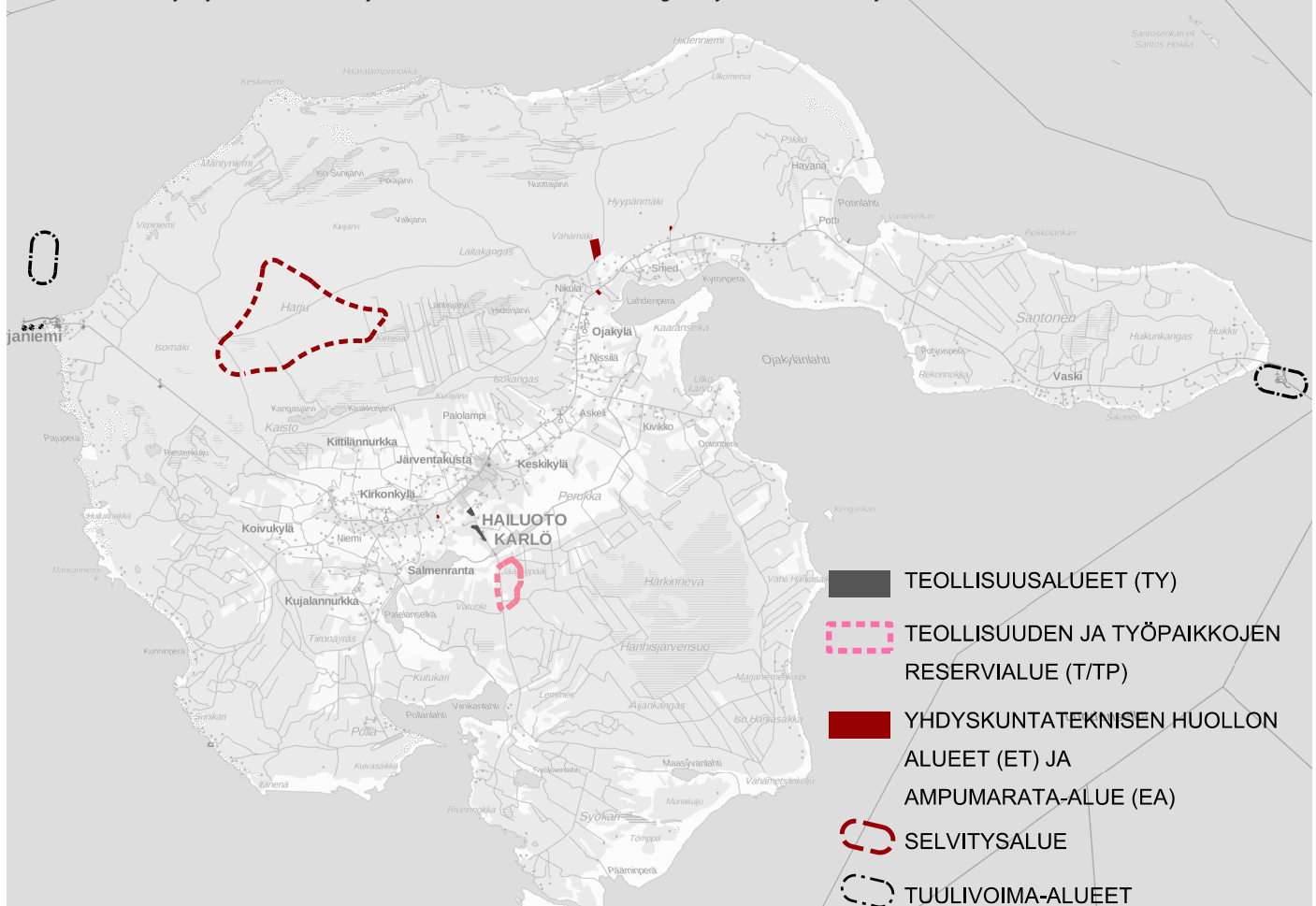
Olevissa osayleiskaavoissa olevat tuulivoimaloiden alueet on osoitettu myös strategisessa yleiskaavassa tuulivoimaloiden alueiksi tv -viivarajauksella. Lisäksi Hailuodon strategiseen kaavaan on osoitettu uusi ja laajempi selvitysalue se -viivarajauksella Harjun alueelle. Kyseisen selvitysalueen

maankäytön suunnittelu edellyttää tarkempia selvityksiä, sillä alueen maankäyttöliisiin tavoitteisiin liittyy keskenään ristiriitaisia intressejä: Aluetta pidetään toisaalta energiahuollon osalta potentiaalisena paikallisena tuulivoimatuotannon alueena, ja toisaalta alueen läheisyydessä on luonnonsuojelun intressejä mm. linnuston osalta. Muita ko. alueella yhteensovitettavia intressejä ovat jäkälätalous ja virkistyskäyttö.

Selvitysalueen raja-
aus on kaavassa mahdollisimman laaja, jotta eri intressien turvaamiseen on jatkosuunnittelussa ja tarkemmassa selvittelyssä riittävästi mahdollisuuksia. Hailuotoon ei ole tarkoitus toteuttaa laajaa tuulivoimatuotantoa, vaan kunnassa halutaan tutkia, soveltuisiko Harjun alueelle pieni, vain muutaman tuulivoimalan käsittävä tuulivoima-alue. Kaavatyön aikana on puhuttu enintään 2-3 tuulivoimalan kokonaisuudesta.

Selvitysalueen maankäytön selvittely tapahtuu jatkossa tarkemman osayleiskaavoituksen ja luontoselvitysten kautta. Kirjallisuus selvityksenä tehdyn luontoselvityksen perusteella ei esimerkiksi tiedetä suurten petolintujen reviirejä tai mahdollisia pesäpaikkoja, jotka voivat vaikuttaa mahdollisen tuulivoima-alueen lopulliseen laajuuteen, sillä esim. pesäpaikoista tulee olla vähintään 2 km:n etäisyys mahdolliseen uuteen tuulivoima-alueeseen. Viimeisimpien viranomaistietojen mukaan Hailuodossa on tiedossa 3 merikotkareviiriä. Ne ja laji pesät sijaitsevat kaikki Natura-alueiden ulkopuolella, kaksi näistä Natura-alueen rajan tuntumassa. Lisäksi todennäköisesti kahden reviirin pesät ovat vielä löytymättä. Myös muuttolinnuston reitit voivat vaikuttaa selvitysalueelle myöhemmässä kaavoituksessa mahdollisesti osoitettavan tuulivoima-alueen laajuuteen.

Hailuodon strategisen yleiskaavan teollisuus- ja työpaikka-alueet sekä yhdyskuntatekniset alueet ja ampumarata-alue. Kuvassa on esitetty myös olevien kaavojen tuulivoima-alueet sekä strategisen yleiskaavan selvitysalue.

Natura-alueet:

Suunnittelualueella olevat Natura-alueet on merkitty kaavaan Natura 2000 -verkostoon kuuluviksi alueiksi alueen eritysominaisuutta kuvaavalla viivarajauksella. Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet on suojeltava siten, että lain säätämät suojelutavoitteet toteutuvat. Valtio toteuttaa Natura-alueiden suojelua hankkimalla ko. alueita omistukseensa suojelutarkoituksiin. Osin Natura-alueita voidaan toteuttaa myös yksityismaiden suojelualueina.

Luonnonsuojelualueet:

Luonnonsuojelualueiksi aluevarausmerkinnällä SL kaavassa on osoitettu viranomaisohjeistuksen mukaisesti seuraavat alueet:

- yksityisten mailla olevat suojelualueet
- alueet, jotka on hankittu valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin (uusin paikkatietoaineisto 12/2018)
- suojelualueiksi tarkoitettujen (viranomaisten uusi paikkatietoaineisto 12/2018) alueiden sisään jäävät "aukot", sikäli kun ne kuuluvat Natura-alueeseen.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet:

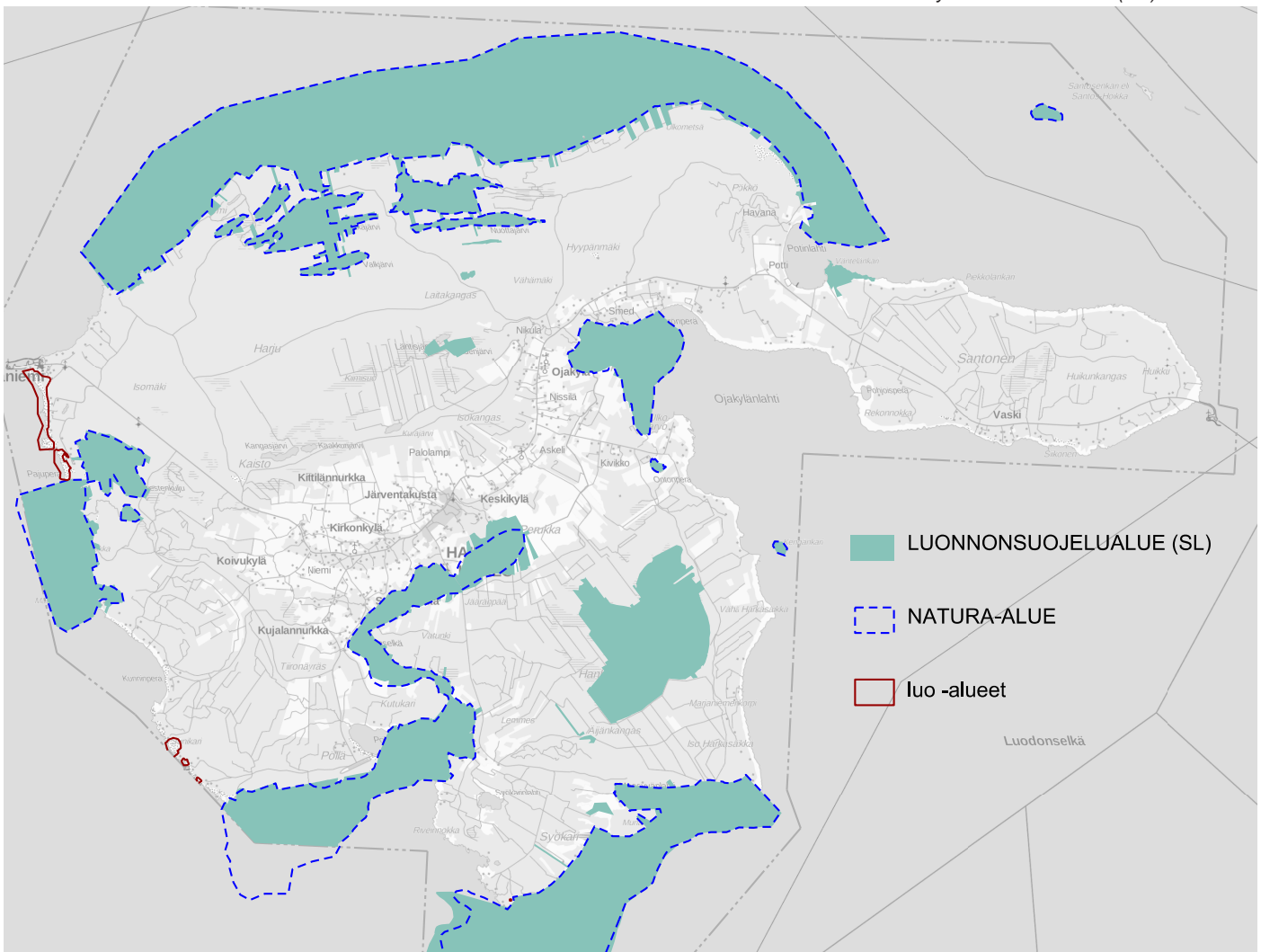
Marjaniemen, Pajuperän ja Sunikarin hiekkaranta- ja dyynialueille sijoittuu luonnonsuojelulain 29 § mukaisia luontotyyppisiä luonnontilaisia hiekkarantoja ja puuttomia tai luontaisesti vähäpuustoisia hiekkadyynejä.

Luonnonsuojelulain 29 § mukaisten luontotyyppien ominaispiirteiden muuttaminen on kielletty. Luontotyyppien suojelu poikkeaa perinteisistä luonnonsuojelualueista perustamistavan ja suojelutavan suhteen; valtiolla ei ole tarkoitus hankkia luontotyyppiä alueita omistukseensa, vaan paikallinen ELY-keskus määrittelee päätöksellään luontotyyppiä alueen rajat ja antaa päätöksen tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

Hailuodon strategisen kaavan alueelle sijoittuvat luontotyyppipäätösten alueet (yht. 5 kpl) on osoitettu yleiskaavassa luo-merkinnällä. Kaavassa osoitettuja luo-1 alueita ovat seuraavat luontotyyppien suojelualueet (LTA):

- Marjaniemi (päätös pvm 15.4.2003)
- Pajuperä (päätös pvm 18.7.2012)
- Sunikarin pohjoisin luontotyyppi (päätös pvm 8.11.2001)
- Sunikarin keskimäinen luontotyyppi (päätös pvm pvm 8.11.2001)
- Sunikarin eteläisin luontotyyppi (päätös pvm pvm 8.11.2001)

Hailuodon strategisen yleiskaavan luonnon-suojelualueet (SL), Natura-alueet sekä kaavan luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet (luo).

Virkistys ja viheralueet:

Hailuodon strategiseen yleiskaavaan on osoitettu virkistysalueita merkinnällä V kirkonkylälle päätien miljöötä tukemaan. Tältä osin V -aluevarausten tarkoitus on taata Luovontien /Marjaniementien vihreä ilme kirkonkylällä ja pitää uudisrakentaminen riittävän etäällä tien perinteisestä miljööstä. Lisäksi virkistysalueita on osoitettu Peltokuusikon alueelle sekä Huikkun, jossa virkistysaluevaraukset perustuvat tarkempien osayleiskaavojen virkistysaluevarauksiin.

Kaavassa on esitetty ulkoilun yhteystarvelinjauksia ohjeellisella merkinnällä pääosalle ranta-alueita niin, että väliin jäävien tieosuuksien kanssa yhteyksistä muodostuu koko kunnan kattava yhtenäinen verkosto. Ulkoilun yhteystarpeiden yksityiskohtaisemmat sijainnit ja linjat tutkitaan tarkempien osayleiskaavojen laadinnan yhteydessä. Strateginen tavoite on, että virkistys- ja luontomatkailun mahdollisuuksia tulee kehittää tulevaisuudessa, jolloin strategisessa kaavassa on hyvä olla asian esillä pitävä merkintä.

Kaavassa on osoitettu myös moottorikelkkailun yhteystarve ohjeellisella merkinnällä. Moottorikelkkailun ura toimii kesällä osana ulkoilureitistöä.

Luonnosvaiheen yleisötilaisuudessa tuli esille idea veneilyreitistä Kirkkosalmen ja Ojakylänlahden välille ns. kurkkua pitkin nykyistä, osin kesäisin kuivaa uomaa ruopaten. Veneilyreittiä ei ole osoitettu kaavakartalla, sillä Kirkkosalmen Natura-alueella sallittavat toimenpiteet tulee harkita tarkoin, jotta Natura-alueen luonnonarvoja ei merkittävästi heikennetä. Veneilyreitin toteuttaminen tulee siis pohtia tarkempiin suunnitelmiin pohjaten.

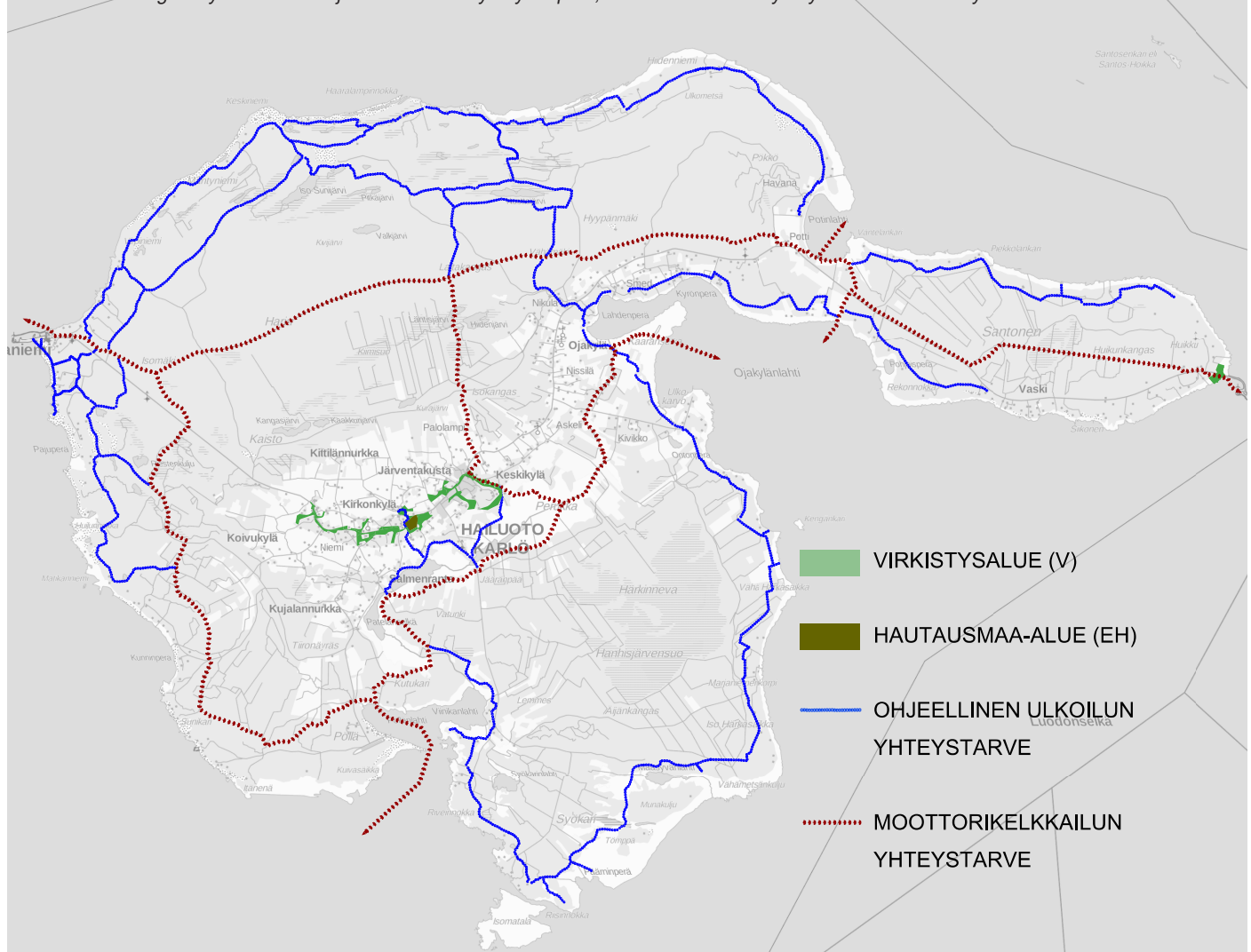
Luontomatkailun kehittämisalue

Kirkkosalmen alueelle on osoitettu Hailuodon maankäytön kehityskuvan periaatteiden mukaisesti kehittämistavoitteita kuvaavalla viivamerkinällä luontomatkailun kehittämisalue: Hailuodon kunta ja Metsähallitus ovat pohtineet alueen virkistysrakenteiden kehittämistä ja toteuttamista, joskaan varsinaisia suunnitelmia toteutuksesta ei vielä ole. Alueen vesistöreikelymahdollisuuksia on tarkoitus kehittää vaihteittain. Pöllän, Kirkkosalmen ja Ojakylänlahden yhdistävä vesistöreitti perustuu olemassa olevaan, mutta umpeenkasvavaan ja mataloituvaan vesistö- ja kanavayhteyteen. Kirkkosalmen aluetta on tavoitteena kehittää osana Liminganlahden luontomatkailukokonaisuutta.

Matkailun kehittämisen kohdealue

Marjaniemen, Huikun ja Pöllän satamien ympäristö lähialueineen on osoitettu matkailun kehittämisen kohdealueeksi rajauserkinnällä. Alueita on tarkoitus kehittää matkailun, luontoarvojen sekä satamatoimintojen ehdoilla. Kaavatyötä ohjaavan valiokunnan keskusteluissa nousi esille toive Marjaniemen matkailun kehittämisen kohdealueen rajauksen laajentamisesta, mutta kaavoitus- ja maanomistusolot sekä suojelu- ja luontotyyppialueet eivät puolla kohdealueen laajentamista: Pohjoispuoleltaan Marjaniemen kehittämisen kohdealue rajoittuu yksityiseen rantakaava-alueeseen. Eteläpuolella vastassa ovat suojelu- ja luontotyyppialueet. Samat rajoittavat kaavamerkinnot löytyvät myös maakuntakaavasta, jonka ohjausvaikutusta ei voi kunnan yleiskaavalla ohittaa.

Hailuodon strategisen yleiskaavan ohjeelliset ulkoilun yhteystarpeet, moottorikelkkailun yhteystarve sekä virkistysalueet.

Liikenne:

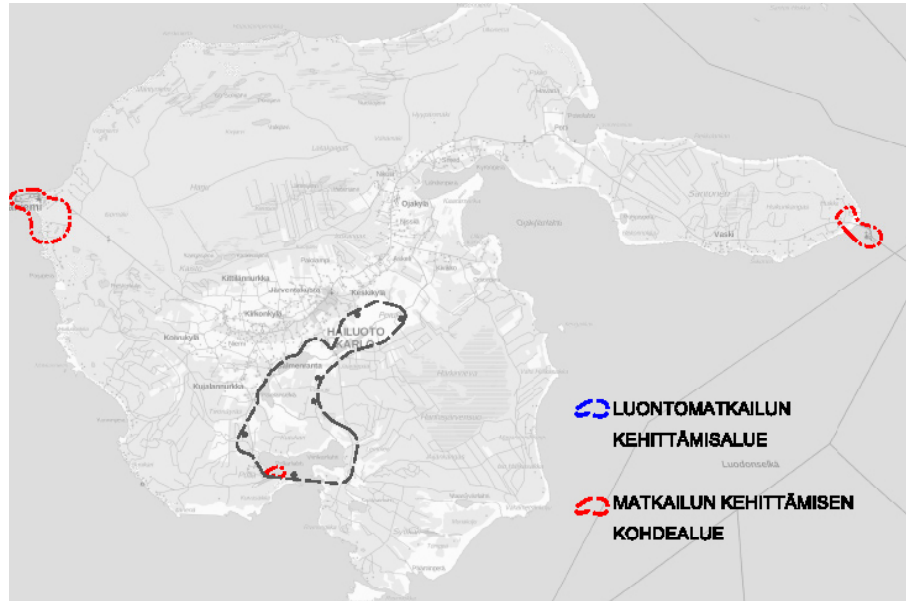
Yleiskaavan liikenneverkko perustuu pääosin nykyiseen tiestöön, joskin uusia tai muuttuvia tielinjauksia on esitetty kaavassa ohjeellisella tonttikatu /yksityistie -merkinnällä, sillä tiivistyvän asuinrakentamisen myötä nykyistä tieverkkoa voi olla tarpeen järjestää nykyistä poikkeavalla tavalla jotta rakenteesta ja liikenneverkosta saadaan parhaiten tulevaa kokonaisuutta palveleva. Oleellista kuitenkin on, että uudet tielinjaukset ovat ohjeellisia, ja teiden lopullinen linjaus tutkitaan tarkemmin yksityiskohtaisemmissa kaavoissa.

Hailuodon lentopaikka on osoitettu strategisessa kaavassa lentoliikenteen alueeksi merkinnällä LL, Marjaniemen ja Huikun satamat satama-alueiksi merkinnällä LS. Tarkempien

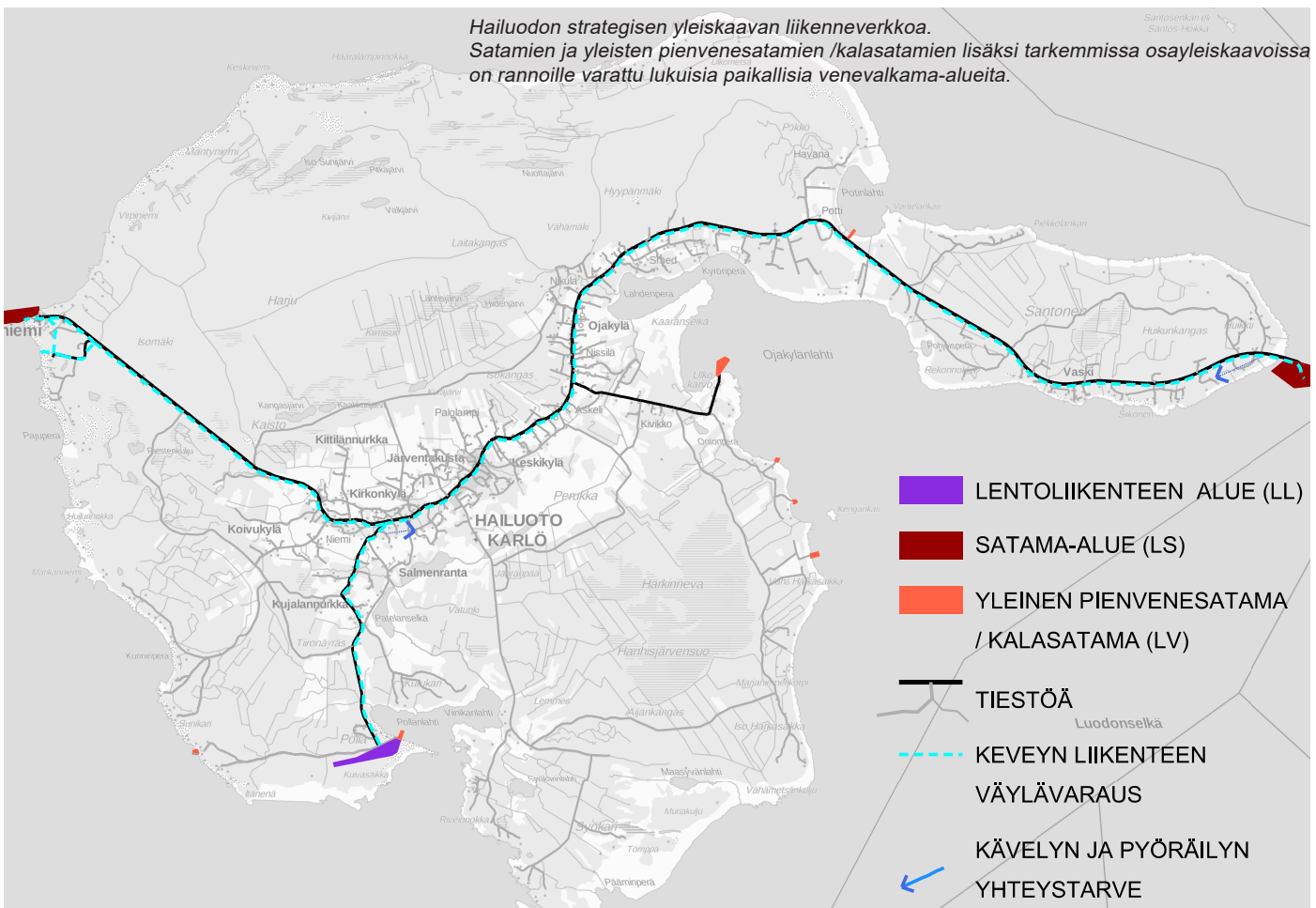
osayleiskaavojen pienvenesatamat on osoitettu kaavaan LV -merkinnällä.

Luovontie-Marjaniementien varteen koko pituudeltaan sekä Pölläntien varteen on osoitettu kevyen liikenteen pääreitti. Kevyen liikenteen varaus on osoitettu myös Sumpuntien varteen sekä Sumpun ja Marjaniemen välille. Lisäksi kaavassa on osoitettu nuolimerkinnöillä jalankulun ja pyöräilyn yhteystarve Huikun ja keskeisen taajama-alueen välille: Ajatuksena on, että olevien yksityistieiden ja metsäautoteiden verkostoa voitaisiin täydentää niin, että niistä syntyy päätien kanssa rinnakkainen /vaihtoehtoinen jalankulun ja pyöräilyn yhteys.

Hailuodon strategisen yleiskaavan luontomatkailun kehittämisa-alue sekä matkailun kehittämisen kohdealueet.

Hailuodon strategisen yleiskaavan liikenneverkkoa. Satamien ja yleisten pienvenesatamien /kalasatamien lisäksi tarkemmissa osayleiskaavoissa on rannoille varattu lukuisia paikallisia venevalkama-alueita.

8. VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

8.1. Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen

Esitetyt uudet keskustatoimintojen aluevaraukset (C) täydentävät nykyistä keskustatoimintojen aluetta ja palveluverkkoa ja luovat siten mahdollisuuden Hailuodon kuntakeskustan positiiviselle kasvulle ja kehittämiselle joustavasti suhteessa tulevaisuuden tiedostamattomiin tarpeisiin. Keskustatoimintojen alueen sijoittuminen keskeisesti nykyisten palvelujen tuntumaan Luovontien varteen tukee jatkossakin palvelujen hyvää saavutettavuutta keskeiseltä kyläalueelta. Yleiskaavan keskustatoimintojen aluemarkintä sallii C-alueelle sijoitettavan myös vähittäiskaupan suuryksikön, mutta Hailuodon väestöpohja ei kunnan matkailijavirtoineen tule suurella todennäköisyydellä riittämään vähittäiskaupan suuryksikön realisoitumiseen, joten siltä osin vaikutuksia ei ole odotettavissa.

Hailuodon strategisen kaavan merkittävin vaikutus on alue- ja yhdyskuntarakenteen mahdollinen tiivistyminen asutuksen osalta keskeisellä kyläalueella sekä osin Luovontien varrella. Kunnan tavoitteellinen väestönkasvu tarkoittaa noin 150 uutta rakennuspaikkaa, joiden sijoittelulle on osoitettu strategisessa kaavassa lukuisia vaihtoehtoisia alueita (A, A1 ja A2). Se minne tuleva asutuksen lisäys todellisuudessa sijoittuu, riippuneen rakennuspaikkojen vetovoimaisuudesta ja saatavuudesta.

Alustavan arvion mukaan Hailuodon strategisen yleiskaavan alueelle voi sijoittua väestönkehitykseen tarpeeseen nähden moninkertainen rakennuspaikkojen määrä. Ylimitoitukselle on kuitenkin selkeitä maapoliittisia perusteita: Riittävällä rakennusalueen osoittamisella ja yksityiskohtaisempien kaavojen myötä tulevalle tonttitarjonnalla pyritään takaamaan se, että tontteja olisi yksityisestä maanomistuksesta huolimatta aina saatavilla kulloinkin kohtuulliseen hintaan. Kunnan mahdollisuudet raakamaan ostoon ja sitä kautta "omalle maalle" kaavoittamiseen ovat vähäiset. Hailuodossa pohditaankin tarkempien osayleiskaavojen kaavoittamista maankäyttösopimuksiin pohjaten, jolloin sopimuksiin voidaan määritellä tarpeelliset ehdot riittävän tonttivarannon saamiseksi vapaille markkinoille.

Hailuodon potentiaalisuus asuinpaikkana lisääntynee lauttayhteyden korvautuessa kiinteällä yhteydellä, mutta silloinkaan Hailuotoon ei ole odotettavissa suurta uudisrakentamispainetta. Kiinteä yhteys lisäänee kuitenkin Huikkuun ja Santoseen osoitettujen uudisalueiden kiinnostusta ja odotettavissa on, että Oulun suunnalta Santoseen siirtyä muutamia asukkaita. Muuttajien määrät eivät kuitenkaan todennäköisesti ole suuria.

Hailuodon strategisen yleiskaavan asuinaluevarausten ylimittaus ei aiheuta haitallista yhdyskuntakehitystä, sillä vaikka alueet toteutuvat vain osittain, ovat ne sijoitettu nykyistä yhdyskuntarakennetta tukien, eikä esimerkiksi koulukuljetusreittien ulottumattomiin.

8.2. Vaikutukset rakennettuun ympäristöön ja taajamakuvaan

Hailuodon keskeinen kyläalue, jossa on paljon kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia ja pihapiirejä tiivisty strategisen yleiskaavan toteuttamisen myötä. Asuinaluevaraukset on kuitenkin pyritty sijoittamaan vanhan asutuksen lomaan niin, ettei perinteinen taloryhmittäinen sijoittelu peltöjen lomaan oleellisesti muutu.

Mikäli kaikki kaavan asuinaluevaraukset toteutuvat (mikä on selkeän ylimitoituksen vuoksi lähes mahdotonta), päivittyisi Hailuodon taajamakuva uudella rakentamisella selvästi kauttaaltaan keskeisillä kyläalueilla sekä osin Luovontien varrella Santosessa. Koska uusia rakennuspaikkoja tarvitaan selvästi vähemmän kuin mitä kaavassa on varauksia, on vaikea arvioida, mitkä alueet toteutuvat ja mitkä eivät. Näin ollen todellisia ja toteutuvia taajamakuvallisia vaikutuksia on vaikea kohdentaa eri alueille.

Pohjois-Pohjanmaan liiton tekemässä tuoreessa inventoinnissa esitetyt valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on osoitettu Hailuodon strategisessa yleiskaavassa kulttuurihistoriallinen kohde -merkinnällä tai maisema-aluerajauksella. Liiton inventoinnissa määriteltujen paikallisten kohteiden (29 kpl) osalta arvotus- ja sijaintitiedot ovat osin määrittelemättä, joten niiden huomiointi kaavallisesti jätetään myöhemmin laadittavien tarkempien osayleiskaavojen tehtäväksi. Kulttuurihistoriallisten kohteiden pihapiiriin täydentämien harkitusti on mahdollista, mutta asiaa tulee tarkastella huolella mm. taajamakuvalliselta kannalta yksityiskohtaisemman kaavoituksen myötä, jotta kulttuuriympäristön arvot säilyvät mahdollisimman hyvin. Vaikka perinteistä rakennuskantaa on Hailuodossa paljon, kokonaisuutena rakennuskannasta välittyy kerroksellisuus, mitä strategisen kaavan sallima täydennys- ja uudisrakentaminen toteutuessaan myös lisää.

Keskeisen kyläalueen taajamakuva piirtyy pitkälti keskeisen kyläraitin näkövinkkelistä. Nykyisellään Luovontien ja Marjaniementien miljöössä vaihtelevat pääosin peltoalueet, vanha asutus sekä puustoinen raittisuus. Taajamakuvan perinteisyyden säilyttämiseksi uudisalueet on pyritty sijoittamaan Luovontien ja Marjaniementien tiemiljöössä mahdollisimman huomaamattomasti hieman etäämmälle tiestä, niin etteivät uudisalueet oleellisesti näy keskeiselle kyläraitille vaan jäävät olevan kylärakenteen tai tienvarsipuuston taakse.

8.3. Vaikutukset muinaisjäännöksiin

Muinaisjäännöksiä luokitellut kohteet ovat muinaismuistolain suojaamia. Tiedossa olevat muinaismuistot on osoitettu kaavassa kohdemerkinnöin, eikä niiden kohdalle ole osoitettu uutta, nykyisestä poikkeavaa toimintaa.

Kaavatyön aikana tehdyssä arkeologisessa selvityksessä todetut muut kulttuuriperintökohteet on myös huomioitu kaavakartalla "muu kulttuuriperintökohde" -merkinnällä lukuun ottamatta lukuisia kantataloja ja torppia, joita ei kaavakartan luottavuuden vuoksi voida esittää kaavakartalla. Muista kulttuuriperintökohteista Kestin sotamänty sijoittuu laajemman asuinaluevarauksen sisään ja Askelin sotamänty aivan asuinaluevarauksen rajalle. Asuinrakentaminen on helposti sijoitettavissa ko. kohdissa niin, ettei muu kulttuuriperintökohde -statuksen saaneiden puiden säilymistä vaaranneta, sillä puut sijoittuvat kulkuteiden varteen. Puiden säilyminen onkin ennen kaikkea huomioitava mahdollisissa teiden kunnostus- ja parannustoimissa. Kantatalojen ja torppien osalta suojelutavoitteet ja mahdollisuudet määritellään tarkemmissa osayleiskaavoissa.

Kokonaisuutena voidaan todeta, ettei kaavan toteutumisella ole merkittäviä vaikutuksia tiedossa oleviin muinaismuistoihin.

8.4. Vaikutukset muihin maankäyttömuotoihin

Maa- ja metsätalous:

Asuinaluevaraukset ulottuvat paikoitellen nykyisten peltoalueiden reunoille tai suhteellisen pienille peltotilkuille, miltä osin peltoala siis tulee vähenemään asuinrakentamisen toteutuessa. Toisaalta pienillä peltotilkuilla ei ole oleellista merkitystä maataloudessa, sillä peltoala keskittyy myös jatkossa laajempiin kokonaisuuksiin. Etäämpää keskustasta löytyy maa- ja metsätalousalueita, joita voitaneen raivata tarvittaessa myös pelloiksi, mikäli peltoalaa tarvitaan lisää. Strategisen yleiskaavan laajahkot reservialuevaraukset (A1, A2, T/TP) on osoitettu nimenomana reservialueina, jotta normaali maa- ja metsätalous on alueella mahdollista mahdollisimman pitkään, mikäli alueen käyttöönotto rakentamiseen tapahtuu vasta myöhemmin tulevaisuudessa tai rakennusalueiden tietoisesta ylimitoituksesta johtuen ei koskaan.

Kotieläintilat:

Nykyisten eläintilojen toimintaedellytykset on pyritty turvaamaan strategisessa kaavassa niin, ettei niiden nykyisen eläinmäärän mukaisen suojaetäisyys-suositusalueen sisään ole esitetty uutta asuinrakentamista.

Matkailu:

Matkailua palvelevat aluevaraukset on tutkittu tarkemmilla osayleiskaavoilla (Marjaniemen osayleiskaava, Merialueen osayleiskaava, Hailuodon rantayleiskaava) ja niiden matkailuun liittyvät aluevaraukset sisältyvät Hailuodon strategisessa yleiskaavassa rantavyöhykkeen monitoimialueeseen, eikä strategisessa yleiskaavassa ole osoitettu uusia matkailupalvelujen aluevarauksia.

Tavoitteellisena merkintänä strategisessa yleiskaavassa on tuotu esiin matkailun kehittämisen kohdealueet Marjaniemessä, Huikussa sekä Pölässä. Ko. alueiden kehittäminen tukee kunnan elinvoimaa sekä kohteiden seudullista merkittävyyttä. Hailuodon strategisessa yleiskaavassa on Kirkkosalmen alueelle (osin luonnonsuojelualueen ja Kirkkosalmen Natura-alueen tuntumaan) osoitettu luontomatkailun kehittämisalue viivamerkintänä. Luontomatkailun kehittämisalueen ja sitä palvelevien reittien toteuttaminen edellyttää tarkkaa ja huolellista suunnittelua sekä luontoarvojen turvaamista ja mahdollisesti tapauskohtaista Natura-arvioinnin tarveharkintaa riippuen kehittämistoimenpiteiden laajuudesta ja sisällöstä. Tarkempien kaavojen matkailupalvelujen varaukset sekä luontomatkailun kehittämisaluemerkintä on katsottu strategisen kaavan tasolla riittäviksi välineiksi Hailuodon matkailun kehittämisen kannalta.

Muu yritystoiminta ja teollisuus:

Viinikantien varteen osoitettu uusi teollisuuden- ja toimitilarakentamisen reservialue (T/TP) mahdollistaa monipuolisen teollisuus- ja yritystoiminnan sijoittumisen Hailuodon kuntakeskustan tuntumaan ja edistää sitä kautta elinkeinojen kehittymistä. Viinikantien varteen osoitettu T/TP reservialuevaraus on niin laaja, että sen toteutuminen kokonaisuudessaan on hyvin epätodennäköistä. Aluevaraus on sijoitettu alueelle, jossa alueelle sijoittuva toiminta ei häiritse asumista, joskin sinne menevä liikenne kulkee Viinikantien ja sitä kautta kuntakeskustan kautta. Alueen tarkemmassa suunnittelussa on huomioita myös läheiset Natura- ja suojelualueet sekä Kirkkosalmen ympäristön luontomatkailun kehittämisalue.

8.5. Vaikutukset luontoon

Natura- ja luonnonsuojelualueiden välittömään läheisyyteen ei ole osoitettu uutta merkittävää maankäyttöä Viinikantien varren T/TP -reservialuevarausta lukuun ottamatta, joten Hailuodon luontoarvot eivät oleellisesti vaarannu strategisen yleiskaavan toteuttamisen myötä. Suojellisesti arvokkaat lajit sijoittuvat myös pääsääntöisesti strategisen kaavan uudisalueiden ulkopuolelle ranta- ja metsäalueille, joskin myös keskeisillä kyläalueilla on tiedossa olevia muutamia suojellisesti arvokkaiden lajien esiintymiä. Niiden osalta rakentamisen suhde luontoarvoihin tutkitaan tarkemmin yksityiskohtaisempien kaavojen myötä, jolloin rakentamisalueiden ja herkkien luontokohteiden ja uhanalaisten kasvilajien esiintymäalueiden välille tulee jättää riittävän laaja rakentamaton alue. Viinikantien varren teollisuuden ja työpaikkojen reservialuevarauksen toteuttamisen (T/TP) vaikutukset läheiselle luonnonsuojelualueelle sekä Kirkkosalmen Natura-alueelle tulee tutkia tarkemmin yksityiskohtaisessa osayleiskaavoituksessa, kun tiedetään, minkä tyyppistä toimintaa ja kuinka laajasti T/TP alueelle todennäköisesti sijoittuu.

Strategisen yleiskaavan muilla uudisaluevarauksista ei ole välitöntä haittaa lintujen pesimä- ja levähdysalueille tai suojelluille luontokokonaisuuksille. Koska kaavan asuinalueet sijaitsevat pääosin nykyisillä kyläalueilla tai pääraitin tuntumassa, ei niistä ole haittaa ihmisvaikutukselle herkille alueille tai herkkien lajien esiintymispaikoille, jotka sijoittuvat suurimmaksi osaksi ranta-alueelle.

Kulutusherkkiä luontotyyppejä esiintyy Hailuodon ranta-alueilla sekä saaren pohjoisosan harjujaksolla (harjijensuojeluohjelma). Käytettävissä olevien lähtötietojen mukaan herkkien lintulajien pesimäalueita esiintyy pääosin Hailuodon rannikko-alueilla. Lähtötiedot eivät kuitenkaan ole kattavia eli suunnitelmien tarkentuessa yksityiskohtaisempien osayleiskaavojen myötä tulisi tehdä tarkentavia, maastotöihin perustuvia luontoselvityksiä suunnittelualueiden luontoarvojen kartoittamiseksi.

Lisääntyvä asutus ja matkailu voivat aiheuttaa vaikutuksia ihmistoiminnasta herkille luontokohteille maastossa liikkumisen ja retkeilyn kautta maaston ja kasvuston kulumisena. Ihmisten ohella myös irrallaan kulkevat lemmikki- ja kotieläimet voivat lisätä häirintää ja olla uhka villieläimille, etenkin pesiville lintujen osalta. Hailuotoon odotettavissa oleva asukasmäärän lisäys ei kuitenkaan ole merkittävä, eikä sitä kautta ole odotettavissa oleellista vaikutusta herkkien alueiden maaston tai kasvuston kulumiseen.

Myös Kirkkosalmen tuntumaan osoitetulla luontomatkailun kehittämisalueella toteutettavien toimenpiteiden tulee olla sellaisia, etteivät ne merkittävästi heikennä Kirkkosalmen Natura-alueen ja luonnonsuojelualueen luontoarvoja. Kirkkosalmen alue on luontoarvoiltaan hyvin herkkää aluetta ja alueen kehittäminen tulee perustua hyvään paikallistuntemukseen, mikä sisältää myös luonnonsuojelubiologisen osaamisen. Kirkkosalmen alueen kehittämisessä tulee huomioida häiriöaltis linnusto, ja pohtia esim. uusia lintutorneja (Patelanselälle, Kirkonkareille, Perukka) laajempien reitistöjen sijaan.

Lisääntyvän liikenteen vaikutukset eivät ole merkittäviä eläinten liikennekuolleisuuden kannalta. Uusia tieyhteyksiä suunniteltaessa on tarkemman kaavoituksen myötä huolehdittava, ettei linjauksilla katkota tarpeettomasti ekologisia yhteyksiä. Yksityiskohtaisemmat vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin sekä luonnon monimuotoisuuteen tutkitaan tarkempien kaavojen myötä tehtävien tarkempien luontoselvitysten avulla.

8.6. Vaikutukset maisemaan

Koko Hailuoto on valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta. Strategisen yleiskaavan uudet rakentamisalueet sijoittuvat selkeästi keskeisille kyläalueille sekä osin Luovontien varteen, joten maisemamuutoksia kaavan toteutumisen johdosta aiheutuu pääosin vain samaisille alueille laajojen ranta- ja metsäalueiden jäädessä maisemamuutosten ulottumattomiin. Strategisessa yleiskaavassa asuinalueet laajentuvat osittain nykyisten peltoalueiden reunoille tai pienille peltotilkuille, mikä toteutuessaan tiivistää nykyistä kylämaisemaa selvästi ja sitä kautta muuttaa myös perinteistä Hailuodon maalaismaisemaa peltoalan hieman vähetessä. Toisaalta on erittäin todennäköistä että vain osa aluevarauksista toteutuu. Maisemavaikutuksia lieventää myös se, että uudisrakentaminen tulee suurella todennäköisyydellä olemaan pientalorakentamista, mikä on luonteensa puolesta helpoiten sovitettavissa kaavan yleismääräysten edellytysten mukaisesti perinteiseen kylämaisemaan.

Harjun alueelle osoitettu selvitysalueen mahdollinen tuleva maankäyttö ratkaistaan myöhemmissä erillisissä suunnitteluvaiheissa tarkempiin lisäselvityksiin perustuen. Jos selvitysalueelle osoitetaan jatkossa esimerkiksi tuulivoimarakentamista, aiheuttaa se toteutuessaan maisemavaikutuksia etenkin rannan tuntuman vesialueilla. Mahdollisen tuulivoimarakentamisen maisemavaikutukset tutkitaan tarkemmin alueelle tulevien mahdollisten hankkeiden myötä tarkemmassa osayleiskaavoituksessa, jolloin tuulivoimaloiden korkeuteen ja määrään on tehtävien tarkempien selvitysten myötä helpompi ottaa kantaa.

8.7. Vaikutukset maa- ja kallioperään

Hailuodon strategisen yleiskaavan toteuttaminen ei aiheuta oleellisia muutoksia alueen maa- ja kallioperään.

8.8. Vaikutukset vesistöihin

Kaavan mahdollistamat uudet rakentamisalueet eivät sijoitu järvien tuntumaan tai meren rannalle, joten suoria vaikutuksia vesistöihin ei todennäköisesti ilmene. Myöskään maaseutumaisen väljästi rakentuvien alueiden hulevesien virtaamat eivät muodostune ongelmaksi tai aiheuta oleellisia muutoksia alueen vesistöolosuhteisiin.

Harjun alueelle osoitettu selvitysalue sijoittuu länsireunaltaan pieneltä osin Marjaniemen pohjavesialuerajauksen (vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue) sisään. Pohjavesialueen ja selvitysalueelle mahdollisesti jatkosuunnittelussa tutkittavaan tuulivoima-alueen rajaukset toisiinsa nähden tarkentuvat myöhemmin tarkemmassa kaavoituksessa. Muilta osin pohjavesialueille ei ole osoitettu strategisessa yleiskaavassa sellaisia uudisaluevarauksia, jotka tulisi erikseen huomioida pohjavesialueiden suhteen.

8.9. Vaikutukset ilmaan ja ilmastoon

Hailuodon strategisen yleiskaavan toteuttamisella ei juurikaan ole kokonaisuuden kannalta merkitystä ilmastovaikutusten hallinnassa, sillä kunnan todennäköinen väestönkasvu on hyvin maltillista. Väestönkasvu lisännee kuitenkin jonkin verran pendelointiä Hailuodon ja Oulun välillä, millä on vaikutusta liikkumisesta aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen lisääntymiseen.

Teollisen toiminnan lisäyksellä Viinikantien varren T/TP-reservialueella voi olla alueelle sijoittuvan toiminnan tyypistä ja laadusta johtuen vaikutuksia ilmaan ja ilman laatuun. Koska alueelle mahdollisesti sijoittuvan toiminnan laatua ei vielä tiedetä, arvioidaan vaikutukset tarkemmin yksityiskohtaisemman kaavoituksen tai ympäristölupakäytännön yhteydessä.

Kaavan mahdollistaman asukasmäärän kasvun aiheuttaman liikenteen määrän kasvulla ei arvioida olevan merkittäviä päästövaikutuksia ilmanlaadun kannalta. Paikallisia ja rakennusaikaisia muutoksia voi kuitenkin maankäytön muutoksesta aiheutua.

Harjun alueelle osoitetun selvitysalueen osalta ei tässä vaiheessa ole tiedossa oleellisia ilmastovaikutuksia. Mikäli alueelle osoitetaan tuulivoimatuotantoa, edistää se Suomen ilmastopoliittisia tavoitteita: tuulivoima on ympäristöystävällistä, uusiutuvaa ja polttoainevapaata energiaa, josta ei aiheudu käyttöaikaisia päästöjä ilmaan, veteen tai maahan.

Hailuodon pienipiirteistä maalaismaisemaa kesällä 2016.

8.10. Vaikutukset liikenteeseen

Hailuodon strategisen yleiskaavan toteutuminen lisää jonkin verran liikennettä Hailuodossa, etupäässä keskusta-alueella sekä Luovontielleä. Kevyen liikenteen väylävaraukset yleisten teiden varsilla lisäävät toteutuessaan liikenneturvallisuutta kattavasti niin jalankulun kuin pyöräilynkin osalta.

Uusi T/TP reservialue Viinikantien varressa lisänee toteutuessaan toiminnallisena keskuksena jonkin verran liikennettä keskeisellä kyläalueella, joskin toiminnan laatu määrittelee alueen toteutumisen aiheuttaman työpaikkaliikenteen ja mahdollisen raskaan liikenteen määrän. Tässä vaiheessa asiaa ei voida tarkemmin arvioida.

Saari on hyvin tuulinen ja talviaikaan tuulisuudella on vaikutusta mm. teiden auraukseen. Avoimilla alueilla olevia teitä on hyvin vaikea pitää vapaana lumesta. Asia on pyritty huomioimaan niin, ettei kaavassa osoiteta uusia kunnossapidettäviä tietä perusteella tai palvelemaan vain yhä rakennuspaikkaa.

Vesiliikenne:

Kaava-alueelle johtaa Väyläviraston (ent. Liikennevirasto) ylläpitämät Oulunsalo-Hailuoto väylä, Marjaniemen väylä ja Pöllänlahden venereitti. Hailuodon ranta-alueille sijoittuu useita kiinteitä merenkulun turvalaitteita (linjatauluja, merimajakka, apuloisto) ja saaren sisäosaan, Hyypänmäelle merenkulun kiinteä turvalaite, ylempi linjataulu. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida kaava-alueella sijaitsevat turvalaitteet siten, että niiden näkyvyys merenkulkijoille huomioidaan.

8.11. Vaikutukset virkistyskäyttöön

Hailuodossa on asukasmäärään nähden erittäin paljon viheralueita, etupäässä metsää, eikä strategisen yleiskaavan toteuttaminen juurikaan muuta tilannetta. Toisaalta laajaan viheraluetarpeeseen vaikuttaa myös Hailuodon merkitys matkailualueena sekä kunnan tärkeä merkitys seudullisen virkistytymisen kannalta. Strategisen yleiskaavan rakennusaluevaraukset ovat yleispiirteisiä ja laajahkoja, eikä kaikkia detaljitason mahdollisesti tarvittavia suppeampia viheralueita tai -yhteyksiä voida esittää yleispiirteisessä kaavassa. Kuitenkin, sekä kunnan tasolla että seudullisesti tarkasteltuna Hailuoto säilyy yleiskaavan aluevarausten toteutumisen jälkeenkin edelleen "vihreänä" saarena ja viheralueita on riittävästi jatkossakin.

Strategisessa yleiskaavassa on esitetty ohjeelliset linjaukset moottorikelkkailun yhteystarpeelle sekä suhteellisen kattavasti ulkoilun yhteystarpeille, joita on varattu etupäässä rantojen tuntumaan niin, että ne verkottuvat keskenään. Varaukset palvelevat asukkaiden ohella myös matkailun tarpeita. Vaikka ohjeellisten varausten lopulliset linjaukset tarkentuvat yksityiskohtaisempien kaavojen tai mahdollisten reittitoimitusten myötä, on niiden merkitseminen strategiseen kaavaan oleellisen tärkeää, jotta jatkossa urat ja reitit voidaan suunnitella ja keskittää harkittuihin kohtiin niin, että voidaan varmistaa, ettei virkistyskäyttö vaaranna luonnonsuojeluarvoja, vaan hyödyntää ne kestäväällä tavalla. Jo nykyään luonto- ja kulttuurimatkailu ovat Hailuodossa tärkeitä elinkeinoja. Luontomatkailua on ohjattu selkeästi opasteiden ja karttamateriaalin avulla tietyille alueille, joilla on retkeilijöille ja muille luontoharrastajille sopivia palveluja ja rakenteita kuten luontopolkuja, lintutorneja, tauko- ja nuotiopaikkoja.

Olemassa olevien luontomatkailualueiden laajentuessa ja uusien reittiyhteyksien suunnittelussa tulisi ottaa huomioon mm. luontokohteiden kulutusherkkyys ja eläinten herkkyytät häirinnälle. Reittejä ei tulisi suunnitella liian lähellä arkojen lintujen pesimäalueita (mm. merenrantaniityt ja kosteikot). Myös kulutusherkkien lajien esiintymispaikat tulisi ottaa huomioon maankäytön (esim. uimapaikat, venevalkamat) suunnittelussa.

Reittien suunnittelussa tulisi ottaa huomioon myös eri virkistysmuotojen aiheuttama melutaso ja melusta elämiin kohdistuvan häirinnän vahvuus. Lisäksi talvista virkistyskäyttöä (hiihtoladut, moottorikelkkaurat) suunnitellessa tulisi ottaa huomioon kasvillisuuden ja luontotyyppien kuluvuusherkkyys sekä eläinten herkkyytät häirinnälle. Herkkiä häirinnälle ovat mm. jo aikaisin keväällä pesintänsä aloittavat ja muut häirinnälle herkat lintulajit (isot petolinnut) sekä kanalintulajit, joiden soidinaika sijoittuu maaliskuuhuhtikuuhun. Lisäksi on otettava huomioon hirvien talvehtimisalueet.

Eläinten häirinnän välttämiseksi voi olla syytä rajoittaa tai kieltää ihmisten liikkumista tietyillä alueilla tai liikkumista tietyihin aikoihin. Hailuodossa on jo käytössä lähinnä lintujen pesimäaikaisten rauhoitusmääräyksiin perustavia liikkumisrajoituksia seuraavilla alueilla: Isomatalla-Maasyvä, Kääppäänkarit, Ojankylänlahti-Kengänkari ja Perukka-Patelselkä. Metsästysrajoituksia on Kirkkosalmen alueella ja Ojankylänlahti-Kengänkari-Ontonperä -alueella (Ympäristöhallinto 2015). Mikäli matkailu ja virkistyskäyttö Hailuodossa edelleen lisääntyy, voi olla aiheellista arvioida olemassa olevien rajoitusten riittävyyttä.

Kevyen liikenteen väylävaraukset kattavasti yleisten teiden varsilla monipuolistavat ja sujuvoittavat toteutuessaan jalankulun ja pyöräilyn mahdollisuuksia ja ovat positiivinen lisä myös Hailuodon virkistysmahdollisuuksien ja matkailun kannalta.

8.12. Selvitysalueen mahdollinen tuleva maankäyttö ja sen vaikutukset

Strategisessa yleiskaavassa on osoitettu selvitysalue se -viivamerkinä Hailuodon luoteisosaan, Harjun alueelle. Alue sijaitsee topografialtaan saaren lakialueella ja siellä on potentiaaliset tuuliolosuhteet tuulivoimatuotantoon, mutta toisaalta luontoarvojen rajoittavuutta /salivuutta tuulivoimarakentamisen kannalta ei vielä ole selvitetty riittävän kattavasti. Selvitetäviin seikkoihin kuuluvat myös alueen muut maakäyttötarpeet, kuten jäkälätalous ja virkistys.

Tuulivoimatuotannon kannalta ajateltuna kyseinen selvitysalue sijoittuu vähintään 2 kilometrin etäisyydelle kaavan asuin- ja lomarakennusalueista, mikä on lähtökohtaisesti riittävä etäisyys strategisen kaavan tasolla ihmisiin kohdistuvien tuulivoimarakentamisesta aiheutuvien vaikutusten (mm. melu- ja väkevaikutukset) minimoimiseksi. Kaavassa osoitetulla selvitysalueella ei sijaitse erityisiä luontoarvoja ja etäisyyttä lähimpiin luonnonsuojelu- ja Natura-alueisiin on noin 1 km. Alueen maankäyttömahdollisuuksia (mm. tuulivoimarakentaminen) selvitetäessä tulee kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota Hailuodon erityisiin lintuvaroihin ja vaikutuksiin petolintujen reviireihin sekä pesimä- ja muuttolinnustoon: tarkemmissa selvityksissä todennäköisesti ne tulevat ratkaisemaan, voidaanko alueelle sijoittaa tuulivoimarakentamista ja jos voidaan, niin minkä verran.

Hailuodon pohjois-, itä- ja etelärannikkoalue sekä sen edustalla oleva vesistöalue kuuluvat Oulun kerääntymisalueena kansainvälisesti arvokkaisiin lintualueisiin (IBA). Etenkin Hailuodon rannikkoalue ja sen edustalla olevat luodot ja särkät ovat muuttolinnuille tärkeä ruokailu- ja levähdysalueita. Höltän (2013) ja Pohjois-Pohjanmaan liiton teettämän muuttolinnustaselvityksen (Aappo Luukkonen, Sito Oy 2016) mukaan Hailuoto sijoittuu suurten petolintujen kuten piekanan ja merikotkan sekä kurkien merenrannikon suuntaiselle päämuuttoreitille ja petolintuja muuttaa paljon Hailuodon yli. Lisäksi Pohjois-Pohjanmaan liiton muuttolinnustaselvityksessä (2016) todetaan suosituksena maakuntakaavan tuulivoimarakentamiselle, että toistaiseksi on pidättäydyttävä lisäsuunnittelusta rannan suuntaisella päämuuttoreitillä. Sen perusteella Hailuotoon voitaneen tutkia vain "ei seudullisia"

eli tuulivoimalamäärältään maakuntakaavatasoon laajuuden (raja tällä hetkellä 10 voimalaa) alittavan tuulivoima-alueen toteuttamista; kaavatyön aikaisissa keskusteluissa on puhuttu korkeintaan 2- 3 tuulivoimalan kokonaisuudesta. Lopulliset vaikutukset muuttolintuihin riippuvat mahdollisten voimaloiden määrästä ja jossain määrin sijainnista. Lintujen tiedetään yleensä ottaen kuitenkin väistävän lentoreitilleen osuvat voimat ja kiertävän puistoja. Linnut hyödyntävät myös voimala-alueiden väliin jääviä aukkoja.

Lisäksi Harjun selvitysalueen pohjoisosa sijoittuu osittain harjijensuojeluohjelma-alueelle ja länsiossa Marjaniemen pohjavesialueelle. Harjijensuojeluohjelmaan kuuluvan alueen soveltuvuus mm. tuulivoimarakentamiseen tulee ratkaista tapauskohtaisesti toimintojen sijoittumisvaihtoehtojen ja vaikutusten arvioinnin perusteella. Harjijensuojeluohjelma-alueille sovelletaan maa-aineslakia. Lähtökohtaisesti kaavassa olevaan harjualuemerkintään ei liity ehdollista rakentamisrajoitusta.

Mikäli selvitysalueelle osoitetaan jatkossa tuulivoimatuotantoa, on sillä vaikutusta myös alueen maisemakuvaan. Tuulivoimaloiden korkeudesta riippuen tuulivoimaloita tulisi näkymään saaren yhtenäiselle laajalle peltoalueelle ja muille saaren avoimille alueille, kuten soille ja kosteikoille. Myös avomereltä tarkasteltuna voimat saattaisivat erottua selkeästi. Sisämaan uusi tuulivoimaloiden alue muuttaisi korkeiden voimaloiden myötä maisemakuva saaren valtakunnallisesti arvokkaalla kulttuurimaisema-alueella, joskin kunnan tavoitteissa on vain muutaman tuulimyllyn sijoittamisen tutkiminen alueelle. Puhutaan siis enintään kahdesta tai kolmesta tuulivoimalasta.

Myös mahdollinen poikkeaminen Ympäristöministeriön ohjeesta jättää valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet pääsääntöisesti tuulivoimarakentamisen ulkopuolelle tulee selvitysalueen osalta myös pohtia /perustella kattavasti, mikäli selvitysalueelle tutkitaan tuulivoiman rakentamista.

Hailuodossa oleville/ olleille (Marjaniemi) muutamille nykytekniikalla toimiville tuulivoimaloille on ominaista melko pieni koko, eivätkä ne ole hallinneet maisemaa. Mikäli Strategisen yleiskaavan selvitysalueen maankäyttö painottuu selvitysten jälkeen tuulivoimatoimintaan, on tuulivoimaloiden osalta kiinnitettävä riittävästi huomioita nimenomaan Hailuotoon soveltuvan tuulivoimalakorkeuden määrittämiseen. Todennäköisesti alueelle soveltuu maltillisen korkeuden omaavia voimaloita.

Mikäli strategisessa kaavassa osoitettu selvitysalueen maankäyttö toteutuu tuulivoimatuotantoon perustuvana, edellyttää se yksityiskohtaisempaa tuulivoimaosayleiskaavan laadintaa ja tarkempaa vaikutusten arviointia, laajemmissa hankkeissa jopa YVA -menettelyä.

8.13. Vaikutukset teknisen huollon järjestämiseen

Hailuodon strategisen yleiskaavan mahdollinen tuulivoimatuotannon aluevarauksen toteutuminen Harjun alueella parantaisi Hailuodon sähköverkon toimintavarmuutta. Aurinkoenergian rakentamisen mahdollisuudet on huomioitu maa- ja metsätalousalueen (M) kaavamääräystekstissä, mikä osaltaan myös luo mahdollisuuden edistää paikallista energiantuotantoa.

8.14. Vaikutukset talouteen

Kaavan taloudelliset vaikutukset pystytään arvioimaan sitä tarkemmin, mitä yksityiskohtaisemmalla tasolla suunnittelu on. Strategisen kaavan tasolla arviointi on vain suuntaa antavaa. Hailuodossa uudet alueet toteutettaneen yksityiskohtaisemmillä osayleiskaavoilla, eikä uusia asemakaavoitettavia alueita

todennäköisesti tule. Uutta asuinrakentamista koskevat kustannukset jäävät siis pitkälti yksityisten rakentajien osalle, eikä kunnalle aiheudu esim. katurakentamisen velvoitetta. Kokonaistalouden kannalta on kuitenkin järkevää pyrkiä keskittämään asutus olevien, esimerkiksi jo talviaurattavien teiden varsille tai ryhmittelemään uusi asutus niin, että kutakin tietä käyttää useampi rakennuspaikka. Merkittävimmät kaavan toteuttamisen kustannukset liittyvät uusien teiden rakentamiseen.

Pääteiden varsille osoitettujen kevyen liikenteen väylien toteuttamisen kustannukset kuuluvat valtiolle, mutta väylien toteuttamisen ajankohdasta ei ole tietoa. Etenkin Huikun ja Marjaniemen välisen kantatien/yhdystien varteen osoitetulle kevyen liikenteen väylälle voidaan nähdä seudullistakin tarvetta Marjaniemen matkailukohde -statuksen sekä mahdollisen Hailuodon ja Oulun välisen kiinteän yhteyden toteutumisen myötä.

Palvelu- ja elinkeinotoimintaan liittyvät aluevaraukset (C, T ja TP) luovat maankäytölliset edellytykset palvelujen kehittämiseen ja työpaikkojen lisäämisen oman kunnan alueella. Etenkin Viinikantien varteen Ryöppäntien ja Pöckelönperäntien väliin osoitettu uusi laaja T /TP -reservialuevaraus luo mahdollisuuksia elinkeinotoiminnan kehittämiseen ja sitä kautta uusien työpaikkojen muodostumiseen Hailuodossa.

8.15. Vaikutukset terveyteen, sosiaalisiin oloihin ja ihmisten elinoloihin

Ampumaradan melu:

Ampumaradan toiminta Lahdenperän alueen kupeessa on suhteellisen vähäistä ja kyseessä on pienimuotoinen kylärata, jolle ei ole aiempien tarkastelujen perusteella löytynyt Hailuodosta vaihtoehtoja sijoituspaikkaa. Strategisessa yleiskaavassa ampumaradan ympärille osoitettu melualue on piirretty vuoden 2013 meluselvityksen kivääriratojen meluvyöhykkeiden perusteella. Todellinen melualue on todennäköisesti tätä pienempi, koska mm. ampumakoppeja on meluselvityksen teon jälkeen eristetty. Koska tuoretta meluselvitystä alueelta ei ole, ei melualueutta voida osoittaa kaavassa nyt esitettyä tarkemmin. Ampumaradan meluasiasia tarkasteltaneen jatkossa yksityiskohtaisemmin Lahdenperän keskeneräisessä osayleiskaavassa.

Hailuodon lentopaikka /melu:

Hailuodon lentopaikalla harjoitettava toiminta on satunnaista harrastetoimintaa. Toiminnasta aiheutuvia meluhaittoja on arvioitu tarkemmin keskeneräisen Pöllän osayleiskaavatyön yhteydessä.

Hailuodon strategisen yleiskaavan alue tulee todennäköisesti säilymään hyvin suurelta osin nykyisellään täydentyen vain maltillisesti, sillä Hailuodon ja mantereen välille toteutuvasta kiinteästä yhteydestä huolimatta Hailuotoon ei kohdistune suurta rakentamispainetta. Todennäköisesti siis vain osa kaavassa varatuista uusista asuinrakentamisen alueista toteutuu tavoitevuoteen 2030 mennessä, eikä Hailuodon perinteisen asumisen luonteen tai väljyyden arvioida oleellisesti muuttuvan, joten uudisrakentamisen toteuttamisesta aiheutuvat vaikutukset ihmisten elinoloihin jäänevät kokonaisuuden kannalta merkittävydeltään vähäisiksi.

Hailuodossa on runsaasti ulkoiluun käytettäviä teitä ja polkuja, joita ei ole mitenkään erityisesti merkitty maastoon tai kartoille. Osan niistä merkitsemisellä ohjeellisella ulkoilun yhteystarvemerkinillä yleiskaavaan tuetaan ajatusta Hailuodon virkistyskäyttötuksesta sekä matkailun kehittämisestä. Ulkoilun yhteystarvevaraukset saattavat aiheuttaa maanomistajien keskuudessa toisinaan vastustusta, vaikka kokonaisuuden ja yhteisen hyvän nimissä myös virkistykseen käytettäviä reittivarauksia tarvitaan. Tältä osin

ohjeellisen ulkoilun yhteystarpeen osoittamisella voi olla sosiaalisia vaikutuksia (vastustusta). Toisaalta ohjeelliseksi merkittyjä ulkoiluyhteyksiä käytetään osin jo nykyisin, joten muutos koskee lähinnä kaavatasolista määrittelyä.

Myös strategisessa kaavassa osoitetut uudet tielinjaukset saattavat aiheuttaa maanomistajissa sekä positiivisia että negatiivisia ajatuksia. Tielinjaukset on pyritty osoittamaan kaavassa kokonaisuutta parhaiten palveleviksi, joskin teiden linjaukset ratkaistaan yksityiskohtaisemmin tarkempien osayleiskaavojen myötä.

Kokonaisuutena arvioiden Hailuodon strategisen yleiskaavan toteuttamisen muutokset ihmisten elinoloihin eivät ole merkittäviä.

8.16. Suunnittelutilanteeseen kohdistuvat vaikutukset

8.16.1. Kaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttövoitteisiin

Hailuodon strateginen yleiskaava edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (ks. s. 4) toteutumista seuraavasti:

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen:

Hailuodon strategisen yleiskaavan ratkaisu edistää koko maan monikeskuksista ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta tukien Hailuodon elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Hailuodon strategisen yleiskaavan runsaat aluevaraukset (C, TP, A, rantavyöhykkeen monitoimialue) tukevat elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämistä sekä alueen väestönkehitystä.

Uusien rakentamisalueiden osoittaminen olemassa olevaan infran varrelle tukee vähähiilistä ja resurssitehokasta yhdyskuntakehitystä. Hailuodon keskeisen taajamarakenteen tiivistämien ja täydentämien vahvistaa Oulun seudun yhdyskuntarakenteen eheyttä.

Palvelujen ja työpaikkojen saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta tukee niiden sijainti pääosin keskeisen kyläraitin varrella. Kävelyn ja pyöräilyn edistämistavoite on huomioitu Hailuodon strategisessa yleiskaavassa keskeisillä reittivaroituksilla.

Tehokas liikennejärjestelmä:

Hailuodon strategisen yleiskaavan liikenneverkko perustuu olemassa olevaan maantiehen 816 (Luovontie / Marjaniementie), mikä tukee laajemman liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta.

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö:

Alaville alueille tai ranta-alueille ei ole osoitettu uutta rakentamista, ja tulvavaara on huomioitu kaavan yleismääräyksissä.

Terveyshaittoja on ehkäisty mm. osoittamalla kaavassa toimivien eläintilojen suojaetäisyys-suositusalueet, eikä ko. eläintilojen välittömään läheisyyteen ole osoitettu uutta häiriintyvää toimintaa.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat:

Kaavassa on huomioitu seudullisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet ja uudisrakentamisen alueet on pyritty sijoittamaan niin, että olevan kulttuuriperinnön arvot on mahdollista säilyttää.

Laadittu kaava edistää elinympäristön laadun parantamista ja luonnon voimavarojen kestävä hyödyntämistä. Hailuodon strateginen yleiskaava tukee luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä. Kaavan ulkoilun yhteystarvemerkinnöillä sekä laajoilla viheralueilla edistetään luonnon virkistyskäyttöä.

Ekologisesti ja virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet säilyvät edelleen rakentamattomina ja eheinä.

Yhtenäisiä laajoja peltoalueita ei ole otettu taajamatoimintojen käyttöön eikä laajoja metsätalousalueita ole oleellisesti pirstottu.

Uusiutumiskykyinen energiatuotanto:

Hailuodon strategisessa kaavassa on osoitettu voimassa olevien kaavojen tuulivoima-alueet Marjaniemessä sekä Huikussa. Myös Harjun alueen selvitysaluevaraus (mahdollinen tuulivoimatuotanto) tukee tavoitetta varautua uusiutuvaan energian tuotantoon.

8.16.2. Suhde maakuntakaavoitukseen

Hailuodon strateginen yleiskaava tulkitsee Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaa kuntatasolla. Strategisen kaavan aluevaraukset ovat tarkentuneet suhteessa yksityiskohtaisempiin analyyseihin ja tavoitteisiin.

8.17. Kaavan oikeusvaikutukset

Yleiskaavojen oikeusvaikutukset on määritelty maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL). Yleiskaava on lähtökohtaisesti yleispiirteinen kaava, jonka tarkkuusaste ja kaavamääräysten luonne voi vaihdella sen mukaan, millaisia asioita kaavalla halutaan ohjata. Hailuodon strategisen yleiskaavan määräykset ovat pääosaltaan yleisellä tasolla, eikä kaava ole MRL 44§:n tarkoittama suoraan rakentamista ohjaava kaava.

Hailuodon strateginen yleiskaava korvaa alueellaan Oulun seudun yleiskaava 2020:n. Hailuodon strategisen kaavan alueella on voimassa neljä hyväksyttyä oikeusvaikutteista osayleiskaavaa, joiden alueella strateginen yleiskaava ei tule voimaan kaavan yleismääräyksiin kirjatun mukaisesti. Hailuodon strategisella kaavalla ei siis ole oikeusvaikutuksia voimaan jäävien osayleiskaavojen alueella, joita ovat alla luetellut:

- * Hailuoto, rantayleiskaava
- * Marjaniemen osayleiskaava
- * Merialueen osayleiskaava
- * Peltokuusikon osayleiskaava

Hailuodon strategisen yleiskaavan yleismääräyksissä on lisäksi todettu informatiivisena tietona vireillä olevat keskeneräiset osayleiskaavat, jotka voimaan tullessaan korvaavat alueellaan strategisen yleiskaavan. Näitä ovat:

- * Lahdenperän osayleiskaava
- * Pöllän osayleiskaava

Strateginen yleiskaava ei voi olla voimassa yhtä aikaa tarkemman osayleiskaavan kanssa. Strategisen yleiskaavan tarkoituksena on kuitenkin, että alueiden käyttö säilyy strategisten tavoitteiden mukaisina niilläkin alueille, jonne on myöhemmin tarkoitus laatia tarkempi esim. rakentamista suoraan ohjaava osayleiskaava. Kunta voi myös tarkempaa osayleiskaavaa laatiessaan huomioida strategiset tavoitteet, joskaan kyse ei ole kaavojen välisestä ohjausvaikutuksesta. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaava (tai seudullinen yleiskaava) ohjaa yleiskaavoitusta ja yleiskaavoitus asemakaavoitusta.

Sekä kunnan että valtion viranomaisen on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista.

Rakentamisen osalta Hailuodon strategisessa kaavassa on M -alueita koskien annettu rakentamista rajoittava määräys, joka sallii laajoilla M-alueilla vain maa- ja metsätalouteen liittyvän rakentamisen. Erillinen asuinrakentaminen ei siis ole strategisen kaavan M-alueilla jatkossa mahdollista. Tarkemmilla osayleiskaavoilla ratkaistaan M ja A -alueiden rajapintojen

lopullinen laajuus, mutta strategisen kaavan tarkoituksena todellakin on, ettei kaavaan perustumatonta hajarakentamista sallita. MRL 43 § mukaan lupa rakentamiseen on kuitenkin myönnettävä, jos yleiskaavasta johtuvasta luvan epäämisestä aiheutuisi luvan hakijalle huomattavaa haittaa.

Muut mahdolliset oikeusvaikutukset:

Yleiskaavalla voi olla myös yksityiskohtaisia oikeusvaikutuksia esim. rakennusten purkamiseen, rakennetun ympäristön kulttuuriarvojen ja maiseman sekä luonnonarvojen suojelemiseen. Kunnalla on periaatteessa ja tarpeen vaatiessa yleiskaavan perusteella ja ympäristöministeriön luvalla myös mahdollista lunastaa jokin alue, jota tarvitaan kunnan suunnitelmanmukaiseen yhdyskuntakehitykseen MRL 99 §). Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Tästä johtuen kunnalla on velvollisuus lunastaa tai korvata yleiskaavasta maanomistajalle aiheutuva kohtuuton haitta (MRL 101 §). Hailuodon strategisen yleiskaavan aluevarausten ja merkintöjen perusteella ei ole tiedossa maanomistajia koskevia kohtuuttomia haittoja.

Lisäksi yleiskaava on otettava huomioon suunniteltaessa ja päätettäessä ympäristön käytön järjestämisestä muun erityislainsäädännön nojalla (mm. luonnonsuojelu-, ulkoilu-, vesi-, lunastus ja ympäristönsuojelulait sekä muinaismuistolaki).

9. TOTEUTUS

Hailuodon strategista yleiskaavaa toteutetaan tulevana vuosina sen tavoitteita tulkiten tarkempien osayleiskaavojen laadinnan ja muuttamisen myötä. Kaavassa ei ole nähty tarpeelliseksi ohjata rakentamisen vaiheistusta, sillä maat ovat pääosin yksityisessä omistuksessa, ja tarkempi kaavoitus toteutettaneen maankäyttösopimusten kautta tarpeen ja alueita koskevan kiinnostuksen mukaan. Kaavakartalla on osoitettu aluerajauksella numerotunnuksilla Lahdenperän ja Pöllän osayleiskaavojen alueet, joilla osayleiskaavatyö on jo aloitettu.

Laadittu Hailuodon strateginen yleiskaava lähentelee ulkoasultaan ja tarkkuudeltaan osin aluevarauskaavaa, mikä johtuu osin työn yksityiskohtaisemmista tavoitteista ja osin tarpeesta esittää samalla kaavakartalla strategisen kaavan sisältö niin, että voimaan jäävien tarkempien osayleiskaavojen pääsisältö käy myös ilmi.

Oulussa 28.1.2019

tekniset muutokset ja tarkistukset 9.9.2019

täydennetty hyväksymismerkinnöillä 18.11.2019

Merja Isteri, arkkitehti SAFA, YKS 285

Erika Kylmänen, FM, maanmittausinsinööri (amk)

Hailuodon strategisen yleiskaavan voimassaolon alueet, kun kaava hyväksytään /saa lainvoiman.

